

Oslo kommune
Bydel Sagene

**Bydelsdirektørens forslag
til budsjett for 2015 og
økonomiplan 2015 - 2018**

INNHOLD

INNLEDNING	3
DEL 1 STRATEGISK PLAN 2014-2016	5
DEL 2 FORSLAG TIL BUDSJETT 2015 OG ØKONOMIPLAN 2015–2018	17
DEL 3 BUDSJETT PR. ENHET	25
Helse og sosial	26
Enhet 302: Tilskudd til fysioterapeuter	28
Enhet 310: Enhet for fleksible tjenester	29
Enhet 311: Sagene lokalmedisinske senter, frisklivssentral og tilskudd til leger	31
Enhet 321: Sosialtjenesten	32
Økonomisk sosialhjelp	33
Enhet 324: Utviklingssenteret	34
Enhet 501: Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete	39
Enhet 513: Møllehjulet bosenter	42
Enhet 521: Hjemmetjenesten	43
Enhet 523: Enhet for tilrettelagte tjenester	48
Enhet 580: Eldresentrene og frivillighetsarbeid	49
Barn og unge	51
Enhet 401: BOU Søknadskontor	52
Enhet 412: Barnehageenhet Bjølsen	60
Enhet 413: Barnehageenhet Sagene	60
Enhet 414: Barnehageenhet Torshov	61
Enhet 415: Barnehageenhet Margarinfabrikken	61
Enhet 429: Ungdomstiltak	62
Enhet 431: Helsestasjon	66
Enhet 440: Barnevern	70
Enhet 450: Familiens hus	74
Kultur og nærmiljø	78
Enhet 601 Kultur og frivillighetsmidler	79
Enhet 611 Enhet for bærekraft	82
Administrasjon	87
DEL 4 TALLBUDSJETTER	89
DEL 5 VEDLEGG	96

Forside: Jerusalems bru Leif Gjerland (Bydel Sagene)

INNLEDNING

BYDELSDIREKTØRENS BUDSJETTFORSLAG FOR 2015 - OPPSUMMERING

Strategisk plan for Bydel Sagene – en bydel i endring, 2014-2016, har vært utgangspunkt for arbeidet med budsjettet. Enhetenes tiltak er rettet inn mot å nå målene og strategiene i planen.

Profilen i budsjettet for 2015 er brukerfokus, forebyggende arbeid, tverrfaglig samarbeid, forskyvning i omsorgstrappa og organisasjonstrimming.

Dialogen med brukere og innbyggere skal videreutvikles, gjennom mange kommunikasjonskanaler, bl.a. sosiale medier. Denne dialogen vil bli brukt aktivt i utviklingen av tjenester og organisasjon, samt i utviklingen av bydelen.

I dette budsjettet er de forebyggende tjenestene skjermet for kutt. Dette fordi det har vært økonomisk rom for å gjøre det og ut fra erfaringer med gode forebyggende tiltak. Det betyr at ungdomstiltakene, kultur og nærmiljø, helsestasjon og barnehagene får videreført det aktivitetsnivået de har ved utgangen av 2014.

Bydelen har utviklet det tverrfaglige samarbeidet de siste årene bl.a. i arbeidet med fattigdomsplanen. Dette vil ha ytterligere fokus i 2015 og organisasjonen har mer å hente på dette området, både mellom avdelinger og i forhold til samarbeidspartnere.

Den største økonomiske og administrative utfordringen for bydelen i 2015 er å få til en sterkere forskyvning av ressurser «nedover i omsorgstrappa». Antall eldre i bydelen går ned de nærmeste årene. Samtidig har bystyret nylig vedtatt en seniormelding som signaliserer et paradigmeskifte, med økt satsing på hjemmerehabilitering, velferdsteknologi og nye boformer. Dette vil sette eldre mennesker i stand til å bo lenger hjemme, slik de aller fleste ønsker, og lette kommuneøkonomien. For Sagene betyr dette nedtrapping av sykehjemsplasser i litt større tempo enn nedgangen i eldrebefolkningen skulle tilsi. Dette kompenseres ved forsterkede tiltak lenger ned i omsorgstrappa, med satsing på rehabilitering, både hjemme og i korttidsplasser, videreføring av velferdsteknologiprojektet og etablering av demenskollektiv.

I budsjettet for 2014 ble det kuttet en god del administrative stillinger og lederstillinger. I budsjettet for 2015 er det lagt inn en reduksjon på 1 mill. kroner i administrasjonens budsjett, men ikke ytterligere lederstillinger. Prosjektet «Organisasjon i endring» er i gang. I dette prosjektet blir det vurdert ytterligere «trimming» av organisasjonen, slik at bydelen blir i stand til å møte morgendagens utfordringer på en god og effektiv måte.

Den økonomiske situasjonen ved inngangen til 2015 ser noe bedre ut enn vi kunne forvente tidligere i år. Dette skyldes at budsjettforslaget fra byrådet ga bydelen bedre rammer enn forventet (mindre generelt kutt og høyere kriterietildeling), og at bydelen har kuttet betydelig i budsjettet for 2014. Ikke minst ser en helårseffekter av de kuttene som ble vedtatt i bydelsutvalgets april-møte.

Budsjettene til enhetene er stramme. De fleste enheter får rammer tilsvarende aktivitetsnivået ved utgangen av året. Dette inkluderer et effektivitetskrav på 6 pst. av rammen. For tre enheter er rammene satt svært stramt og det forventes en innsparing i forhold til forventet aktivitetsnivå ved utgangen av 2014. Dette gjelder barnevern, sosialtjenesten og søknadskontoret for tjenester til eldre og funksjonshemmede. De øvrige salderingstiltakene er hentet fra forslag fra arbeidsgruppene i «Dypdykk 2015», som har bestått av enhetsledere og tillitsvalgte. Samlet saldering er på 12,5 mill. kroner.

Et av målene for årets budsjettprosess har vært å sette av en buffer, for å kunne håndtere

uforutsette utgifter i løpet av året. Det har vært krevende, men det ligger nå inne en liten buffer på 2,5 mill. kroner. I neste budsjettprosess bør målet være minst å doble dette fondet.

Det legges opp til mye utviklingsarbeid i 2015. Prosjektet «Organisasjon i endring» har fem fokusområder. Disse er samhandling, innovasjon, strategisk/langsiktig arbeid, administrasjon/støttefunksjoner og økonomi. Prosjektet skal levere sine forslag innen påske. I kjølvannet av årets «dypdykk» vil det arbeides videre med utvikling og kostnadsreduksjoner i barnevernet og hjemmetjenesten. Det siste vil bli gjort sammen med tre andre bydeler. Etter påske settes det i gang med et lederutviklingsprogram, hvor seksjonsledernivået blir i fokus. For å gjennomføre dette utviklingsarbeidet og andre innovative tiltak er det satt av 1 mill. kroner i budsjettet for 2015.

Bydel Sagene 21.11.2014
Marius Trana
bydelsdirektør

DEL 1 STRATEGISK PLAN 2014-2016

Strategisk plan er et overordnet styringsverktøy for bydelens politikere og administrasjon, som gir føringer for bydelens prioriteringer i årene fremover. Planens fokusområder er utarbeidet etter en omfattende analyse basert på statistiske data, lokalkunnskap og erfaringer fra bydelens tjenester og tiltak. Bydelens politikere og administrasjon har ut i fra dette grunnlaget kommet fram til seks hovedmål, med tilhørende delmål og strategier som det skal arbeides med i planperioden. Målene ligger utenfor bydelens ordinære avdelingsvise inndeling. De danner grunnlaget for bydelens ressursbruk, innenfor rammene satt av budsjettet og omfanget av lovpålagte oppgaver. Planen gjelder fram til 2016, og vil da rulleres i bydelsutvalget som tiltrer etter valget i 2015.

Planen forholder seg til overordnede føringer slik de kommer til uttrykk i sentrale styringsdokumenter for Oslo kommune. Bystyrets vedtatte overordnede mål for Oslo kommune, fastsatt i kommuneplanen, forskrifter, bystyremeldinger og langtidsbudsjettet gir også rammebetingelser for bydelens arbeid og økonomi.

Sagene er en bydel med høy befolkningstetthet og stor sosial spennvidde i befolkningen. Utviklingen fremover forsterker disse to momentene ytterligere; vi blir enda flere innbyggere og forskjellene mellom folk øker. Ønsket er å ta vare på områdetets særpreg, og samtidig utvikle en bydel som gir plass til alle, har respekt for alle, yter omsorg der det trengs og har et tilbud av tjenester som henvender seg til alle beboere.

Bydelen har de siste årene vært Oslos kulturbydel, og har arrangert og lagt til rette for et variert kulturliv for mange aldersgrupper og interesser. I tillegg har bydelen i flere år satset på bærekraft og miljø, og har vunnet prisen «Oslos grønneste bydel» to ganger. Bydelen ønsker å styrke arbeidet som Oslos kultur- og miljøbydel, da det er med på å øke befolkningens livskvalitet og tilknytning til nærmiljøet.

Dette danner grunnlaget for bydelens visjon.

VISJON:

EN MANGFOLDIG BYDEL MED OMTANKE FOR ALLE

Bydelens arbeid

Bydelsforvaltningen ledes av bydelsdirektøren, som politisk er underordnet bydelsutvalget i Bydel Sagene og bystyret i Oslo kommune. Administrativt er direktøren underordnet Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester.

Bydelen har ansvaret for følgende oppgaver og tjenester:

- **Omsorg:** sykehjems- og aldershjems plasser, hjemmetjenester, dag- og aktivitetstilbud og seniorsenter.
- **Velferd:** økonomisk sosialhjelp, kommunale boliger, rusomsorg og psykisk helse, kvalifisering og sysselsetting.
- **Helse:** helsestasjon, skolehelsetjeneste, primærhelsetjeneste, medisinsk rehabilitering, fysioterapi og miljørettet helsevern.
- **Barnehager:** drift og utvikling av kommunale barnehager, tildeling av barnehageplasser og godkjenning av private og offentlige barnehager.
- **Ungdomstiltak:** fritidstilbud for barn og unge, samt forebyggende rus og kriminalitetsarbeid.
- **Barnevern**
- **Kultur:** arrangering av kulturtilbud, drift av Sagene samfunnshus og støtte til kultur-, miljø- og frivillighetstiltak.
- **Parkforvaltning:** drift og utvikling av de fleste av bydelens parker og nærmiljøanlegg, samt utleie av offentlige fortau, torg og parker til vareutstilling og servering.
- **Byplanlegging:** vurdering av saker som omhandler eiendomsregulering, friområder, trafikk, miljø mv.

Bydelens arbeid har stor variasjon og favner bredt. Vi har likevel en felles plattform å stå på i dette arbeidet. Følgende er grunnprinsipper som bydelens ansatte enes om, uavhengig av arbeidsted og arbeidsoppgaver.

GRUNNPRINSIPPER FOR BYDELENS ARBEID

- Vi skal fokusere på forebyggende og helsefremmende arbeid
- Vi skal prioritere de som har de største utfordringene
- Vi skal arbeide systematisk med kompetanseheving og innovasjon
- Vi skal samarbeide på tvers – både internt i organisasjonen og eksternt med lokalsamfunnet
- Vi skal tenke framtidsrettet, miljømessig og bærekraftig

Utvikling og demografi

Sagene bydel har de siste ti-femten årene vært i stor endring, og prognosene forteller oss at denne utviklingen vil fortsette i årene fremover. Områder som tidligere besto av industrivirksomhet har blitt og fortsetter å bli endret. Her blir det hovedsakelig bygget boliger, samt offentlige og private tjenester som skoler og barnehager. Vi får noe ny handels- og næringsvirksomhet, i tillegg til infrastruktur som veier og kollektivtransport. De neste årene vil vi se en spesielt stor utvikling i Sandakerområdet, som inkluderer nedre del av Nydalen, Storo, Lillo og Nordre Åsen. Siden 2001 har det blitt bygget rundt 5500 nye boliger i bydelen, og sannsynligvis vil det bygges over 3000 til de neste ti årene. Sagene er allerede, og vil fortsette å være, Oslos tettest befolkede bydel.

Boligbygging og fortetting fører naturlig nok med seg flere innbyggere. Bydelen har de siste ti årene vokst med 8000 personer og har nå over 37 000 innbyggere. I følge Oslo kommunes befolkningsframskrivninger (2013-24) kan vi forvente å være 44 000 innbyggere i 2024.

Sagene bydel har blitt et meget attraktivt sted å bo, og den høye etterspørselen etter boliger fører til økte boligpriser. Kvadratmeterprisen har mer enn doblet seg de siste ti årene og bydelen har i løpet av denne perioden hatt en av de høyeste prisøkningene i Oslo.

Veksten – både i antall boliger, innbyggere og pris på leiligheter gjenspeiler seg i befolkningen på mange områder. Vi ser endringer i blant annet husholdningstyper, alderssammensetning, utdanningsnivå, helse, sysselsetting og inntektsnivå.

I korte trekk ser bydelens befolkning slik ut¹:

Alderssammensetning: Bydelen har endret seg fra å ha en stor eldrebefolkning til å ha mange unge voksne og mange barn. 55 % er nå i aldersgruppen 20-39 år. 8 % er barn under skolealder og 6 % barn og ungdom i alderen 6-19 år. 24 % er voksne i alderen 40-66 år. Kun 4 % er i alderen 67-79 år og 2 % er over 80 år.

Barn og unge: Vi har nå litt over 3000 barn i førskolealder, 1300 barn på barneskolen, 400 barn på ungdomsskolen og 650 unge i alderen 16-19 år. Alle aldersgruppene har vokst de siste årene i takt med befolkningsveksten generelt, men størst har veksten vært for den minste aldersgruppen, som har økt med 44 % siden år 2000.

Husholdningstyper: Mange i Bydel Sagene bor alene. 66 % av bydelens husholdninger er enslige, 18 % er par uten eller med voksne barn og 14 % er husholdninger med barn. Gjennomsnittlig i Oslo er 53 % enslige, 21 % par uten eller med voksne barn og 21 % er husholdninger med barn. Bydelen har med andre ord en større andel enslige og færre barnefamilier enn andre bydeler i Oslo.

Utdanningsnivå: 58 % av bydelens befolkning har høyere utdanning og dette er blant den høyeste andelen av Oslos bydeler. Gjennomsnittet i Oslo er 47 %. Her har det skjedd en stor endring de siste årene, og statistikken viser at det er flest med høy utdanning blant de unge voksne.

Inntektsnivå: Gjennomsnittlig inntekt blant bydelens innbyggere ligger litt under gjennomsnittet i Oslo. Inntekten til de under 40 år ligger litt høyere eller omtrent på gjennomsnittet, mens de fra 40 år og over ligger under gjennomsnittet.

¹ Statistikken er hentet fra Oslo kommunes Statistisk årbok 2013.

Sysselsetting: Sagene bydel har en høy andel innbyggere i jobb, på 73 %, mot 69 % som gjennomsnitt i Oslo. Dette henger sammen med at vi har en ung befolkning. Andelen personer på uførepensjon og uføretrygd går jevnt nedover.

Helse og forventet levealder: Statistikk om forventet levealder er en indikator som forteller oss om innbyggernes helse. Bydelens befolkning har i mange år ligget lavest i Oslo når det gjelder forventet levealder, både for menn og kvinner. Nå stiger imidlertid levealderen raskt. På ti år har levealderen til menn økt med fem år, fra 68 til 73 år, mens levealderen for kvinner har økt fra 78 til 79 år. Bydelen ligger fremdeles lavest i Oslo, men utviklingen går i riktig retning.

Innvandring: 25 % av bydelens innbyggere er innvandrere eller førstegenerasjons nordmenn. Andelen er under gjennomsnittet i Oslo, som er på 30 %. Det er en større andel barn i grunnskolealder som har bakgrunn fra et annet land enn for den voksne befolkningen.

Barnefattigdom: 22 % av bydelens barn regnes som fattige. Dette utgjør omtrent 870 barn. Til sammenlikning er gjennomsnittet i Oslo på 15 %.

Den demografiske endringen bydelen er under har mange positive sider, men skaper samtidig enkelte utfordringer. En konsekvens er at forskjellene mellom folk blir større, innen bl.a. bokvalitet, inntekt, utdanning, helse og muligheter for aktiv samfunnsdeltakelse.

Bydelen har Oslos høyeste tetthet av kommunale boliger, med ca. 2300 leiligheter. Kommunale leiligheter blir tildelt de i samfunnet som har lavest inntekt. Når bydelens innbyggere ellers blir rikere, fører det til at de som har minst blir mer synlige og forskjellene tydeliggjøres. Dette er spesielt viktig å ta tak i for barna, som møtes daglig i skole, barnehage og på fritida. Store forskjeller kan føre til at noen blir ekskludert fra deltakelse i fellesskapet.

Bydelen må følge med på utviklingen for å sikre at det tilbys de riktige tjenestene til befolkningen, slik at bydelen fortsetter å være et godt sted å bo for alle.

Bydelens seks hovedmål presenteres i den videre teksten, med en kort beskrivelse, delmål og strategier. I boksen under er hovedmålene oppsummert.

HOVEDMÅL

1. Bydel Sagene er et godt sted å leve.
2. Bydel Sagene er et godt sted å vokse opp.
3. Bydel Sagene har gode boliger for en mangfoldig befolkning.
4. Bydel Sagene har god kvalitet på tjenestene.
5. Bydel Sagene har dyktige ansatte.
6. Bydel Sagene har økonomisk handlingsrom.

MÅL 1: BYDEL SAGENE ER ET GODT STED Å LEVE

Utfordringer og muligheter

Befolkningsveksten og fortettingen gir økt press på våre fellesområder. Dette ser vi i grøntområdene, på offentlige plasser og i trafikkbildet.

En femtedel av bydelens areal er friområder, men fordelt per person er det blant det minste i Oslo. Det blir sjeldent opprettet nye parker i indre by, så presset på og bruken av de eksisterende arealene blir stadig større. I Sandakerområdet, hvor det meste av den nye utbyggingen finner sted, er det mangel på offentlige friområder og møteplasser. Friområder er viktige for psykisk og fysisk helse, og vegetasjon gir oss en rekke miljøtjenester, bl.a. ved å dempe støy og rense luften. I tillegg til å arbeide for flere fellesområder, må bydelen utvikle og forbedre de områdene som finnes i dag. Dette fungerer samtidig som trygghetsfremmende tiltak.

I utviklingen er det viktig å få medvirkning fra brukerne, slik at riktige tiltak blir gjennomført, og bydelen har gode tradisjoner og prosesser for dette.

Bydelen har i mange år vært Oslos kulturbydel, og dette arbeidet vil fortsettes. Torshov bibliotek og Sagene samfunnshus er viktige møteplasser og har kultur- og helsetilbud for alle aldre. I tillegg arbeider bydelen med å arrangere og støtte opp om en rekke kulturtilbud, som bl.a. konserter, teater og festivaler, på en rekke forskjellige arenaer.

Bydelens frivillige organisasjoner og enkeltpersoner er viktige for å skape liv mellom husene, i tillegg til at de gir en rekke tilbud for befolkningen. Bydelen vil fortsette sitt arbeid med å legge til rette for og samarbeide med frivilligheten.

Delmål

1. Alle har tilgang til gode møteplasser, rekreasjonsområder og grøntarealer.
2. Alle føler seg trygge i det offentlige rom.
3. Alle har muligheten til å drive med fysisk aktivitet.
4. Det er muligheter for medvirkning fra publikum i saker som angår nærmiljøet.
5. Alle har muligheten til å delta på og bidra til kulturaktiviteter og -tilbud.
6. Bydelen har en sterk frivillig sektor.
7. Sagene bydel er byens grønneste bydel.

Strategier

1. Det arbeides for at kronisk syke og funksjonshemmede sikres et verdig liv integrert i lokalsamfunnet.
2. I planprosesser for bygging av boliger, skoler og barnehager arbeides det for å sikre gode uteområder og tilgang på friområder.
3. Eksisterende aktivitetsområder og møteplasser som bydelen forvalter, oppgraderes og det arbeides med å inkludere mer grøntareal.
4. Det sikres en god forvaltning av friområder. Parkene utvikles i en miljøvennlig og helsefremmende retning og det arbeides med å inkludere elementer som fremmer biomangfold.
5. Barnehagenes lekeområder åpnes for befolkningen utenom barnehagens åpningstid.
6. Det arbeides for å sikre trygge forhold for myke trafikanter. Det arbeides for å begrense biltrafikken generelt og gjennomgangstrafikken spesielt, og legge til rette for økt bruk av gange, sykkel og kollektivtrafikk.
7. Det arbeides for å få bedre belysning som et trygghetsfremmende tiltak.
8. Det legges til rette for åpne kulturaktiviteter som når et bredt spekter av befolkninger.

9. Bydelen stimulerer den frivillige innsatsen og samarbeider med frivillige organisasjoner.
10. Det arbeides for en bydel med bedre luftkvalitet og mindre støy. I utbyggingsaker skal hensynet til god luftkvalitet og støyreducerende tiltak vektlegges.
11. Akerselva tas vare på for kommende generasjoner.
12. Bydelen jobber for å sikre de nye boområdene nordøst i bydelen ikke-kommersielle møteplasser, som parker, idrettsanlegg og samfunnshus.
13. Bydelen stimulerer til miljøengasjement i ideell og privat sektor.
14. Bydelen arbeider for økt gjenvinning hos bydelens befolkning, næringsliv og offentlig virksomhet.

MÅL 2: BYDEL SAGENE ER ET GODT STED Å VOKSE OPP

Utfordringer og muligheter

Vi har fått mange flere barn i bydelen de siste årene, og denne utviklingen vil sannsynligvis fortsette. Bydelens tendens til økende sosioøkonomiske forskjeller vises spesielt godt blant barn og unge, da disse møtes jevnlig i barnehage, skole og fritidsaktiviteter.

Det er god barnehagedekning i bydelen og 90% av rundt 2300 barn i alderen 1-5 år går i barnehage. Barnehagen er en arena for å fremme inkludering, språklig og sosial mestring og er første ledd i utdanningsforløpet.

900 av barn og unge i bydelen (0-18 år), som utgjør ca. 18 %, bor i kommunale boliger. Rundt 150 av disse mottar barnevernstjenester.

Bydel Sagene har en overrepresentasjon av barne- og familiefattigdom i Oslo. Fattigdom skyldes i hovedsak lav yrkesdeltakelse. For å redusere konsekvensene av barnefattigdom er det viktig å komme i kontakt med utsatte barn, unge og deres familier så tidlig som mulig for å forebygge en uheldig utvikling. Strategier for å forbygge barne- og familiefattigdom er utarbeidet i egen handlingsplan for perioden 2013-2017, og er gjeldende for bydelens arbeid.

Bydelen tilrettelegger for barn og unges medvirkning. Barn og unges egne erfaringer og synspunkter er sentrale i utvikling og gjennomføring av tiltak og tjenester.

Delmål

1. Alle barn i bydelen har trygge og utviklende oppvekstvilkår.
2. Alle barn i bydelen har gode språklige og sosiale ferdigheter for å kunne få utdanning og en yrkeskarriere.
3. Barn og unge har muligheten til å delta i lokaldemokratiet.
4. Bydelen har full barnehagedekning.
5. Bydelen har gode fritidsaktiviteter for barn og unge.

Strategier

1. Alle 3-4-5 åringene har plass i barnehage. Bydelen driver aktiv rekruttering av barn som ikke går i barnehage. Alle førskolebarn har et tilbud som støtter god språklig og sosial utvikling.
2. Tverrfaglig innsats rettet mot utsatte familier prioriteres.
3. Alle barnefamilier med lav inntekt får bistand til å øke sine inntekter ved å komme i gang med kvalifisering og arbeid og avklare økonomiske rettigheter.
4. Det satses på tidlig intervensjon ved å sikre at barn og familier får riktig hjelp til riktig tid med riktig nivå på hjelpetiltakene. Bydelen vil arbeide målrettet med barn i risikozonen og forsterke det rusforebyggende arbeidet i skolen og på aktivitetsstedene for ungdom.
5. Ungdom som står i fare for eller har falt ut av skolen får et samordnet tilbud om oppfølging med sikte på arbeid eller utdanning.
6. Barn og voksne som trenger det får helsefremmende veiledning og oppfølging når det gjelder fysisk og psykisk helse, familieplanlegging, kosthold og tannhelse.
7. Bydelen etablerer et langsiktig og strategisk samarbeid med idrettslag, frivilligsentraler og andre aktører i bydelen som bidrar til å skape idretts- og fritidsaktiviteter og kulturtilbud for barn og unge.
8. Barn og unge sikres medvirkning i saker som berører sine oppvekstvilkår, gjennom barnetråkk, ungdomshøring og barne- og ungdomsrådet.
9. «Handlingsplan for barn og unge i vanskelige livssituasjoner 2010-2013» rulleres.
10. Bydelen vil styrke barnehagene ved å tiltrekke høyt kvalifiserte førskolelærere til bydelen.
11. Bydelen vil prioritere rekruttering av besøks- og fosterhjem.

12. Bydelen vil støtte opp om ettervernet for ungdom i alderen 18-23 år som har bodd i barneverntiltak.

MÅL 3: BYDEL SAGENE HAR GODE BOLIGER FOR EN MANGFOLDIG BEFOLKNING

Utfordringer og muligheter

I bydelen finnes både private og kommunale boliger, men størstedelen av boligene som bygges i dag er private. Det er bystyret som tar endelig avgjørelse i reguleringssaker og som vedtar de overordnede føringer som gjelder for Oslo. Likevel har bydelen som høringsinstans i alle reguleringssaker en mulighet til å påvirke de beslutningene som tas, og kan med sin lokalkunnskap bidra med verdifull innsikt og initiativ.

Bydelen har et høyt "gjennomtrekk" av mennesker. Hele 22 % av bydelens innbyggere, nesten 8000 mennesker, flytter ut/inn av bydelen hvert år. Dette skyldes mye at bydelen har svært mange små boliger, slik at de som stifter familie og får barn ofte blir nødt til å flytte. I 2007 (revidert 2013) vedtok bystyret en norm som regulerer leilighetsstørrelser i nye bygg, som sikrer flere store boliger. Hensikten er å få en variert og stabil befolkningssammensetning.

Omtrent 2300 av bydelens husholdninger bor i kommunale boliger. En god del av beboerne i kommunale boliger er store brukere av bydelens tjenester. Mange av boligene er i dårlig stand og har behov for renovering og oppussing. En del av kommunens overordnede strategi er at boligene skal fordeles jevnere rundt om i byen, slik at det blir færre kommunale boliger på et sted. I tillegg har bydelen per i dag full dekning av boliger i forhold til etterspørselen fra de som oppfyller søknadskriteriene. Bystyret har vedtatt at en del av boligene i bydelen vil bli solgt i årene som kommer. Boligene skal både selges som hele boligblokker og seksjoneres (selges enkeltvis).

Delmål

1. Bydelen har gode og varierte boliger og bomiljøer, særlig for vanskeligstilte på boligmarkedet.
2. Bydelen sikrer nødvendig tilgang til gode boliger og bomiljø.
3. Bydelen har stabile bomiljøer.
4. Bydelen har en klima- og miljøvennlig byutvikling.

Strategier

1. Det utarbeides en strategisk eiendomsplan i samarbeid med Boligbygg.
2. Det sikres bærekraftige bomiljøer i bydelens kommunale boliger gjennom seksjonering.
3. Ledige enkeltleiligheter bør slås sammen med sikte på å sikre flere familieleiligheter. Eventuelle salg skal primært skje gjennom seksjonering.
4. Boligtrappmodellen benyttes for utvikling av tiltak som fører til at beboere som har behov for kommunale tjenester har mulighet til å bli mest mulig selvstendige.
5. Det igangsettes koordinert innsats og bo- og nærmiljøtiltak for beboere i utsatte områder.
6. Det avgis uttalelser i byutviklingssaker med formål å sikre boligområder av god kvalitet, en stabil befolkningsmasse og en klima- og miljøvennlig byutvikling.
7. Det arbeides for at nybygg blir etablert med grønne tak og grønne vegger, og at utbyggere tilrettelegger for bruk av fornybar energi.
8. Bydelen arbeider for at det bygges nok store leiligheter.

MÅL 4: BYDEL SAGENE HAR GOD KVALITET PÅ TJENESTENE

Utfordringer og muligheter

De nye innbyggerne krever andre tjenester enn tidligere og stiller nye og økende krav til kvalitet og informasjon. Vi ser også en tendens til at det blir flere enkeltbrukere med store bistandsbehov.

Bydelens tjenester må utvikles for å møte den endringen vi er under, slik at vi når innbyggerne med de riktige tjenestene. For å møte fremtidige behov med bydelens begrensede ressurser må det jobbes med forebyggende arbeid gjennom å fokusere på selvstendighet, mestring og trygghet.

Samhandlingsreformen medfører nye og endrede oppgaver for bydelene, noe som igjen stiller store krav til faglig utviklingsarbeid og systematisk kvalitetssikring av tjenestene.

Bydelen skal ha fokus på etikk og holdninger blant ansatte som vil kunne styrke tjenestene og bydelens omdømme. God kvalitet og godt omdømme oppstår i møtet mellom bruker og ansatt.

I bydelens tjenester møter ansatte ulike problemstillinger, særlig knyttet til brukere med sammensatte behov for tjenester og utsatte barn og deres familier. Det er derfor et stadig behov for økt kompetanse.

Delmål

1. Bydelens innbyggere har tilgang til de tjenestene de trenger.
2. Riktige tjenester gis til brukerne til rett tid.
3. Innbyggerne har god og riktig informasjon om tjenestetilbudet i bydelen.
4. Brukere med behov for sammensatte og koordinerte tjenester mottar et samordnet tjenestetilbud.
5. De ansatte møter brukerne med respekt, redelighet og engasjement.
6. Bydelen har kunnskapsrike og handlingsdyktige ledere og ansatte. Lederne skaper sammen med de ansatte utvikling, engasjement og kvalitet i tjenestene.
7. Brukere opplever trygghet i eget hjem.
8. Bydelen ligger i forkant av utviklingen ved å utvikle nye tjenester og forbedre eksisterende tjenester. Bydelen utvikler tjenester i egenregi som erstatter kjøp av tjenester.

Strategier

1. Det gjennomføres jevnlig evalueringer og brukerundersøkelser, for å måle kvaliteten på tjenestene og få kunnskap om hvilke satsninger som bør styrkes og videreføres.
2. Det etableres strukturer for å kunne samarbeide på tvers av tjenestestedene.
3. Det utvikles og implementeres en omsorgstrapp for utsatte grupper.
4. Bydelen deltar aktivt i programmer for utvikling av velferdsteknologiske løsninger.
5. Det arbeides aktivt med å fremme god etikk hos ansatte og i bydelens tjenester.
6. Bydelen samarbeider med andre bydeler for å utvikle nye tjenester og forbedre eksisterende tjenester.
7. Bydelen bygger opp kunnskap om andre kulturer slik at alle, uansett kulturbakgrunn, blir møtt med respekt og forståelse.
8. Bydelen utarbeider en serviceerklæring som garanterer svar på henvendelser fra innbyggerne innen gitte frister.

MÅL 5: BYDEL SAGENE HAR DYKTIGE ANSATTE

Utfordringer og muligheter

For å opprettholde høy kvalitet på tjenestene i en bydel i endring, kreves det at bydelen som organisasjon har dyktige ansatte til å utføre oppgavene. Befolkningsendringen utløser høye krav til kompetanse og erfaring, da de ansatte i økende grad skal løse komplekse oppgaver, og ha fokus på samhandling og samarbeid med andre instanser. I tillegg øker presset på økonomien og krav om effektivitet. Det er viktig å skape et miljø som de ansatte trives i, og holde sykefraværet på et lavt nivå.

Bydelen har de siste årene vært en ivrig deltaker i nasjonale og internasjonale prosjekter. Gjennom samarbeid med andre byer og steder blir vi kjent med gode eksempler, kompetanse og erfaringer som kan overføres til de utfordringsområdene bydelen står overfor. Bydelen har utarbeidet en egen strategi for det internasjonale arbeidet.

Delmål

1. Bydelens ansatte har faglig kompetanse til å møte komplekse oppgaver.
2. Bydelens ansatte trives i jobben sin og det er et godt arbeidsmiljø.
3. Bydelens ansatte samarbeider på tvers av avdelinger.
4. Bydelen rekrutterer menn til kvinnedominerte yrker og minoriteter skal oppfordres til å søke lederstillinger.
5. Bydelen bestreber seg på å ansette flere funksjonshemmede i tråd med 5 % regelen.

Strategier

- Det gis gode muligheter for kompetanseheving.
- Det sørges for gode rekrutteringsprosesser som sikrer rett kompetanse.
- Bydelen markedsføres som en interessant arbeidsplass, bl.a. gjennom god informasjon på bydelens internettsider, sosiale medier og gjennom ansatte.
- De ansattes kompetanse innen tverrfaglig arbeid og bærekraft styrkes.
- Det rekrutteres flere lærlinger og målsettingen er 1 lærling pr 1 000 innbyggere.
- Det arbeides aktivt med arbeidsmiljø og HMS.
- Det gjennomføres jevnlig evalueringer og undersøkelser, for å måle arbeidsmiljøet og for å få kunnskap om hvilke satsninger som bør styrkes og videreføres.

MÅL 6: BYDEL SAGENE HAR ØKONOMISK HANDLINGSROM

Utfordringer og muligheter

Bydel Sagene vil de nærmeste årene oppleve fortsatt reduksjon i antall eldre. Antall kommunale boliger vil bli redusert og de generelle levekårene vil nærme seg byens gjennomsnitt. Denne utviklingen gjør at bydelens rammer vil bli redusert, da tildelingen fra kommunen sentralt er basert på sosioøkonomiske kjennetegn ved befolkningen. I tillegg forventes generelle kutt i bydelsrammene de kommende år.

Dette er en utfordring for bydelen, siden vi må kunne tilby befolkningen de tjenestene de har krav på, samtidig som vi arbeider forebyggende og skaper gode bomiljøer. Det er derfor viktig at bydelen er forberedt på de reduksjonene som vil komme, og er organisert på en måte som gjør at vi kan nå de målene vi har satt oss – tross økonomiske begrensninger.

I arbeidet med å dimensjonere tjenestene i forhold til endringene i befolkningen og brukergruppene, må bydelen søke virkemidler og samarbeidsrelasjoner med aktører som arbeider med samfunnsinnovasjon og sosialt entreprenørskap.

Bydelen har god tradisjon på å søke om eksterne midler for å få gjennomført spesielle tiltak i tjenestestedene. Dette arbeidet må videreføres i årene fremover.

Delmål

1. Bydelen er i økonomisk balanse innen utgangen av 2015.
2. Bydelen har god kostnadskontroll og forutsigbare økonomiske rammer.
3. Bydelen har til enhver tid økonomi til å levere lovpålagte tjenester av god kvalitet.
4. Bydelen har gode rapporteringsrutiner som sikrer god kvalitet på prognoser.

Strategier

1. Bydelen utvikler en hensiktsmessig og effektiv organisering, gjennom tiltak som tverrfaglig samarbeid, samlokalisering, sammenslåing av tjenester, ny teknologi, deling av ressurser og lederutvikling.
2. Dimensjoneringen av og nivået på tjenestene tilpasses endringer i brukergruppene og bydelens rammer.
3. Det gis god informasjon til de ansatte og publikum om bydelens økonomiske situasjon.
4. Det søkes aktivt etter eksterne midler som kan bidra til finansiering av prosjekter innen de forskjellige tjenestestedene.
5. Fagforeningene og ansatte skal tas med på råd når det er endringer i bydelen.
6. Bydelen jobber for at den økonomiske ramma til bydelene skal økes. Bydelen må jobbe for at de som har mye i byen skal bidra mer økonomisk.

DEL 2 Forslag til budsjett 2015 og økonomiplan 2015–2018

Byrådets budsjettforslag for 2015

Byrådets overordnede mål og tiltak for bydelssektoren

Byrådet har i forslag til budsjett for bydelssektoren for 2015 fastsatt følgende overordnede mål og tiltak.

Byrådets mål

- Flere skal forsørge seg selv
- Flere skal få et godt sted å bo
- Redusere forekomsten av livsstilssykdommer og psykiske helseproblemer i befolkningen
- Øke andelen barn med tiltak i barnevernet som fullfører og består videregående skole
- Eldre skal kunne leve selvstendig og bo hjemme hele livet eller så lenge som mulig
- Seniorsentrene skal være sosiale og aktive møteplasser med varierte tilbud
- Beboerne på langtidssykehjem skal i størst mulig grad få leve slik de har levd i eget hjem
- Oslos barnehagebarn skal få et likeverdig tilbud av høy kvalitet
- Alle barn skal kunne norsk og være forberedt til skolestart
- Alle ansatte i barnehagene skal kunne godt norsk og bidra til barnas språkutvikling
- Det skal tilbys barnehageplass til flere barn enn de som omfattes av lovfestet rett til plass

Tiltak:

- Sette vilkår om aktivitet for sosialhjelp og forsterke sosialt boligarbeid
- Anskaffe 1100 kommunalt disponerte boliger til vanskeligstilte
- Tilby personer med psykiske helseproblemer deltakelse i meningsfylt arbeid eller aktivitet
- Tett samarbeid mellom barnevernet og andre kommunale tjenester som barnehager og skole
- Tilrettelegge for at hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi skal være en integrert del i tjenestetilbudet
- Videreutvikle flere tjenester og aktivitetstilbud på seniorsentrene
- Sikre at hverdagslivet, aktiviteter og dagsrytmer på langtidssykehjem i størst mulig grad er i tråd med den enkelte beboers ønsker
- Kartlegge barns språkutvikling og gjennomføre tiltak for barn som trenger ekstra språkhjelp
- Utvikle barnehageansattes kompetanse innen barns språkutvikling og arbeid med språk
- Norskoplæring for barnehageansatte
- Heve barnehagelederes kompetanse
- Bedre informasjon om barnehagetilbudet på Internett og økt medvirkning for foreldre og foresatte
- Innføre et digitalt styringssystem for kvalitetsheving og tilsyn
- Bygge ut IKT infrastruktur i barnehagene
- Etablere netto 350 nye barnehageplasser i 2015 og totalt 1 180 plasser netto i økonomiplanperioden

Byrådets forslag til budsjett for Bydel Sagene for 2015

Tabell 01 viser byrådets budsjettforslag for Bydel Sagene for 2015 etter tilleggsinnstillingen.

Tabell 01: Byrådets forslag til budsjett for Bydel Sagene for 2015

Funksjonsområder	Kriterie- fordelt ramme	Kompen- sasjoner	Særskilt tildeling	Lønns- og prisvekst	Sum	Andel i % av samlet budsjett- ramme
FO1 Helse, sosial og nærmiljø	102 093		25 082	342	127 517	11
FO2A Barnehager	300 817	530	65 076	2 352	368 775	32
FO2B Oppvekst	152 997		11 754	420	165 171	14
FO3 Pleie og omsorg	373 241	5 638	4 002	944	383 825	33
FO4 Øko. sosialhjelp og KVP	118 548			3 230	121 778	10
Sum	1 047 696	6 168	105 914	7 288	1 167 066	100

Byrådsavdeling EST (Eldre og sosiale tjenester) har for å kunne sammenlikne budsjettforslagene for 2014 og 2015, utarbeidet en oversikt - korrigert budsjett 2014. Her er det lagt inn endringer foretatt i 2014 samt nye forutsetninger som er kommet til i budsjettforslaget for 2015.

Tabell 02: Byrådets budsjettforslag for bydelen sammenliknet med korrigert budsjett 2015 i 2014-priser

Funksjonsområder	Sak 1 2015 + tilleggs- innstillingen	Korrigert budsjett 2014	Differanse
FO1 Helse, sosial og nærmiljø	127 175	127 344	-169
FO2A Barnehager	366 423	372 557	-6 134
FO2B Oppvekst	164 751	161 124	3 627
FO3 Pleie og omsorg	382 881	387 567	-4 686
FO4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (KVP)	118 548	116 497	2 051
Sum	1 159 778	1 165 089	-5 311

En del midler er foreløpig avsatt på sentrale budsjettkapitler og vil senere bli helt eller delvis fordelt til bydelene.

Årlig omfordeles midler mellom bydelene på grunnlag av endringer i befolkningssammensetning og brukergrupper (kriterietildeling). Bydelen har i 2015 fått en netto budsjettøkning på 4 millioner kroner på grunnlag av oppdaterte kriterier. Dette skyldes i hovedsak følgende:

FO 1, helse, sosial og nærmiljø

Reduksjon 1,2 millioner på sosiøkonomiske kriterier og økning 0,9 million på andel innbyggere.

FO 2 B, oppvekst

Økning 3,1 millioner på grunn av økt andel kommunale boliger og 1,1 million på andel fødsler.

FO 3, pleie og omsorg

Økning 4,5 millioner på andel funksjonshemmede, økning 1 million på økt andel innbyggere og reduksjon 5,4 millioner på redusert andel eldre.

FO 4, økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram

Reduksjon 1,9 million på sosioøkonomiske kriterier, økning med 0,5 million på økt andel lavinntekt innvandrere og 0,5 million på økt andel kommunale boliger.

Bydelsdirektørs forslag til årsbudsjett 2015

Beregning av salderingsbehov

Ved framleggelsen av budsjettforslaget har bydelen en prognose for 2014 som viser et merforbruk på 10,6 millioner kroner. Salderingsbehovet for 2015 framkommer på denne bakgrunn av tabell 03.

Tabell 03: Beregnet salderingsbehov 2015

1	Prognose 2014	-10 600	
2	Inndekning av merforbruk fra 2012	13 800	
5	Ytterligere årseffekt inn i 2015 av aktivitets- og utgiftsreduksjoner i løpet av 2014	3 500	Helårseffekt i 2015 av færre sykehjemsplasser
6	Ytterligere årseffekt inn i 2015 av aktivitets- og utgiftsøkninger i løpet av 2014	-8 000	Nye brukere kommet til i 2014 med helårseffekt i 2015. Forventede nye forpliktelser i 2015
=	Aktivitetsnivå ved inngangen til 2015	-1 300	
7	Inndekning av merforbruk i 2014	-10 600	
8	Rammeøkning p.g.a. kriterieoppdatering	4 000	
9	Øvrig rammeendring	-5 300	
10	Salderingseffekt demografi (mer-/mindreutgifter i forhold til demografikompensasjon)	700	
=	Salderingsbehov	-12 500	

Salderingstiltak

Salderinger for 12,5 millioner fremkommer etter at følgende er innarbeidet i forhold til driften i 2014:

- Alle lønninger er justert i.h.t lønnsnivået per 01.11.2014
- Det er videreført et generelt effektivitetskutt på ca. 6% av lønsmassen (samlet 20 mill)
- Pensjoner er redusert til 21%.
- Priser på tjenester bundet opp i avtaler er prisjustert. Det er ikke innarbeidet prisjustering på øvrige kjøp av varer og tjenester.
- Inntektene er gjennomgått og prisjusterte

Tabell 04: Forslag til salderingstiltak

Enhet	Navn	Salderingsforslag	Endringer - type	Risiko
202	Personalavdeling med fellesutgifter	-1 000	E	L/M
321	Sosialtjenesten	-1000	E	M
303	Sagene lokalmedisinske senter	-500	A	L
440	Barneverntjenesten	-1500	A	M
501	HOS søknadskontoret	-5 300	A	H
521	Hjemmetjenesten	-1 000	A	M
523	Tilrettelagte tjenester	-1 500	A	M
711	ØS felles	-1 000	E	M
	SUM	-12 500		

E= effektivitetstiltak, A= aktivitetsendring

L= liten risiko, M= middels risiko, H= høy risiko

Beskrivelse av salderingsforslagene

Personalavdeling med fellesutgifter

Det er budsjettert med ledigholdt stilling, lavere utgifter til førtidspensjon og effektivisert IKT-drift.

Sosialtjenesten

Det er budsjettert med reduksjon på en million på drift.

Sagene lokalmedisinske senter

Det er budsjettert med en reduksjon på en halv million ved inntak av flere listepasienter.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten er budsjettert tilnærmet lik beregnet forbruk i 2014. Det er trukket ut 1,5 millioner som følge av overføring av ansvar for enslige mindreårige asylsøkere som har fylt 20 år til NAV. NAV vil også få ansvaret for mottak av nye enslige mindreårige asylsøkere.

Bydelsdirektør ber om fullmakt til å foreta nødvendige budsjettjusteringer mellom NAV og Barnevernet.

HOS søknadskontor

Det er budsjettert med en reduksjon på 4 millioner som følge av en reduksjon på 14 sykehjemsplasser og redusert bruk av TT-ordningen. Budsjettet er redusert med ytterligere en million som forutsettes spart ved mindre kjøp av eksterne tjenester som følge av omlegging til mer fleksibel bruk av Møllehjulet.

Hjemmetjenesten

Det er budsjettert med en reduksjon på en million kroner som følge av økt brukertid og nedgang i bruk av praktisk bistand.

Enhet for tilrettelagte tjenester

Det foreslås å flytte Biermannsgate gruppeboliger til Vøyensvingen 4-8. Sambruk av personale er beregnet å gi besparelse på 1,5 million kroner. Tiltaket forutsetter tilslutning fra brukere og deres pårørende.

ØS felles

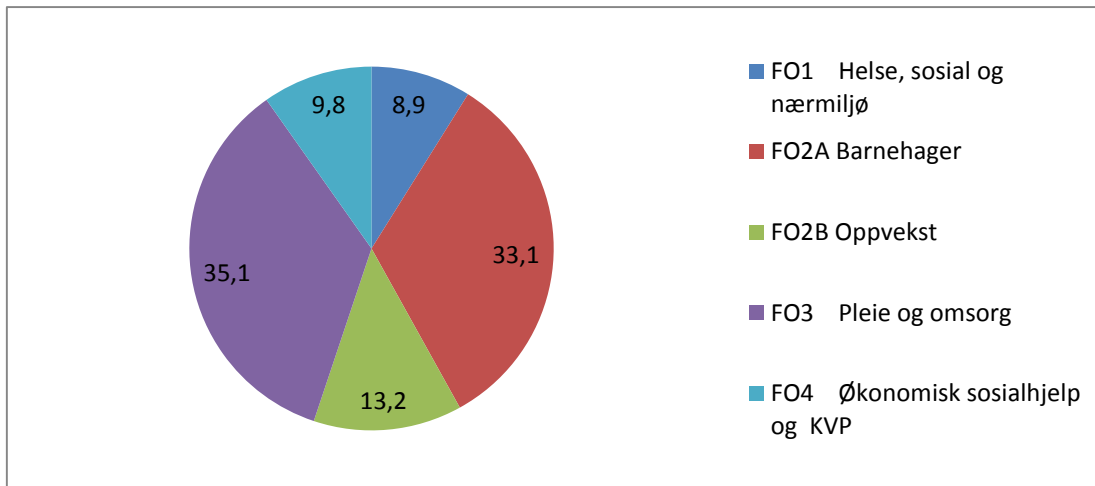
Bydelen har ledige lokaler i Vøyensvingen 4-8. Mer effektiv bruk eller framleie av disse er beregnet å kunne gi en besparelse på en million kroner.

Budsjettforslag pr funksjonsområde

Bydelsdirektør foreslår følgende netto budsjett per funksjonsområde:

Tabell 05: Forslag til budsjett per funksjonsområder:

Funksjonsområde	Beløp 1000 kr
FO1 Helse, sosial og nærmiljø	103 748
FO2A Barnehager	385 762
FO2B Oppvekst	153 900
FO3 Pleie og omsorg	409 527
FO4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (KVP)	114 129
Sum	1 167 066

Figur 01: Netto utgifter i prosent per funksjonsområde 2015

Årsprognose 2014–håndtering av budsjettavvik

Prognosen for årsresultatet 2014 er beregnet til et merforbruk på 10,6 millioner kroner.

I henhold til økonomireglementet må merforbruk begrenset til 4% dekkes inn. Bydelsutvalget kan fatte vedtak om slik inndekning over 2 år, men slik at minimum 2% av budsjettet på artsgruppe 11 driftsutgifter dekkes i det påfølgende budsjettåret.

Bydelsdirektør har i tråd med økonomireglementet lagt inn dekning av det prognostiserte merforbruket i 2014 i budsjettforslaget for 2015.

Klimavurdering av budsjettet

Det er ingen av de foreslåtte tiltakene som gir noen direkte innflytelse for klimaet. Endringer vil i hovedsak skje som følge av bydelens arbeid med:

Miljøfyrtårn

Bydelen vil ved utgangen av 2014 ha Miljøfyrtårnsertifisert over 90% av tjenestestedene. Det arbeides systematisk for at bydelen kommer i mål med Miljøfyrtårnsertifiseringen av tjenestesteder i løpet av 2015. I 2015 vil også 20 tjenestesteder bli resertifisert.

Stasjonær energi

Bydelen har bestillerrolle i forhold til de eiendommene som benyttes i tjenesteproduksjonen. Eiendommene eies av Oslo kommunes eiendomsforetak. Utfasing av oljefyrer og tilrettelegging for alternative og mer miljøvennlige energikilder tilligger disse foretakene.

Bydelen tar forholdet til energi og mer miljøvennlig energireduserende kilder opp med private leverandører bydelen har leieavtaler med.

Bydelen har som målsetting å bli en oljefri bydel innen 2016. Det er kun ett tjenestested som fortsatt benytter oljebasert fyring. Det er ikke planlagt fjernvarme i dette område med det første. Eier vurderer derfor å legge om til miljøvennlig oljealternativ som for eksempel bioolje.

CO² utslipp fra egen bilpark

Bydelen har få biler og de brukes lite. Det vil bli anskaffet en elektrisk bil i 2015. Ved behov for nyanskaffelser eller leasing av nye kjøretøy har bydelsutvalget vedtatt å følge den generelle tilrådingen fra miljøvernorganisasjonene om å ikke bytte ut biler før de er 15 år gamle.

Andre miljøtiltak

Bydelen vektlegger miljøkrav i alle høringsuttalelser i reguleringsaker. Bydelen vil påvirke utslipp direkte gjennom miljøkrav til egne anskaffelser og gjennom miljøkrav ved anbudsutlysning.

Bydelen deltar i arbeidet med å legge til rette for utvidelse av bysykkelordningen og etablering av ladestasjoner for el-biler. Bydelen har kartlagt mulighetene for sykkelparkering og innledet et samarbeid med Sykkelstaten om å legge frem en Sykkelstrategi for bydelsutvalget våren 2015.

Bydelen arbeider for å legge til rette for dyrking i de lokale parkene. Våren 2015 vil Bjølsen og Torshov barneparkere være rehabilitert. I Bjølsen vil det bli lagt til rette for ulike former for dyrking og parsellaktiviteter. På Torshov blir det hundeluftegård og arrangementshus for aktiviteter i parken. I Iladalen samarbeider bydelen med Renovasjonsetaten om to prosjekter, det ene omhandler kildesortering av avfall i parken og det andre er å etablere en minigjenbruksstasjon på arealene til den gamle barneparken.

Dyrkingsnettverket og dyrkningskasseprojektet vil videreføres og utvides. Dyrkningsfelt på Haarklous plass vil få særlig oppmerksomhet som en del av Områdesatsningen Søndre Åsen.

Bydelsdirektør har fremmet forslag om å videreføre tilskuddsordningene Grønne Midler med kr. 200 000 for 2015.

Bydelens trykking av sakspapirer til bydelsutvalget og komiteene opphørte i 2013. Alle sakspapirer formidles gjennom elektronisk distribusjon.

Byrådets forslag til økonomiplan 2015-2018

Byrådets samlede forslag til endringer i økonomiplanen for perioden 2015-2018 framgår av tabell 06. I økonomiplanperioden er det lagt inn et akkumulert kutt i sektoren på om lag 500 millioner kroner.

Tabell 06: Byrådets forslag til endringer i økonomiplan for bydelssektoren for perioden

Reelt innsparingskrav bydelene	2015	2016	2017	2018
Generelt rammereduksjon - akkumulert	-216	-379	-531	-531
Reell styrking av sosialhjelpsbudsjettet	40	40	40	40
SUM	-176	-339	-491	-491

Årlig realendring i økonomiplanen	-176	-163	-152	0
-----------------------------------	------	------	------	---

Det gis kompensasjon for økt folketall (demografikompensasjon) innen FO2B og FO3. Demografikompensasjon gis ikke for barnehager (FOA) da disse er stykkprisfinansiert.

Demografikompensasjonen i perioden er: -

- Demografikompensasjon FO2B Oppvekst 106 mill
  - Demografikompensasjon FO3 Pleie og omsorg 166 mill
- 272 mill

Demografikompensasjon skal i utgangspunktet betraktes som kostnadsnøytral idet den gis for å gi økte tjenester og opprettholde nåværende tjenester til Oslos økende befolkning.

Bydelsdirektørs forslag til økonomiplan for Bydel Sagene 2015-2018

For å beregne rammekuttet og kompensasjoner for Bydel Sagene har bydelsdirektør fordelt disse på årene 2015–2018 etter bydelens andel av den kriteriefordelte ramme for 2015, samlet 6,3 prosent.

Bydelens tildelinger avhenger i vesentlig grad av relative endringer i befolkningsammen-

settingen. Bydelsdirektør legger til grunn at den nedgang i antall eldre og gradvis forbedring i levekår som bydelen har opplevd de siste år vil fortsette. For Bydel Sagenes vedkommende er det i tillegg av stor betydning hva som skjer med den kommunale boligmassen. Det vil våren 2015 i samarbeid med Boligbygg KF bli framlagt et forslag til boligstrategi. I forslaget til økonomiplan er det lagt opp til en forsiktig nedtrapping av antall boliger fra 2016.

Tabell 07: Forslag til økonomiplan 2015 – 2018

	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
FO 1 Helse, sosial og nærmiljø	0	-1,1	-1,1	0,0
FO2A: Barnehager	-6	-3,1	-2,9	0,0
FO2B: Oppvekst	4	-1,5	-1,4	0,0
FO3: Pleie og omsorg (generelt rammekutt)	-5	-3,3	-3,1	0,0
FO 4: Økonomisk sosialhjelp og KVP	2	-1,1	-1,0	0,0
Sum generelle, ikke spesifiserte rammekutt	-5	-9,0	-8,4	0,0
Sum rammekutt 1)	-5	-9,0	-8,4	0,0
FO2B Oppvekst - demografikompensasjon	1,6	1,9	1,9	1,9
FO3 Pleie og omsorg	3	2,1	2,1	2,1
Sum demografikompensasjon	4,6	4,0	4,0	4,0
Netto rammeendring	-0,4	-5,0	-4,4	4,0
Endring som følge av befolkningsendringer	4	-5,0	-8,0	-10,0
Sum rammeendring	3,6	-10,0	-12,4	-6,0

FORSLAG TIL VEDTAK

1. Budsjett 2015 vedtas i.h.t. tabellen nedenfor og med de tillegg (tall- og verbalvedtak) som følger av bydelsutvalgets budsjettvedtak. Bydelsdirektør gis fullmakt til å plassere endringene på rett enhet, kostra og formålskapittel.

Tabell 08: Forslag til vedtak budsjett Bydel Sagene 2015

1 000 kr

Funksjonsområder	Brutto utgifter	Inntekter	Netto Utgifter
Sum FO1 Helse, sosial og nærmiljø	160 778	57 030	103 748
Sum FO2A Barnehager	445 519	59 757	385 762
Sum FO2B Oppvekst	162 309	8 409	153 900
Sum FO3 Pleie og omsorg	475 421	65 894	409 527
Sum FO4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogrammet	122 017	7 888	114 129
Sum bydel	1 366 044	198 978	1 167 066

2. Budsjettet vedtas pr. enhet og pr. kostrafunksjon i.h.t. spesifikasjonene i del 2 og 3.
3. Salderinger for -12,5 mill vedtas i.h.t. spesifikasjonene i tabell 03.
4. Priser på korttids- og halvdagsplasser i barnehagene økes med 2,9%.
5. Priser på utleie av parker og torgplasser økes med 2,9%.
6. Innenfor rammen av de begrensninger som følger av bydelsutvalgets fullmakter, delegeres det til bydelsdirektør følgende fullmakter for 2015:
  - a) Fullmakt til å sette opp endelig budsjett i henhold til bydelsutvalgets vedtak.
  - b) Fullmakt til å foreta budsjettendringer mellom kostrafunksjoner innenfor de enkelte funksjonsområdene.
  - c) Fullmakt til å inngå og si opp avtaler vedrørende kjøp og salg av varer og tjenester innenfor de rammer som følger av bydelsutvalgets vedtak.
  - d) Bydelsdirektør gis fullmakt til å fordele budsjettmidler til enslige mindreårige asylsøkere mellom barnevern og NAV.
7. Det kreves ikke egenandel for trygghetsalarmer.
8. Pris for tilleggstenester fra hjemmetjenesten settes til kr. 467 pr. time.
9. Det omdisponeres fra økonomisk sosialhjelp 1,2 mill til VTA/bonuslønn, 0,6 mill til lønnstilskudd, 0,6 mill til introduksjonsstønad, 1,4 mill til drift og egenandeler statsprosjekter, 1,2 mill til 2 forvaltningsstillinger og 1,4 mill til rustiltak.

DEL 3 BUDSJETT PR. ENHET

Innhold

- Inneholder tallbudsjetter og beskrivelser av de enkelte enhetene
- Obligatoriske måltall og nøkkeltall er tatt inn under aktuell enhet

Helse og sosial

Helse og sosial omfattes av følgende resultatenheter:

- 302 Tilskudd til fysioterapeuter
- 310 Enhet for fleksible tjenester
- 311 Sagene lokalmedisinske senter, Sagene frisklivssentral og tilskudd til leger
- 321 Sosialtjenesten
- 810 Økonomisk sosialhjelp
- 324 Utviklingssenteret
- 501 Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete
- 513 Møllehjulet bosenter
- 521 Hjemmetjenesten
- 523 Enhet for tilrettelagte tjenester
- 580 Eldresentrene og frivillighetsarbeid

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Helse- og sosialavdelingen		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	292 568	289 338
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	205 178	212 277
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	83 924	87 554
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	78 450	87 400
Sum utgifter	660 119	676 570
6 Salgsinntekter	-55 345	-54 786
7 Refusjoner	-44 559	-48 993
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-17 715	-20 468
Sum inntekter	-117 619	-124 246
Netto driftsramme	542 500	552 324

Utfordringer og satsinger innen helse og velferds- og omsorgstjenestene

«Bydel Sagene er et godt sted å leve»

Bydelens befolkning blir stadig yngre og har bedre økonomi, og det er en utfordring for bydelens helse- og omsorgstjenester at en del av befolkningen har relativt stort behov for ulike typer helse- og omsorgstjenester. Beboere i kommunale boliger er overrepresentert som mottakere i alle helse- og omsorgstjenester i bydelen.

Eldrebeholdningen er redusert og tjenestene skal tilpasses de tildelte rammene. Bydelen har etablert et fleksibelt oppfølgingsteam som har til formål å yte helhetlige fleksible tjenester til hjemmeboende brukere som i liten grad klarer å nyttiggjøre seg ordinære tjenestetilbud. Brukergruppen vil i hovedsak være mennesker med psykiske lidelser og med tilleggsproblematikk som rus og dårlig boevne. Bydelen har i samarbeid med Boligbygg etablert et forsterket boligtilbud i Holmestrandgata 1 med tettere tilsyn, oppfølging og kontroll.

Hjemmetjenesten har stort fokus på hverdagsrehabilitering- og egenmestring. Ergo- og fysioterapitjenesten er organisatorisk lagt til hjemmetjenesten, og hjemmetjenesten er organsert for å kunne ta høyde for framtidens utfordringer med færre eldre, men mye større fokus på egenmestring, rehabilitering samt stadig flere brukere med store medisinske utfordringer. Dette krever i større grad helsefaglig kompetanse i våre hjemmetjenester enn tidligere. Bydelen har etablert hukommelses/demensteam lokalisert i Treschowshus bestående av ansatte med ulik fagkompetanse fra Hjemmetjenesten og Søknadskontoret, i tillegg til at en lege fra Sagene lokalmedisinsk senter er tilknyttet teamet.

Teamet har fanget opp mange hjemmeboende med demensproblematikk som blir kartlagt og fulgt opp med mål om å kunne greie seg lengst og best mulig hjemme. Hjemmetjenesten har i løpet av 2014 fått ansvar for dagaktivitetstilbud til eldre og demente, og tilbudet til demente har i løpet av året blitt utvidet. Bydelen vil søke prosjektmidler for å utvide dagaktivitetstilbudet også for 2015, og spesielt øke aktiviteten tilknyttet Sandakervn. 61, hvor det bor mange eldre med behov for hjembaserte tjenester. Bydelen har i 2013 vedtatt en demensplan.

Møllehjulet bosenter har vært et viktig tilskudd til bydelens tilbud mellom sykehus og hjem, og har aktivt bidratt til at bydelen så godt som ikke har hatt «overligger» av utskrivningsklare pasienter. Bydelen vil i 2015 å videreutvikle avklaringsavdelingen til også å omfatte de to øvrige etasjer i bosenteret, noe som vil kreve økning av helsefaglig kompetanse.

Det er i løpet av året etablert et bedre samarbeid mellom Sosialtjenesten i NAV, Søknadskontoret for eldre- og funksjonshemmete og FOT om felles brukere for å kunne yte mest mulig effektive og samordnede tjenester.

Bydelen har vært og er bekymret for den store andelen brukere med psykisk- og rusrelaterte lidelser som i tidlig alder er i behov av omfattende helse- og omsorgstjenester grunnet svært dårlig helsetilstand.

Det er bydelens mål å begrense kjøp av institusjonstjenester og heldøgns bo- og omsorgstiltak. Dette gjøres ved at flere brukere flytter tilbake til bydel og mottar tjenester fra bydelens egne tjenester. Bydelen reduserer stadig antallet sykehjemsplasser i takt med nedgang i eldrebefolkningen. For 2015 er det budsjettert med en reduksjon på 14 plasser, noe som vil kreve at bydelen har gode lokale tilbud for at brukerne på en trygg og god måte kan bo hjemme.

Bydelen har sammen med de fire sentrumsbydelene fått statlige midler til utprøving av velferdsteknologi, og Oslo kommune har tildelt ekstra tilskudd for å øke implementeringen av velferdsteknologi som et viktig tiltak for å kunne bidra til at flere brukere ved sviktende helse likvel kan føle trygghet ved å bo hjemme. Prosjektet er tilknyttet Søknadskontoret med tett samarbeid med hjemmetjenesten.

Sosialtjenesten har over år arbeidet aktivt med brukere om avklaring til trygd, og mange er i behov for bistand til forvaltning av trygdeytelser og inntekt. Seks årsverk ved sosialtjenesten og ett årsverk ved Søknadskontoret for eldre og funksjonshemmete bistår brukere med å disponere sin trygdeinntekter og stønader. Dette er viktig for å sikre bydelens brukere med disponeringsproblemer økonomisk trygghet uten bistand i form av økonomisk sosialhjelp.

Det har vært et tett samarbeid mellom kommunalt- og statlig NAV om å avklare AAP-mottakere (Arbeidsavklaringspenger) hvor stønaden bortfalt våren 2014. Målet har vært at flest mulig av brukerne skal være avklart og færrest mulig må gå over til sosialhjelpsstønad. Bydelens utgifter til økonomisk sosialhjelp er en utfordring, selv om bydel Sagenes sosialhjelpsutgifter øker i mindre grad enn øvrige bydeler.

« Vi skal samarbeide på tvers – både internt i organisasjonen og eksternt med lokalsamfunnet»

Helse- og sosialtjenestene opplever større grad av tverrfaglig samarbeid innen egen avdeling, mellom fagavdelingene, mellom enheter på tvers, innen spesialisthelsetjenestene og særlig er samarbeidet med Lovisenberg sykehus godt. Det er også etablert et felles prosjekt mellom de fire sentrumsbydelene om utprøving og bruk av velferdsteknologi i helse- og omsorgstjenestene.

Det er i tilknytning til vedtatt « Fattigdomsplan og innsatsområdene etablert et utstrakt samarbeid på tvers av avdelingene. Spesielt har samarbeidet mellom NAV og en del av barn-

og ungetjenestene utviklet seg og det er iversatt gode tiltak. Til dette kan nevnes samarbeidet mellom Ungdomstjenesten og Bomiljøtjensten, KOU avdelingen og SAIFF ( ) i tilknytning til tilbudene i Drøbakgata – og i den kommende områdesatsningen rundt Søndre Åsen.

«Bydel Sagene har gode boliger for en mangfoldig befolkning»

Bydelen har fortsatt flest kommunale boliger i Oslo med over 2 300 kommunalt disponerte boliger, inklusive omsorgsboliger og Omsorg+. Bydelens utfordring er antallet kommunale boliger i forhold til bydelens befolkning og i forhold til andre bydeler. Det er over år etablert et godt samarbeid med Boligbygg både på overordnet nivå, men også det som gjelder boliger, beboere og nærmiljø.

Alle bydelens tjenester har opplevd store utfordringer i forhold til forsøplede leiligheter, og det er nå etablert et tverrfaglig hygieneteam for å hindre at bydelens tjenester skyver saker mellom seg, men tar et felles ansvar for å få ryddet opp.

Det er inngått et samarbeid med Boligbygg om å utarbeide en bolig- og eiendomsstrategi, som planlegges vedtatt i løpet av våren 2015. Det vil bli en gjennomgang av bydelens behov for bemannede boliger. Det kan se ut som vi har tilstrekkelig med bemannede boliger til personer med psykiske lidelser, men et udekket behov for bolig med oppfølging for personer med samtidige psykiske- og ruslidelser.

Det er et udekket behov for tilrettelagte boliger for utviklingshemmete og bydelen har et ønske om å være pilot for oppstart av demenskollektiv. Bydelen har ubenyttede lokaler i Vøyensvingen 4,6, 8 som vurderes særlig i forhold til innhold. Det legges opp til å flytte Biermannsgate bolig til V, 6/8 da Biermannsgate har svært dårlig standard - ingen av beboerne har egen leilighet.

Enhet 302: Tilskudd til fysioterapeuter

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 302: Tilskudd til fysioterapeuter		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	99	99
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	3 945	4 317
Sum utgifter	4 044	4 416
Sum inntekter	0	0
Netto driftsramme	4 044	4 416

2 Ansvarsområde

Fysioterapitjenesten er en lovpålagt tjeneste og yter forebyggende og kurativ virksomhet, rehabilitering og habilitering i og utenfor institusjon. 9,4 årsverk i fysioterapitjenesten utøves av privatpraktiserende fysioterapeuter etter avtale med bydelen. Disse dekker hovedsaklig den delen av behandlingen som foregår på institutt samt hjemmefysioterapi. De privatpraktiserende fysioterapeutene representerer en viktig ressurs i bydelens rehabiliteringstjeneste. Driftstilskuddene for 15 privatpraktiserende fysioterapeuter videreføres i 2015.

3 Status og utfordringer

Bydelen har to fysioterapeuter med avtale som behandler pasienter i eget hjem. Disse kan i større grad benyttes til bydelens brukere med behov for fysioterapi i hjemmene, som supplement til bydelens egne fysioterapeuter.

4 Mål, strategier og tiltak

Bydelen vil fortsatt ha fokus på kvalitet blant bydelens fysioterapeuter med driftstilskudd. Bydelen ønsker å involvere fysioterapeutene med driftstilskudd slik at de i større grad blir en

del av bydelens helse- og omsorgstrapp.

Enhet 310: Enhet for fleksible tjenester

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 310: Enhet for fleksible tjenester		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	28 501	32 021
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	1 609	2 010
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	1 189	1 411
Sum utgifter	31 298	35 443
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-1 220	-2 220
Sum inntekter	-1 220	-2 220
Netto driftsramme	30 078	33 223

Merknad: Enheten er opprettet i 2014 ved overføring av midler fra enhetene 321, 501 og 523.

Tabell 14: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	46,90
Engasjement	3,00

2 Ansvarsområde

Bydelen skal tilrettelegge tjenester i henhold til hjemmel i Lov av 24. juni 2011 om kommunale helse- og omsorgstjenester, Ny forskrift om habilitering, rehabilitering, individuell plan og koordinator av 19.12.2011. Enheten har ansvar for oppfølging, omsorgs- og botilbud og tjenester i bydelen

3 Status og utfordringer

Bydelen har samordnet og samorganisert tjenestetilbudene for brukere med sammensatt problematikk/lidelser innenfor psykisk helse, rus og atferd, i én enhet, «Enhet for fleksible oppfølgingstjenester». Enheten består av fot-team, samlokaliserte boliger tilknyttet bemanning, rusbolig, rusteam, aktivitetssenter og et nærmiljø-treffsted.

Fot-team:

Bydel Sagene etablerte Fleksibelt oppfølgingsteam (FOT) i januar 2014, sammensatt av fagpersoner fra psykisk helse, hjemmetjenesten og boligoppfølging for å bedre kontinuitet og samhandling rundt tjenestene til brukerne. Teamet har som formål å yte helhetlige fleksible tjenester til hjemmeboende brukere som i liten grad klarer å nyttiggjøre seg det ordinære tjenestetilbudet, og teamet følger i dag opp 166 brukere. Brukergruppen er i hovedsak mennesker med psykiske lidelser og med tilleggsproblematikk som rus, atferdsforstyrrelser og dårlig boevne.

Forprosjekt, Fact:

Bydelen har startet opp Flexible Assertive Community Treatment, kalt FACT-team, til brukere som er i behov av særskilt tilrettelagte tjenester med behov for samordnet bistand fra helse- og omsorgssektoren. Bydelen har tidligere hatt store utfordringer med å nå frem med oppfølging av disse brukerne. Bydelens FACT team følger opp ca. 60 brukere som har et behov for sammensatte tjenester. Arbeidsmodellen beskriver et sett av tjenester som skal tilbys etter en bestemt metode med vekt på aktivt oppsøkende virksomhet hvor man møter brukerne der de er. Målgruppen i FACT evner ikke å motta kontinuerlige tjenester og bydelen har derfor sett på hvordan vi bedre kan samhandle om tjenestene til disse brukerne. Dette gir brukerne bedre kvalitet på tjenestene, bredere tilnærming og bedre ressursutnyttelse. Brukerne får bedre behandling, bedre boevne, bedre sosial fungering og økt støtte.

Samlokaliserte boliger

Bydelen har følgende samlokaliserte boliger:

- Vøyensvingen 22, 19 leiligheter
- Maridalsveien 244, 19 leiligheter
- Kyrre grepps gate 3, 10 leiligheter
- Holmestrandgate 1, 11 leiligheter
- Haarklous Plass 13 (HP-13), treffsted for beboere

Vøyensvingen aktivitetssenter

Vøyensvingen aktivitetssenter består av et treffsted og arbeidsmarkedstiltaket Vilje viser vei. Aktivitetshuset har mellom 70 – 80 brukere hver måned, med et snitt på hhv 17 og 19 brukere hver dag, dette er en liten økning fra i fjor. 2 årsverk jobber på treff- og aktivitetshusene

Vilje Viser Vei (VVV)

Deltakerne i tiltaket Vilje Viser Vei (VVV) har oftest hatt ordinært arbeid tidligere. På grunn av sin psykiske helse har de behov for oppfølging for å avklare om det er mulig å komme tilbake i arbeid eller utdanning. Personer som tas inn i tiltaket VVV skal i utgangspunktet være i stand til å starte på en praksis plass etter tre måneder. Bydelen har ansatt 2 årverk i dette tiltaket, og har til enhver tid om lag 40 deltakere.

4 Mål, strategier og tiltak

Utvikling av tverrfaglig samarbeid i bydelen om målgruppene mellom bestiller- og utførertjenester

- Sikre god samordning av tjenester til brukere med behov for sammensatte tjenester:
- Gjennom koordinatorkfunksjon og individuelle planer
- Gjennom videreutvikling av samarbeidet med OUS, klinikk for psykisk helse og avhengighet
- Videreutvikling av tilbudene til målgruppene. Følge opp handlingsplan for psykisk helsearbeid, 2012 – 2016.
- Følge opp forpliktende samhandlingsmodell (forprosjekt Fact) med spesialisthelsetjenesten
- Initiere samhandling mellom bydelens tjenester og spesialisthelsetjenesten, seksjon for rus- og avhengighet
- Videreutvikle aktivitetssenteret Vøyensvingen med økt fokus på aktivitet og mestring
- Utvide og differensere tilbudene i samlokaliserte boliger til brukergruppen innenfor psykisk helseproblematikk
- Utvide og differensere tilbudene i samlokaliserte boliger innen rusproblematikk
- Sørge for brukermedvirkning og fokus på pårørende som ressurs gjennom å videreutvikle brukerråd i ny enhet med flere brukergrupper
- Samarbeid med brukerorganisasjonene

Enhet 311: Sagene lokalmedisinske senter, frisklivssentral og tilskudd til leger

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 311: Sagene lokalmedisinske senter		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	10 724	10 653
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	1 666	1 815
Sum utgifter	12 390	12 468
6 Salgsinntekter	-1 000	-1 200
7 Refusjoner	-5 965	-6 948
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-980	-480
Sum inntekter	-7 945	-8 628
Netto driftsramme	4 445	3 840

Tabell 15: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	11,90

2 Ansvarsområde

Fastlegeordningen er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven og forskrift om fastlegeordningen. I Bydel Sagene er det 8 fastlegekontor med til sammen ca 30 fastlegestillinger. Sagene lokalmedisinske senter er en del av bydelens egen organisasjon og er et kommunalt fastlegesenter. De øvrige 7 fastlegekontorene er organisert som selvstendige virksomheter, hvor samarbeid og ansvarsforhold er regulert gjennom rammeavtale for fastlegeordningen og individuelle fastlegeavtaler.

Sagene lokalmedisinske senter er en integrert del av bydelens helse- og omsorgstjeneste. Senteret fungerer som et vanlig fastlegekontor, og har i tillegg ansvar for alle legetjenester ved øvrige tjenestesteder i bydelen. Dette omfatter forebyggende og rådgivende legetjenester ved helsestasjon for barn, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, Møllehjulet bosenter med avklaringsplasser, søknadskontor, rehabiliteringstjeneste og Sosialtjenesten i NAV. Senteret har ansvar for det systemiske smittevernarbeidet i bydelen med særlig vekt på det lovbestemte tuberkulosearbeidet. Senteret har utdanningsoppgaver med to turnuslegestillinger og samarbeid om spesialistutdanning for leger med Helsestaten.

3 Status og utfordringer

Sagene lokalmedisinske senter ble opprettet i 2010 og er under stadig utvikling for å tilpasse seg endringer i helsetjenesten og brukernes behov. Fokus på forebyggende helsearbeid skjer i nært samarbeid med Sagene frisklivssentral, blant annet gjennom bruk av stillingsressurser for fysioterapeut og klinisk ernæringsfysiolog. Sagene lokalmedisinske senter har hatt stilling for bydelspsykolog, men dette tiltaket ble avsluttet i 2014. Det er inngått strukturert samarbeid med spesialisthelsetjenesten i psykisk helsevern.

4 Mål, strategier og tiltak

Sagene lokalmedisinske senter har følgende overordnede mål og strategier:

- Oppfølging av samhandlingsreformen i storbymedisin
- Samordning og integrering av helse- og omsorgstjenester på bydels/kommunenivå
- Samling av bydelens medisinske tjenester på et sted
- Et tilgjengelig og åpnet tilbud
- Tverrfaglighet og utvikling av nye tjenestetiltak

I 2015 vil senteret ha fokus på økt effektivitet som oppfølging til en gjennomgang av bydelens tjenestetilbud og organisering.

Sagene frisklivssentral

Sagene frisklivssentral ble etablert i 2012 og er organisert som et eget tiltak og kostnadssted i samme driftsenhet som Sagene lokalmedisinske senter.

2 Ansvarsområde

Sagene frisklivssentral skal tilby et strukturert henvisnings- og oppfølgingssystem for personer med behov for å endre helseatferd, primært fysisk aktivitet, kosthold og røykeslutt. Personer kan bli henvist fra helse- og omsorgstjenesten eller kontakte frisklivssentralen på eget initiativ.

3 Status og utfordringer

Sagene frisklivssentral ble etablert i 2012 med eksterne tilskuddsmidler, men er fra 2014 et ordinært tjenestetilbud i bydelens organisasjon. Senteret har to faste stillinger, samt prosjektmedarbeidere på deltid. En stilling ivaretar funksjon som frisklivsskoordinator og folkehelsekoordinator.

Tilbudet ved frisklivssentralen videreføres i 2015, med fokus på å etablere og utvikle tiltak som er tilpasset behov og brukergrupper i Bydel Sagene. Samarbeid med bydelens fastleger, NAV, øvrige førstelinjetjenester og Lovisenberg diakonale sykehus vil ha en sentral plass, likeledes kontakt og samarbeid med idrettslag og andre frivillige organisasjoner. I 2014 overtok frisklivssentralen ansvaret for enkelt pasientkurs fra Lovisenberg diakonale sykehus, og dette tilbudet videreføres i 2015.

4 Mål, strategier og tiltak

Sagene frisklivssentral skal tilby:

- Individuell kartlegging og oppfølging (frisklivsresept)
- Aktivitetstiltak innenfor kosthold og fysisk aktivitet
- Kurs og opplæring av brukere og pårørende
- Bistand i videreføring til andre tilbud i samfunnet

Enhet 321: Sosialtjenesten

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 321: Sosialtjenesten		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	41 209	37 266
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	14 877	14 126
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	162	72
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	450	450
Sum utgifter	56 698	51 914
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-634	-634
Sum inntekter	-634	-634
Netto driftsramme	56 065	51 281

Merknad: Enhetens budsjett er redusert i forhold til forrige år da midler og oppgaver er overført til nyopprettet enhet 310.

Tabell 16: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	66,00

Tabell 17: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,5	4,5	4,6	4,4	4,5
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	9,0	9,4	8,0	5,9*	6,0

*Sykefravær januar – august 2014.

Økonomisk sosialhjelp

1 Budsjettspesifikasjon

hele 1000 kroner

Resultatenhet 810: Økonomisk sosialhjelp		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	78 000	86 950
Sum utgifter	78 000	86 950
7 Refusjoner	-6 500	-6 500
Sum inntekter	-6 500	-6 500
Netto driftsramme	71 500	80 450

Tabell 18: Nøkkeltall i bydelsbudsjett for FO1/FO4 Sosialtjenesten m.v

Nøkkeltall i bydelsbudsjett for FO1/FO4 Sosialtjenesten m.v	Oslo 2011	Oslo 2012	Oslo 2013	Bydelen 2011	Bydelen 2012	Bydelen 2013
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	17 948	17 317	17 750	1 926	1 770	1 763
Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet ¹⁾	2 671	2 698	2 677	290	258	258
Antall deltakere i introduksjonsordningen ¹⁾	963	1 004	1 055	50	57	59
Andel sosialhjelpsmottakere 25-66 år i forhold til innbyggere 25-66 år ²⁾	4,1	3,9	3,9	6,6	5,9	5,5
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år i forhold til innbyggere 18-24 år ³⁾	3,9	3,8	4,0	6,1	5,5	6,2
Gjennomsnittlig brutto utbetalt stønad til sosialhjelp pr mottaker (bidrag + lån)	51 888	52 741	56 975	44 724	44 122	44 797
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp (måneder)	5,8	5,7	5,9	5,3	5	5,0
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottakere 18-24 år	4,8	4,8	5,0	4,8	4,2	4,8
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde ⁴⁾	53,4	53,2	53,0	44,3	40,3	40,6
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	46,2	45,6	46,8	40,4	38,0	39,0

Tall fra Kostra/Oslostatistikken: Tallene for hele Oslo er basert på en spesialbestilling fra SSB/Kostrat for å fjerne dobbelttelling av mottakere. De offisielle KOSTRA-tallene har for høye brukerrater, for kort stønadperiode og for lave enhetskostnader for Oslo som helhet, fordi mottakere som flytter mellom bydeler blir telt flere ganger.

- 1) Nøkkeltallet er endret fra antall pr 31.12. til antall i løpet av året. Verdiene for 2011 og 2012 er endret tilsvarende.
- 2) Sosialhjelpsmottakere 25-66 år pr år delt på antall innbyggere 25-66 år pr 1.1. året etter
- 3) Sosialhjelpsmottakere 18-24 år pr år delt på antall innbyggere 18-24 år pr 1.1. året etter
- 4) Andelen for Oslo 2012 er justert ned fra 54,4 ifht korrigeringer i SSB.

Tabell 19: Budsjettekniske forutsetninger for sentrale tjenester

	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Gj.snitt ant aktive klienter med øko. sosialhjelp pr. måned i budsjettåret	680	730
Gj.snitt brutto utbetalt øko. sosialhjelp pr. klient pr.måned	9 580	9925
Gj.snitt antall deltakere i kvalifiseringsprogram pr. mnd	147	144
Gj.snitt brutto utbetalt kvalifiseringsstønad pr. deltaker pr mnd	13 000	13400
Gj.snitt antall deltakere i introduksjonsordningen pr. mnd	46	45
Gj.snitt brutto utbetalt introduksjonsstønad pr. deltaker pr mnd	12 200	12600

Enhet 324: Utviklingssenteret

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 324: Utviklingssenteret		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	53 584	57 084
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	4 611	4 285
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	2 473	2 758
Sum utgifter	60 668	64 127
6 Salgsinntekter	-365	-360
7 Refusjoner	-7 207	-7 207
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-13 341	-15 849
Sum inntekter	-20 913	-23 415
Netto driftsramme	39 756	40 712

Tabell 20: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	22,00
Engasjementer	17,60

Tabell 21: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,5	4,5	4,6	4,4	4,5
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	8,0	8,5	6,0	7,8*	6,0

*Sykefravær januar – august 2014.

Tabell 22: Budsjettet for utviklingssenteret baserer seg for stor grad på eksterne midler

Hele kroner

Regjeringens fattigdomssatsing	1 050 000
Jobbsjansen	4 100 000
STYRK - UNG helseavklaring unge - Samhandlingsmodeller på rusfeltet	2 900 000
STYRK - Langtidsmottakere - kommunale rustiltak	2 000 000
Psykologer i helseutredning i NAV	1 000 000
Jobb og muligheter	10 065 000
Nærmiljøskolen / Leksehjelp Drøbankgt 1	300 000
Prosjekt Sagene torg i samarbeid med ungdomstjenesten	150 000
Rekruttering frivillige i samarbeid med øvrige enheter i bydelen	100 000
Sum	21 665 000
Kvalifiseringsprogrammet (er nå lagt inn i bydelsrammen)	34 263 720

Budsjettekst for enhetene 321 Sosialtjenesten, Økonomisk sosialhjelp og 324 Utviklingssenteret

2 Ansvarsområde

Sosialtjenesten i NAV er hjemlet i lov om ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV), lov om sosialtjenesten i NAV, Lov om helse og omsorgstjenester i kommunen, og i lov om introduksjonsordning for nyankomne flyktninger og asylsøkere. Ansvarer omfatter råd og veiledning, aktivitetsplanlegging, individuell plan, oppfølging, økonomisk sosialhjelp, introduksjonsprogram for flyktninger, kvalifiseringsprogram, kommunale arbeidsrettete tiltak og aktiviteter, rustiltak, bostøtte- og boliglånordninger, formidling av kommunale boliger, nærmiljøarbeid og booppfølging.

3 Status og utfordringer

Tabell 23: Aktive brukere i sosialtjenesten

Aktive brukere i sosialtjenesten pr 2. tertial 2014 ⁽¹⁾	Rus-mis-bruk	Psy-kisk helse	Soma-tisk helse	Ikke helse-rela-tert	SUM	Hvor-av Sosial-hjelp ⁽²⁾	Hvor-av LAR ⁽³⁾	Hvor-av Forva-ltning
Mottaksseksjon	47	106	111	164	347	114	5	9
Kvalifisering og arbeidsseksjon	51	265	280	338	742	221	0	116
Oppfølgingsseksjon	357	428	224	8	489	124	92	176
Kun Forvaltning - ikke sosialhjelp	137	219	127	16	292	0		292
Sum brukere i seksjonene med nevnte problemer	592	1 018	742	526	1 870	459	97	593

1. Enkelte brukere er registrert med flere problemområder
2. Antall i legemiddelassistert rehabilitering
3. Hvorav antall med tiltaket forvaltning

Det er et økende antall brukere med opprinnelsesland Afrika og en økning i antallet familier og eneforsørgere med barn.

Arbeid, kvalifisering, rehabilitering og helseavklaring

Utviklingssenteret følger opp brukerne i forhold til kvalifisering og arbeid, avklaring av helse og avklaring av trygderettigheter. Antallet brukere er økende.

Tabell 24: Aktive brukere på Utviklingssenteret

Aktive brukere på Utviklingssenteret pr. 2. kvartal 2014 ⁽¹⁾	Rus-midler	Psy-kisk helse	Somatisk helse	Ikke helse-problem	SUM
Arbeid og Helse-seksjon	112	261	147	79	408
Norsk og Praksis-seksjon	1	42	80	216	311
Kursenheten	4	13	8	24	45
Sum brukere i seksjonene med nevnte problemer	117	316	235	319	764

1. Enkelte brukere er registrert med flere problemområder

Tabell 25: Antall deltakere, tiltak og resultat Utviklingssenteret

Antall deltakere, tiltak og resultat Utviklingssenteret	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013	Prognose 2014
Utredning / oppfølging	246	300	364	430	430
Opplæring/norskopplæring/ kommunal	130	143	170	182	190
Statlige arbeidsmarkedstiltak	168	150	129	127	140
Sum under utredning kvalifisering	544	593	663	739	760
Utnotert arbeid/selvhjulpen blitt borte	118	157	176	216	230
Avklart for trygdeytelser	175	159	209	193	190
Tilbakeført sosialkontor	94	18	21	31	40
Flyttet	60	60	47	64	50
Sum utnotert	468	468	453	504	510
Sum brukere i alt	996	1 061	1 116	1 243	1 270

Boligvirkemidler

Tabell 26: Boligvirkemidler

Tabell x Boligvirkemidler antall saker pr år	Resultat 2012	Resultat 2013	Måltall 2014	Måltall 2015
Antall søknader etableringslån	217	242	220	220
Antall tildelinger av etableringslån	57	72	100	70
Antall innvilgede utbedringstilskudd	19	9	10	10
Antall personer innvilget bostøtte	3 551	3 487	3 640	3 550
- herav statlig bostøtte	2 144	2 101	2 100	2 100
- herav kommunalt boligtilskudd	482	508	510	500
- herav bostøtte kommunale boliger	925	878	930	950

Tabell 27: Måltall for Funksjonsområdene 1 og 4 - Sosialtjenesten m.m.

Funksjonsområde 1 og 4 Sosialtjenesten med mer	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Måltall 2015
Finansiering til kjøp av boliger – andelen søknader behandlet innen 1 måned	80%	78%	80%	80%
Søknad om kommunal bolig – andelen søknader behandlet innen 3 måneder	95%	90%	95%	95%
Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivt innen 6 måneder	80%	92%	80%	80%
Antall personer i døgnovernatting uten kvalitetsavtale (pr. 31.12)	0	4	0	0
Antall personer med i døgnovernatting pr. 31.12 opphold > 3 måneder	0	1	0	0
Økonomisk sosialhjelp – andel søknader behandlet innen 2 uker	95%	79%	95%	95%

NAV Sagene stat og kommune

NAV- reformen fungerer langt på vei etter hensikten - felles publikumsmottak, sosialtjenestens brukere følges direkte opp i forhold til arbeidsmarkedstiltak. Kvalifiseringsprogrammet er en viktig ressurs, og langtidsmottakere av sosialhjelp som har krav på trygd får hjelp til å fremme sin sak uten å bli kasteball i systemet på tvers av organisasjonen.

Handlingsplan for å redusere og forebygge barne- og familiefattigdom

Det er utarbeidet en handlingsplan for å redusere og forebygge barne- og familiefattigdom som følges opp i et samarbeid på tvers av tjenestene og det arbeides med revisjon av planen.

Ungdom

Det er etablert ungdomsteam på tvers av enhetene i NAV med 11 medarbeidere (leder, sosialkonsulenter, tiltakskonsulenter, veiledere, ruskonsulent og booppfølger) som skal sikre tett oppfølging av ungdommer som mottar ytelser fra NAV eller er henvist fra barnevernet, andre enheter i barne- og ungdomsavdelingen, videregående skoler eller oppfølgingstjenesten. Det er etablert et tverrfaglig OT-team med deltakelse fra videregående skole og politi i tillegg til enheter i bydelen. Det er pt 80 unge som mottar sosialhjelp og 210 unge med arbeidsavklaringspenger, samt ungdom som følges opp i jobbsjansen, kvalifiseringsprogrammet og andre arbeidsmarkedstiltak. Av disse har Utviklingscenteret 161 ungdom under oppfølging.

Familier

Det er etablert et familieteam på tvers av enhetene i NAV der 10 medarbeidere (leder, barnekoordinator, 4 sosialkonsulenter og 4 tiltakskonsulenter) følger opp familier med sosialhjelp og familier som er henvist fra barnevernet, familiens hus og barnehager og skoler i bydelen. Teamet spesialiserer seg på å ha fokus på hele familien. Dette for å sikre at begge ektefeller får tilbud om kvalifisering eller avklaring av trygderettigheter, og at barna følges opp i forhold til barnehage, skole og aktivitetsskole. Når begge ektefeller kommer i tiltak og får 2 tiltaksinntekter motiverer dette for å komme videre i arbeid.

Bo og nærmiljøarbeid

Boligseksjonens 3 bomiljøarbeidere har et tett samarbeid med Boligbygg, politi, Leieboerforeningen, ungdomstjenesten, Sagene kultur og nærmiljøsentere (SKAS), SAIFF og andre frivillige med sikte på levekårsforbedringer i bo- og nærmiljø. Det siste året har det

vært stor aktivitet i tilknytning til leksehjelp og Nærmiljøskolen. Det er ca 45 barn som deltar i leksehjelpen i Drøbakgata 1 og 15 frivillige lærere og foreldre, samt den nyoppstartede Nærmiljøskolen med 50 aktive deltakere. I tillegg kommer fritidsaktiviteter, helge- og sommeraktiviteter for barn som gjennomføres i samarbeid med ungdomstjenesten, foreldre og andre frivillige.

Introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger og asylsøkere har pr 1. nov 2014, 47 deltakere med snitt på 45 deltakere i 2014. Måltallet for 2015 er 45 i snitt hver måned. Blant de kvinnelige deltakerne har det vært en utvikling der flere avslutter introduksjonsprogrammet med å søke overgangsstønad.

Kvalifiseringsprogrammet

Måltallet er 147 deltakere i 2015. Snittet for 2014 er 143 deltakere. De fleste kommer over i arbeid eller går videre i kvalifisering. Mange har helseutfordringer og innvilges AAP (ArbeidsavklaringsPenger) og videre oppfølging i forhold til helse og kvalifisering ved avsluttet program.

Jobbsjansen

IMDI har i 2014 gitt tilskudd til kvalifisering av 65 innvandrere i alder 18 -55 år, som ikke har tilknytning til arbeidslivet. Hjemmeværende innvandrerkvinner, eneforsørgere med overgangsstønad og ungdom er prioritert. Dette er et viktig virkemiddel for å gi lavinntektsfamilier økonomisk støtte til å komme i gang med kvalifisering.

Økonomioppfølging, økonomirådgivning og forvaltning

Sosialtjenestens strategi er å sikre brukere alternative inntektskilder til sosialhjelp i form av arbeid, kvalifisering, trygd og bostøtte. En stor andel av sosialtjenestens brukere som går over på trygdeytelser får problemer med å forvalte sin trygd. Det er nå 580 brukere som får forvaltet sin trygd av 6 ansatte forvaltere i sosialtjenesten og 1 på søknadskontoret. Tiltaket bidrar vesentlig til å holde sosialhjelpsutgiftene under kontroll og er en viktig stabiliseringsfaktor i brukerne liv.

NAV Sagene høyskoleklinikk for fagutvikling, forskning og undervisning i sosialt arbeid

deltok fram til 2012 i HUSK-samarbeid (Høyskole- og sosialkontor- samarbeidet) med mål om å fremme fagutvikling og ny kunnskap om brukere og tjenester.

HUSK prosjektet er avviklet som prosjekt, men NAV Sagene har samarbeid med Høyskolen i Oslo om en «høyskoleklinikk i sosialt arbeid». Det betyr bla at HIOA betaler for undervisningen som gis 200 studenter om mottaks-, oppfølgings- og tiltaksarbeid i NAV.

Rustiltak og bo-oppfølging

Antallet brukere av Velferdsetatens institusjonstilbud for rusmiddelmissbrukere har gått ned fra 136 til 110 siste året. Av de 110 brukerne var 19 i omsorgsinstitusjoner der de fleste (17) vurderes å ha omfattende og langvarige hjelpebehov. De øvrige 91 var i Velferdsetatens rehabiliteringsinstitusjoner og lavterskeltilbud. Pr. 31.08.2014 hadde 32 brukere hatt statlig behandlingstilbud i TSB (Tverrfaglig spesialisert behandling) for rusavhengighet, mot 8 på samme tidspunkt i 2013.

Det ble overført 2 booppfølgere og 1 bomiljøkonsulentstilling fra Boligseksjonen til FOT-teamet fra 01.01.2014. Med overføringen av stillingene ble også ansvaret for oppfølging av beboere med rus- og psykiatriproblemer overført. Boligseksjonen har nå 1 stilling for booppfølger som primært jobber med familier i kommunale boliger.

Styrk-prosjektet - statlig tilskudd til kommunale rustiltak

Styrk-prosjektet er delfinansiert med statlige tilskudd til kommunale rustiltak. Målsettingen er at alle langtidsmottakere av sosialhjelp skal få kartlagt helse og rusrelaterte utfordringer med sikte på avklaring av trygderettigheter og riktige helse-, kvalifiserings- og omsorgstiltak. Det er etablert et fast organisert samarbeid med fastleger via bydelsoverlege og to spesialister i psykiatri og

nevropsykologi. Kartlegging er gjennomført for 480 brukere siden starten i 2009.

Styrk-ung

Det er innvilget statlige samhandlingsmidler til helseavklaring og oppfølging av unge sosialhjelpsmottakere og unge familier med helse og rusrelaterte utfordringer som er henvist fra barnevern, videregående skoler og OT tjenesten. Det er i denne forbindelse etablert et samarbeid med seksjon ung på Gaustad (Oslo universitetssykehus).

4 Mål, strategier og tiltak - Sosialtjenesten i NAV inkludert Utviklingscenteret og boligseksjonen

Sosialtjenestens hovedstrategi er:

”Å ha tiltak som gir selvhjulpenhet ved arbeid, aktivitet eller avklaring for trygd”.

I tråd med dette er hovedmålsettingene for sosialtjenesten inkludert Utviklingscenteret og boligseksjonen i 2015:

- Alle brukere som har et potensiale i forhold til arbeidsmarkedet kommer i gang med aktive tiltak i form av kvalifisering og arbeid
- Videreutvikle tiltaket «jobbfinnern» som skal sikre at alle arbeidsledige sosialhjelpssøkere får arbeidsrettet oppfølging fra dag 1
- Gi tilbud om tiltaket Jobbsjanse og andre kvalifiseringstiltak til ungdom og kvinner i lavinntektsfamilier
- Samarbeide sammen med barne- og ungdomsavdelingen for å redusere og forebygge barne- og familiefattigdom jfr handlingsplanen for å forebygge og redusere barne- og familiefattigdom, og at både kvinner og menn i familier med sosialhjelp får oppfølging til arbeid og kvalifisering
- All ungdom som mottar sosialhjelp eller som henvises fra barnevern eller videregående skole får tilbud om kvalifisering og andre oppfølgingstjenester (OT tjeneste)
- Utvikle god og hensiktsmessig oppfølging av enslige mindreårige asylsøkere.
- Følge opp 146 deltakere i kvalifiseringsprogrammet med sikte på arbeid, videre kvalifisering eller avklaring for trygd
- Videreføre samarbeide med skolene når det gjelder oppfølging av familier og barn som uteblir fra skole
- Øke antallet syke og uføre langtidsmottakere av sosialhjelp som får kartlagt og avklart sine rettigheter i forhold til trygd fra 480 i 2014 til 530 i 2015
- Stabilisere livssituasjonen til vanskeligste via booppfølging, økonomirådgivning og forvaltning
- Tett samarbeid med FOT-teamet, kommunale rusinstitusjoner og spesialisthelsetjenesten om brukere med alvorlige rusproblemer, psykiske lidelser og dobbeldiagnoseproblematikk
- Samarbeid med Boligbygg, politiet, Leieboerforeningen, politiet, ungdomstjenesten, Sagene kultur og nærmiljøsentere (SKAS), SAIFF og andre frivillige med sikte på levekårsforbedringer i bomiljøene omkring Sagene torg og Søndre Åsen, kvartal 5
- Intensivere arbeide med å få med fri villige beboere for å bygge opp gode lokale nettverk og stabile oppvekstmiljøer og få med flere frivillige til leksehjelp og nærmiljøskolen
- Saksbehandle 13000 søknader om økonomisk sosialhjelp og gjennomføre grundig saksbehandler og kontrollerarbeid
- Videreføre aktiviteten når det gjelder bostøtte og andre av Husbankens boligvirkemidler i 2015
- Videreføre undervisnings-, forsknings- og utviklingssamarbeidet med Høyskolen i Oslo

For å nå disse målsettingene legges det opp til tett oppfølging av alle brukere som har behov for det. Det er derfor behov for et nært samarbeid med NAV stat, fastleger, spesialisthelsetjenesten, kommunale byomfattende omsorgs- og rehabiliteringstilbud, barne- og ungdomsavdelingen

og helse- og omsorgstjenesten.

Enhet 501: Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 501: Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	23 925	18 690
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	174 162	182 033
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	68 327	72 040
Sum utgifter	266 415	272 763
6 Salgsinntekter	-53 640	-52 884
7 Refusjoner	-24 888	-28 111
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-1 540	-1 285
Sum inntekter	-80 068	-82 280
Netto driftsramme	186 347	190 483

Merknad: Det er i enhetens budsjett lagt inn midler til nye brukere og brukere overført fra enhet 401. De er lagt inn nedtrapping med 14 sykehjemsplasser fra budsjettert nivå per 1.1.2015. Enkelte oppgaver er overført nyopprettet enhet 301 med budsjettmidler.

Tabell 28: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	24,00

Tabell 29: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhel helhetsvurdering (1-6)	4,6	4,6	4,6	4,5	4,6
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	5,5	5,6	5,5	5,8*	5,5

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

Søknadskontoret for tjenester til eldre og funksjonshemmete har 22 årsverk med følgende hovedoppgaver:

- Saksbehandling av alle søknader/henvendelser knyttet til pleie- og omsorgstjenester
- Saksbehandling av søknader om omsorgsboliger og trygdeboliger samt booppfølging knyttet til innflytting
- Forvaltning av brukeres midler
- Beregning av vederlag for brukere i institusjon
- Styrket innsats for brukere som skrives ut fra sykehus eller institusjon og som skal hjem til egen bolig
- Koordinering av tjenester for brukere med langvarige og sammensatte behov

Søknadskontoret fatter vedtak og tildeler tjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester:

- Hjemmesykepleie
- Praktisk bistand (hjemmehjelp)
- Brukerstyrt personlig assistanse
- Plass i institusjon og sykehjem
- Dagsenter og dagaktiviteter
- Omsorgslønn, støttekontakt og avlastningstiltak,
- Trygghetsalarm,
- TT-ordning

- Omsorgsbolig og Omsorg +
- Ergoterapi og fysioterapi

3 Status og utfordringer

Søknadskontoret legger stor vekt på å få ferdigbehandlede pasienter som har behov for kommunale helse- og omsorgstjenester ut av sykehus og tilbake til bydel fra den dagen de er meldt utskrivingsklare for å slippe betalingsdøgn i sykehuset.

Helse og omsorgstjenestene er i endring. Det rettes nå større fokus mot at eldre skal kunne bo trygt hjemme lengst mulig og det skal legges til rette for at de får selvstendige og aktive liv. Søknadskontoret deltar sammen med hjemmetjenesten i prosjektene: hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi hvor det blant annet testes ut ulike teknologiske trygghetspakker for brukere av bydelens tjenester.

Antall innvilgede sykehjemsplasser per oktober er redusert i 2014 med 14 plasser i forhold til 2013. Bydelen har fortsatt høyere dekningsgrad på institusjonsplasser enn sammenlignbare bydeler.

Etter opprettelse av demensteam i 2013 er rundt 100 beboere blitt utredet og fått demensdiagnose. Demensteamet og Idunstua med sitt aktivitetstilbud er viktige tiltak for denne gruppen.

Søknadskontorets team 2 har et godt samarbeid med fleksibel oppfølgingstjeneste (FOT) med faste samarbeidsmøter hver andre uke.

Søknadskontoret ser at brukere med rus og somatiske helseplager er økende. Denne gruppen er ofte for somatisk syke til å være i velferdsetatens tilbud. Per 01.09.2014 er 5 brukere under 67 år innvilget langtidsplass i sykehjem i 2014 til tross for sin unge alder.

4 Mål, strategier og tiltak

Søknadskontoret skal satse på forebyggende tiltak for å redusere behov for pleie- og omsorgstjenester og for å redusere behovet for langtidsplasser i sykehjem. Det er særlig viktig å se på alternative boformer og omsorgstilbud til unge med demens og personer med rus og somatiske helseplager.

Tiltak 2015

- Redusere sykehjemsplasser med 14 plasser
- Redusere antall trygghetsalarmer og TT kort ut fra redusert eldrebefolkning
- Gjennomføre utprøving av flere trygghetspakker som GPS og elektronisk døråpner
- Prøve ut velferdsteknologiske trygghetspakker for personer med demens
- Delta i prosjektet hverdagsrehabilitering for å redusere behovet for pleie- og omsorgstjenester
- Tilpasse vedtak på hjemmetjenester ved å ha større fokus på budsjetterte og bestilte vedtakstimer opp mot utførers kapasitet
- Vurdere behov for andre tjenester til personer med rus og somatiske helseplager

Tabell 30: Budsjettekniske forutsetninger – Pris/kostnad per institusjonsplass

Institusjonsplasser 3) for brukere 67 år og over	Kjøp fra sykehjemsetaten		Andre direktekjøp innenbys/utenbys		Institusjonsplasser drevet av bydelen selv		Forventede kostnader 2015 Sum 2)
	Pris pr plass 2015	Ant. plasser bestilt 2015 1)	Forventet gj. sn. pris pr plass	Andre planlagte kjøp 2015 1)	Brutto kostnad pr plass	Antall plasser 2015 1)	
Kategori 6)							
Ordinær sykehjemsplass	657 574	120	397 820	1			79 306 700
Korttidsplass	716 347	13			444 950	7	12 427 161
Aldershjemsplass					684 364	15	10 265 460
Plass i skjermet avdeling	845 973	29					24 533 217
Forsterket plass - psykisk helsearbeid	968 776	4					3 875 104
Forsterket plass - annet	1 221 203	2	1 218 976	1			3 661 382
Plasser i rehabiliteringsavd.	716 347	4					2 865 388
Plasser i andre boformer m/ heldøgns oms. og pleie			1 760 620	3			5 281 860
Nattopphold 4)							-
Dagopphold 4)	109 158	1,2					130 990
Sum institusjonsplasser for brukere 67 år og over		173		5		22	142 347 262
Institusjonsplasser for brukere 66 år og under	Kjøp fra sykehjemsetaten		Andre direktekjøp innenbys/utenbys		Institusjonsplasser drevet av bydelen selv		Forventede kostnader 2014 Sum 2)
Kategori	Pris pr plass 2015	Ant. plasser bestilt 2015 1)	Forventet gj. sn. pris pr plass	Andre planlagte kjøp 2015 1)	Brutto kostnad pr plass	Antall plasser 2015 1)	
Ordinær sykehjemsplass	657 574	12					7 890 888
Korttidsplass	716 347	3			444 950	3	3 483 891
Aldershjemsplass					684 364	4	2 737 456
Plass i skjermet avdeling	845 973	2					1 691 946
Forsterket plass - psykisk helsearbeid	968 776	3					2 906 328
Forsterket plass - annet	1 221 203	1					1 221 203
Plasser i rehabiliteringsavd.	716 347	6					4 298 082
Plasser i andre boformer m/ heldøgns oms. og pleie			1 267 355	12			15 208 260
Plasser i barne- og avlastningsboliger			1 063 300	6			6 379 800
Nattopphold 4)							-
Dagopphold 4)	109 158	-					-
Sum institusjonsplasser for brukere 66 år og under		27		18		7	45 817 854
Sum institusjonsplasser totalt for alle aldersgrupper		200		23		29	188 165 116
Andre kostnader på kostrafunksjon 253 5)							20 526 790
Forventede inntekter på kostrafunksjon 253							-34 912 800
Netto budsjett på kostrafunksjon 253							173 779 105

1) Beregnes som gjennomsnittlig antall plasser gjennom året.

2) Sum forventede kostnader beregnes som summen av produktet av pris ganger plass i de tre kategoriene kjøp fra Sykehjemsetaten, andre direktekjøp innenbys/utenbys og institusjonsplasser drevet av bydelen selv.

3) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg og pleie som er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd bokstave c, dvs. boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon. Barneboliger og avlastningsboliger skal med.

4) Her føres plasser til dagopphold og nattopphold i institusjoner som er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd bokstave c, hvor det kan fattes vedtak om vederlag etter vederlagsforskriften (KOSTRA funksjon 253). Andre kostnader kan her være den del av bestillerenhetens arbeid som har med med vurdering av søknader, tildeling og oppfølging av tjenester til enkelbrukere som skal knyttes til funksjon 253, samt ressursinnsatsen til den del av merkantile støttefunksjoner som går med til arbeid som er knyttet til betjening av tjenester/tjenestesteder i forbindelse med registrering av brukere, beregning og oppfølging av brukerbetaling.

Enhet 513: Møllehjulet bosenter

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 513: Møllehjulet bosenter		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	19 016	18 192
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	3 054	2 678
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	3 564	2 699
Sum utgifter	25 635	23 570
Sum inntekter	0	0
Netto driftsramme	25 635	23 570

Tabell 31: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	25,36

Tabell 32: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,8	4,7	4,6	4,2	4,6
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	8,5	14,0	8,0	15,5*	8,0

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

Bosenteret er en heldøgnsinstitusjon som driver virksomhet hjemlet i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Bosenteret har heldøgnsstilbud til eldre med ulike behov for tjenester. Totalt er det 30 plasser, hvorav 9 plasser i egen avklaringsavdeling og 1 beredskaps plass. I tillegg yter ansatte hjemmesykepleie og praktisk bistand etter vedtak fra Søknadskontoret til leietagere i omsorgsleiligheter i Vøyensvingen 6-8.

Bosenteret har god legedekning med leger fra lokalmedisinsk senter til alle pasienter på avklaringsavd og beboere på bosenteret.

3 Status og utfordringer

Plassene på avklaringsavdelingen skal også kunne benyttes til hjemmeboende som kan ha behov for korttidsopphold. Også for å kunne avlaste hjemmetjenesten og for å evt hindre en sykehusinnleggelse. Plassene disponeres av bydelens Søknadskontor.

Møllehjulet har fått økt sykepleierdekningen for å kunne sikre god faglig kompetanse i avdelingene. Dette er en konsekvens av innføringen av samhandlingsreformen, som forutsetter at bydelen tar ut sine pasienter fra sykehusene fra første meldte utskrivningsdag.

Bydelen vil arbeide med å videreutvikle Møllehjulet til også å kunne gi et heldøgnsstilbud til andre pasientgrupper og bruke nye ledige plasser til mer fleksible korttidsopphold. Inntakskriteriene må da endres.

4 Mål, strategier og tiltak

- Videreutvikle og tilpasse tilbudene ved Møllehjulet ut fra bydelens framtidige behov for tjenester
- Tilby hjemmeboende med akutte behov for heldøgns plass et korttidsopphold
- Tilby mer aktivisering, trening og kultur
- Sikre kompetansehevende tiltak for ansatte i enheten for å kunne møte nye utfordringer innen pleie/omsorg, rus og psykiatri.

- Etablere/omgjøre flere stillinger til sykepleiere
- Samarbeide med nattsykepleier i hjemmetjenesten ved spesielle behov

Enhet 521: Hjemmetjenesten

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 521: Hjemmetjenesten		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	74 325	75 513
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	4 158	4 260
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	-1 027	-1 064
Sum utgifter	77 457	78 709
6 Salgsinntekter	-340	-342
7 Refusjoner	0	-227
Sum inntekter	-340	-570
Netto driftsramme	77 117	78 139

Tabell 33: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	114,93
Engasjementer	2,80

Tabell 34: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,0	-	4,1	3,9	4,0
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	11,0	10,4	10,0	11,2*	10,0

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

- Pleie og omsorg – hjemmesykepleie
- Praktisk bistand (hjemmehjelp)
- Fysio- og ergoterapi
- Hverdagsrehabilitering
- Dagaktiviteter for demente på Idunstua i Trechows Hus
- Ernæringsstiltak i Sandakerveien 61

3 Status og utfordringer

Bydelens befolkning er i stadig endring og antall eldre reduseres år for år. Det betyr at hjemmetjenesten må tilpasses etter endringer i befolkningsstrukturen. Antallet yngre brukere med medisinske- og sosiale funksjonshemninger er økende. Tjenesten må tilby omfattende og sammensatte tiltak for denne gruppen.

Fritt brukervalg i hjemmetjenesten forutsetter at tjenesten er konkurransedyktig. Dette gjøres gjennom kvalitets- og utviklingsarbeid, samt positiv omdømmebygging. Det er viktig at brukerne har tillit til at hjemmetjenesten gir gode tjenester når de utskrives fra sykehus slik at de opplever at ”hjemme er best”.

Bydelens ergo- og fysioterapeuter ble fra 01.01.2014 organisert under hjemmetjenesten. Med bakgrunn i politisk verbalvedtak om vurdering av reduksjon fra fire til tre avdelinger, samt nødvendigheten av å se på organisasjonsformer med fokus på integrering av fysio/ergo, omorganiserte hjemmetjenesten med virkning fra 01.06.2014. Hjemmetjenesten ble organisert i tre avdelinger; to avdelinger for hjemmesykepleie og en avdeling for rehabilitering og

mestring hvor praktisk bistand (hjemmehjelp) og hverdagsmestring hører under. Hverdagsrehabilitering, velferdsteknologi og egenmestring ligger som politiske føringer i fremtidens helse- og omsorgstjenester. En egen avdeling for rehabilitering og mestring vil gi oss muligheter til å møte de utfordringer som står foran oss.

Hjemmetjenesten fikk innvilget 75% lønnsmidler fra Kreftforeningen til en kreftkoordinator i 100% stilling i ett toårig engasjement. Denne startet 01.02.2014 og er et lavterskeltilbud til alle mennesker i Bydel Sagene med en kreftdiagnose. Stillingen skal evalueres i løpet av 2015.

Hjemmetjenesten har ansvar for å drive dagaktivitetene for demente i Treschows Hus (Idunstua) og frokost og middagsgruppe i Sandakerveien 61. Det planlegges utvidelse av tilbudene begge steder. Hjemmetjenesten har godt samarbeid med Seniorsenteret og Frivillighetssentralen, både når det gjelder brukere med vedtak på tjenester og dagaktiviteter.

Samhandlingsreformen som trådte i kraft 01.01.2012 har fokus på helhet, samordning og koordinering av tjenestene til brukerne. Ny Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester legger vekt på profesjonsnøytralitet. Hjemmetjenesten opplever økt trykk på utskrivningsklare pasienter fra sykehusene, spesielt før helger, og brukerne har høyere bistandsbehov. Dette krever høy sykepleiefaglig kompetanse, kompetente helsefagarbeidere og hjemmehjelpere, noe hjemmetjenesten har mange av. Hjemmesykepleien er etter omorganiseringen etablert som ren faggruppe, noe som vil medføre større fokus på faget for tjenesteansvarlige sykepleiere og for primærkontakter. Dette i tråd med BOB (BehOvsstyrt Bemanning) og Samhandlingsreformen.

Hjemmetjenesten yter tjenester til beboerne i Treschows Hus og det er etablert et godt samarbeid med Sagene Torshov Seniorsenter.

Brukere med vedtak på praktisk bistand har siden 2013 hatt tilbud om kjøp av tilleggstjenester fra hjemmetjenesten, utover ordinære vedtak. Det har vært liten etterspørsel etter slike tilleggstjenester.

Tabell 35: Nøkkeltall for FO3 Pleie og omsorg

Nøkkeltall for FO3 - Pleie- og omsorg	Oslo 2011	Oslo 2012	Oslo 2013	Sagene 2011	Sagene 2012	Sagene 2013
Andel personer 80+ pr 31.12	3,7	3,6	3,5	2,4	2,2	2,0
Netto driftsutgifter pleie og omsorg pr innbygger (Oslo tot. inkl. etater mm) 1)	12 487	12 279	13 349	xxx	xxx	xxx
Netto driftsutgifter pleie og omsorg pr innbygger (Oslogjennomsnitt kun for bydelene) 1)	10 600	10 868	11 443	10 023	10 054	10 353
Netto driftsutgifter pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester (Oslo totalt inkl etater mm) 1)	353 941	354 218	396 902	xxx	xxx	xxx
Netto driftsutgifter pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester (Oslogjennomsnitt kun for bydelene)1)	300 505	313 577	342 290	289 132	295 136	328 502
Netto driftsutgifter pr. hjemmetjeneste-mottaker (Oslo totalt inkl etater mm) 1)	192 660	189 230	218 307	xxx	xxx	xxx
Netto driftsutgifter pr. hjemmetjeneste-mottaker (Oslogjennomsnitt kun for bydelene)1)	175 569	187 317	216 016	165 920	176 123	202 281
Andel egne innbyggere 80 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	34,7	33,8	33,2	40,7	40,0	39,9
Andel egne innbyggere 66 år og under som mottar hjemmetjenester 2)	1,0	1,0	1,0	1,2	1,3	1,2
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som mottar hjemmetjenester 2)	7,8	7,5	7,1	14,0	14,1	12,7
Andel egne innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester 2)	31,5	30,4	29,8	37,8	38,0	37,1
Andel egne innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	46,4	46,3	45,3	48,3	45,0	46,2
Andel egne innbyggere 80 år og over som bor i institusjon 3)	16,0	16,3	16,3	20,2	21,5	22,0
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som bor i institusjon 3)	2,0	2,0	1,9	3,5	3,2	2,7
Andel egne innbyggere 80 - 89 år som bor i institusjon 3)	11,1	11,3	11,2	15,2	14,7	14,9
Andel egne innbyggere 90 år og over som bor i institusjon 3)	34,2	34,5	34,0	33,5	38,0	38,7
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold 4)	12,7	13,9	12,1	13,7	14,9	15,4
Saksbehandlingstid 5) for søknad om institusjonsplass 3)	18,0	11,8	12,3	16	13	12
Saksbehandlingstid 5) for søknad om praktisk bistand	23,3	20,7	23,8	11	15	28
Saksbehandlingstid 5) for søknad om hjemmesykepleie	9,3	7,6	7,5	7	6	10
Iverksettingstid 5) for søknad om praktisk bistand	8,6	8,7	8,0	7	8	7
Iverksettingstid 5) for søknad om hjemmesykepleie	3,1	3,6	2,2	6	4	3

1) Netto driftsutgifter, Kostra nivå 3-, Rapporteres kun ved årsslutt per 31.12

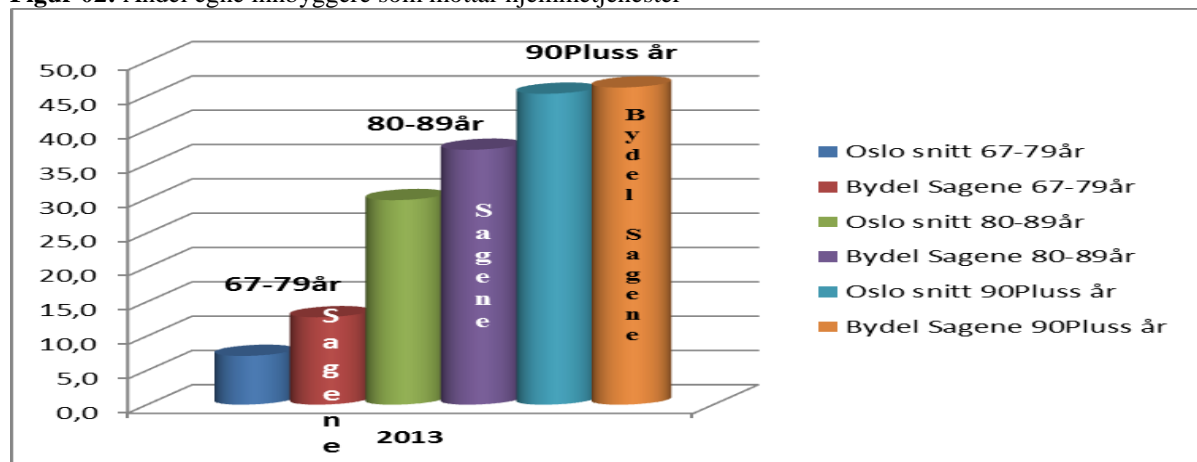
2) Praktisk bistand og hjemmesykepleie (jfr. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav a) og b). Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid. I henhold til loven omfatter praktisk bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

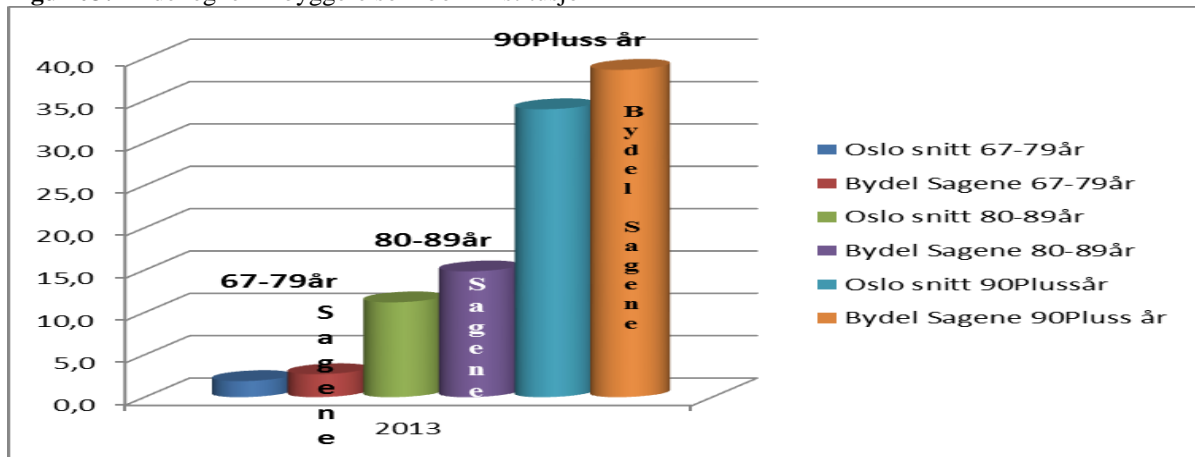
3) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg og pleie som er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd bokstav c, dvs. boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon.

4) Sykehjem, hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven

5) Gjennomsnittlig saksbehandlingstid og iverksettingstid for perioden hele året

Figur 02: Andel egne innbyggere som mottar hjemmetjenester

Figur 03: Andel egne innbyggere som bor i institusjon

Kommentar: Bydelen har vesentlig høyere brukerrater for både hjemmetjenester og institusjonsplasser enn gjennomsnittet for kommunen for samtlige aldersgrupper under 90 år. Dette antas å ha sammenheng med at bydelen fortsatt ligger mer enn 50 % over bygjennomsnittet både på dødelighetsindeks for aldersgruppa 50 – 74 og lavutdanningsindeks for innbyggere over 67 år.

4 Mål, strategier og tiltak

Hjemmetjenesten er inne i en god utvikling med tanke på å få til et mer helhetlig ansvar for tjenesten til brukere. Det er ansatt sykepleiere, helsefagarbeidere, hjemmehjelpere, ergo- og fysioterapeuter og kreftkoordinator. Enheten satser på rehabilitering, egenmestring, kreft- og demensomsorg samt dagaktiviteter. Helsetjenestene er inne i paradigmeskifter hvor det politiske målet er å dreie tjenestene fra å være hjelpeorientert til en omsorg med vekt på selvstendighet, ansvar og egenmestring. Metoden for å nå dette er hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi. Hjemmetjenesten vil utvide tilbudene i Sandakerveien 61 slik at også eksterne brukere kan nyttiggjøre seg av frokost- og middagsgruppa. Det er startet et samarbeide med frivillighetsentralen for å få dette til.

Vedtakene i hjemmetjenesten gjennomgås kontinuerlig for å avklare riktig omfang på tjenestene. Det etableres gode rutiner for samarbeid med søknadskontoret for kontinuerlig revurdering av vedtak samt kontroll på produksjonen i hjemmetjenesten for at nivå på tjenestene står i forhold til faktiske behov og at søknadskontoret innvilger vedtak i tråd med faktiske ressurser.

Det er viktig at brukere har realistiske forventninger til innhold og kvalitet i innvilgete tjenester. Det er avgjørende at tjenestens ansatte, særlig ved oppstart av nye oppdrag, tar seg tid hos brukeren for å avklare forventninger til gjennomføring av oppdraget.

Det vil fortsatt være fokus på tjenesteyting og arbeidsmiljø på kveld og i helger. Prosjekt kveld og helg som ble avsluttet i desember 2013 har gitt resultater i form av bedre dokumentasjon og ressursutnyttelse. Det er etablert systemer og rutiner som gjør det lettere å følge opp arbeidet med brukerne for lederteamet i for- og etterkant av helger.

Tabell 36: Obligatoriske sentrale og lokale måltall for FO3 Pleie og omsorg

Obligatoriske sentrale og lokale måltall for pleie og omsorg	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Måltall 2015
Andel av årsverk i pleie og omsorg med relevant fagutdanning 1), 2)	67%	67%	68%	68%
Brukertilfredshet i hjemmetjenesten - andel fornøyde brukere av hjemmesykepleie 3)	85%	*	85%	85%
Brukertilfredshet i hjemmetjenesten - andel fornøyde brukere av praktisk bistand 3)	85%	*	85%	85%

1) Kilde: Kostra, kvalitetsindikator pleie og omsorg

2) Nytt måltall. Kildegrunnlag endret til Kostra. Mål og resultater omfatter Oslo kommune totalt, dvs både bydelene og Sykehjemsetaten.

3) Nytt måltallet i 2014

*Brukerundersøkelser ikke gjennomført i 2013.

Tabell 37 Måltall i bydelsbudsjettene for FO3 Pleie og omsorg

Måltall i bydelsbudsjettene for FO3 Pleie og omsorg	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Måltall 2015
Andel innbyggere 66 år og under år som mottar hjemmetjenester 2)	1,0 %	1,1 %	1,0 %	1,0 %
Andel innbyggere 67-79 år som mottar hjemmetjenester per 31.12 2)	14,0 %	13,9 %	14,0 %	13,9 %
Andel innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester per 31.12 2)	35,0 %	34,6 %	35,0 %	34,5 %
Andel innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester per 31.12 2)	43,0 %	45,5 %	44,0 %	44,8 %
Andel innbyggere 67-79 år som er beboere i institusjon per 31.12 1)	2,1 %	3,0 %	2,0 %	3,0 %
Andel innbyggere 80-89 år som er beboere i institusjon per 31.12 1)	12,5 %	13,9 %	12,0 %	13,0 %
Andel innbyggere 90 år og over som er beboere i institusjon per 31.12 1)	34,4 %	38,0 %	33,0 %	35,0 %
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold i sykehjem 3)	15,5 %	13,1 %	15,0 %	14,9 %
Antall boenheter Omsorg+ for innbyggere over 65 år 4)	3,0 %	3,0 %	3,0 %	2,9 %
Direkte tid hos bruker (nærværstid) - hjemmesykepleien 5)	55,0 %	53,0 %	50,0 %	53,0 %
Direkte tid hos bruker (nærværstid) - praktisk bistand 5)	62,0 %	55,0 %	57,0 %	60,0 %
Andel utførte timer av planlagte timer (reell planlagt tid/ressurstid) 6)	95,0 %	92,0 %	95,0 %	93,0 %
Andel utførte av vedtatte timer hjemmetjeneste 7)	85,0 %	77,0 %	85,0 %	82,0 %

*Bydelene vil bli bedt om å rapportere på måltallene i årsmelding for 2014

1) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg og pleie som er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 første ledd nr. 6 bokstav c, dvs. boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon.

2) Praktisk bistand og hjemmesykepleie (jfr. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav a og b). Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid. I henhold til loven omfatter praktisk bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

3) Sykehjem som er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven.

4) Boliger innenfor Omsorg+ konseptet, dvs. minimum 50 samlokaliserte boliger med heldøgns vaktjeneste, aktivitetscenter og middagservering syv dager i uken (Byrådssak 243/09 Omsorg+ - organisering og innhold).

5) Direkte tid hos bruker. Utført tid i brukers hjem med vedtak og uten vedtak ved akutt behov, ringetilsyn, legemiddelhåndtering iht vedtak, andre tjenester for/sammen med bruker grunnet akutt hjelpebehov hos bruker.

6) Planlagte timer utgjør summen av de tiltakstimer som de det er aktuelt å gjennomføre når det er korrigert som følge av at brukeren er på sykehus, korttidsopphold på sykehjem eller av andre grunner ikke tas med.

7) Med vedtakstimer menes det antall timer som mottaker er tildelt gjennom enkeltvedtak (Ipløs tid). Med utførte vedtakstimer menes antall utførte timer av disse.

Tabell 38: Budsjettekniske forutsetninger – forventet antall utførte/budsjetterte timer hjemmetjeneste

Forventet antall utførte/budsjetterte timer 1) hjemmetjeneste pr. mnd. - årsgjennomsnitt	Utførte/budsjetterte vedtakstimer pr. mnd. til mottakere 66 år og under/ antall mottagere 66 år og under	Utførte/budsjetterte vedtakstimer pr. mnd. til mottakere 67 år og over/ antall mottagere 67 år og over	Sum	Forventet pris/kostnad pr utførte/budsjetterte vedtakstimer 4)	Forventet årskostnad (ant. vedtakstimer pr. mnd. * pris * 12 mnd)
Antall utførte/budsjetterte vedtakstimer praktisk bistand 2) pr mnd. (eksklusiv boliger/bofellesskap og BPA)	491	1568	2059	610	15 069 706
Antall utførte/budsjetterte vedtakstimer praktisk bistand i boliger/bofellesskap	6215,5	666	6881,5	649	53 603 692
Antall utførte/budsjetterte vedtakstimer BPA	3571	0	3571	400	17 141 766
Antall utførte/budsjetterte vedtakstimer hjemmesykepleie 2) pr mnd (ekskl. "psykisk helsearbeid" -timer utført av psyk. sykepl. e.a.)	3031	5020	8051	771	74 464 100
Antall utførte/budsjetterte vedtakstimer utført av psykiatriske sykepleiere eller andre (psykisk helsearbeid)	380	23	403	1 334	6 450 499
Antall utførte/budsjetterte vedtakstimer til omsorgslønn	1003	120	1123	170	2 290 246
Antall utførte/budsjetterte vedtakstimer til avlastning utenfor institusjon	3 811	0	3811	170	7 772 153
Antall mottagere av kun praktisk bistand	164	175	339		
Antall mottagere av kun hjemmesykepleie	164	96	260		
Ant. mottagere av både praktisk bistand og hj.sykepleie	146	262	408		
Antall mottagere av omsorgslønn	28	3	31		
Antall mottagere av avlastning utenfor institusjon	58	0	58		
Gj.sn. ant. utførte vedtakstimer praktisk bistand pr mottaker	33,15	5,11	16,75		
Gj.sn. ant. utførte vedtakstimer hj.sykepleie pr mottaker	11,00	14,09	12,66		
Gj.sn. ant. utførte vedtakstimer omsorgslønn pr mottaker	35,82	40,00	36,23		
Gj.sn. ant. utførte vedtakstimer avlastning utenfor institusjon pr mottaker	65,71	0	65,71		
Andre utgifter på kostrafunksjon 254 3)					42 551 103
Forventede inntekter på kostrafunksjon 254					-27 718 259
Netto budsjett på kostrafunksjon 254					191 625 006

Definisjoner:

1) Med vedtakstimer menes det antall ressurstimer som mottaker er tildelt gjennom enkeltvedtak. Med utførte/budsjetterte vedtakstimer menes antall planlagt utførte/budsjetterte timer i henhold til vedtaket.

2) Praktisk bistand og hjemmesykepleie (jfr. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav a og b). Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid. I henhold til loven omfatter praktisk bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

3) Andre utgifter kan være innsatsteam, trygghetsalarm, bestillerkontor, hjelpeverge, fellesutgifter (forsikring, IT kostn.,

avsetn til lønnsoppgjør) med mer.

4) Kostnad pr utførte/budsjetterte vedtakstimer kan avvike fra beregnet kostnad pr vedtakstime som mottaker er tildelt gjennom enkeltvedtak.

Enhet 523: Enhet for tilrettelagte tjenester

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 523: Enhet for tilrettelagte tjenester		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	41 284	39 919
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	940	970
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	299	701
Sum utgifter	42 523	41 590
Sum inntekter	0	0
Netto driftsramme	42 523	41 590

Merknad: Deler av enhetens ansvar, oppgaver og budsjettmidler er overført til til nyopprettet enhet 310.

Tabell 39: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	62,48

Tabell 40: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelsefornøydhetsvurdering (1-6)	4,5	4,2	4,5	4,2	4,3
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	7,0	7,9	6,7	10,5*	7,0

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

Enheten har ansvar for tjenester i bydelens omsorgsboliger for mennesker med utviklingshemming/nedsett funksjonsevne. Enheten driver også dagsenter for samme målgruppe.

Enhet for tilrettelagte tjenester (ETT) sin hovedoppgave er koordinering av tjenester for mennesker med sammensatte og langvarige behov, samt yte bistand etter vedtak, hovedsakelig hjemmesykepleie og praktisk bistand og opplæring.

3 Status og utfordringer

Som følge av bydelens satsning på feltene rus og psykisk helse, ble det gjennom budsjett 2014 besluttet å opprette en ny enhet; Enhet for fleksible tjenester. Gjennom dette vedtaket ble det avgjort at boliger for psykisk syke, samt aktivitetssenteret skulle overføres til den nyetablerte enheten. Formelt ble dette gjort i henhold til planen i september 2014.

ETT består av nå 5 boliger for personer med utviklingshemming/nedsett funksjonsevne og dagsenter for samme målgruppe.

Bydelen har 31 utviklingshemmede som mottar tjenester fra personell tilknyttet bydelens samlokaliserte boliger. 8 brukere benytter seg av bydelens eget dagsenter for utviklingshemmede.

Enheten fortsetter å ha fokus på kompetansehevede tiltak. I løpet av 2014 har ytterligere 2 stillinger blitt omgjort fra assistent til miljøterapeut, som følge av at medarbeidere i enheten har tatt fagbrev i helsefag. En ansatt tar nå vernepleierutdanning på deltid.

Enheten utarbeider hvert år en kompetanseplan. I år som tidligere år har enheten prioritert lovpålagte områder som legemiddelhåndtering, hvordan forebygge bruk av tvang og makt overfor utviklingshemmede, avviksbehandling, måttet miljøarbeid, førstehjelp, brannvern, etikk,

holdninger og profesjonelle ferdigheter.

Det vil være behov for økning av antall bemannede boliger for utviklingshemmede fremover. Dette kan løses gjennom etablering av botiltak i bydelens regi, og/eller ved at brukere går sammen og etablerer egne borettslag jfr Lillohagen.

Utvikling av Vøyensvingen 4-6-8 kan være et virkemiddel for å imøtekomme noen av de fremtidige behov for tilrettelagte boliger for brukergruppen, men etablering av nye tilrettelagte boalternativer må i tillegg vurderes.

Utviklings- og kompetansetaten har fått i oppdrag å innføre/gjennomføre brukervalgsordning for dagsenter til utviklingshemmede. Denne ordningen vil med all sannsynlighet tre ikraft 1. halvår 2015.

Velferdsetaten har fått i oppdrag i innføre/gjennomføre brukervalgsordning for bo- og omsorgstjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne. De er nå i gang med kartleggingsarbeidet og tenker at dette skal være klart til 2017.

4 Mål, strategier og tiltak

Enheten skal:

- Bistå nye brukere i egen bolig
- Tilby faglige oppfølgingstjenester til beboere med utviklingshemming som bor i egen bolig i bydelen
- Sikre gode boforhold
- Ha fokus på gode, tilrettelagte tjenester i bydelens regi
- Legge til rette for at tjenestemottaker opplever en meningsfull hverdag ved å ivareta den enkeltes behov og interesser
- Beholde og rekruttere fagkompetanse og sikre intern kompetanseheving ved utvikling av kompetanseplaner i bydelens regi

Enhet 580: Eldresentrene og frivillighetsarbeid

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 580: Eldresentrene og frivillighetsmidler		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	4 990	4 620
Sum utgifter	4 990	4 620
Sum inntekter	0	0
Netto driftsramme	4 990	4 620

2 Ansvarsområde

Nasjonalforeningen for folkehelsen mottar driftstilskudd fra Bydel Sagene til drift av bydelens Seniorsenter i Treschows Hus. Det er inngått avtale med bydelen om Omsorg+ funksjoner som innebærer kafedrift, aktiviteter og husvertfunksjoner.

3 Status og utfordringer

Treschows hus er en suksess, både som botilbud og Omsorg+ og senter for aktiviteter til eldre, og som samarbeidsarena mellom bydelen og Nasjonalforeningen for folkehelsen. Det er etablert et godt samarbeid med hjemmetjenesten rundt brukere og beboere og tilbudet gjør at mange greier seg lenger i egen bolig. Seniorsenteret har utvidet kafeteriatilbudet til 7 dager i uka, og det har vært stor økning i omsetningen, spesielt siste året.

Aktivitetstilbudet til demente har hjemmetjenesten tatt over ansvaret for, men samarbeidet

mellom bydel og Seniorsenteret fortsetter og seniorsenteret og omsorg+ er et viktige forebyggende tiltak for at flest mulig kan ta del i aktiviteter og tiltak for å kunne ha en trygg og verdig alderdom. Det er et tett samarbeid mellom Frisklivssentralen og Seniorsenteret og aktiviteten i Treschowshus er stor. Det er klassiske konserter som faste kulturtiltak i samarbeid med bydelens kultur- og nærmiljøavdeling i regi av den «Kulturelle spaserstokken». Bydelen har mottatt prosjektmidler til rekruttering av frivillige – hvor målgruppen er yngre pensjonister. Her har det vært samarbeid med Seniorsenteret, Frivilligsentralen og Bomiljøtjenesten og SAIFF som bl. annet har rekruttert mange pensjonister fra universitet og som bistår barn og foreldre med leksehjelp.

Bydelen har en «ubenyttet ressurs» i frivillige og har mulighet for å supplere egne tjenester med frivillige som ønsker» å gjøre noe godt for andre».

Bydelen har også samarbeid med Sagene Frivilligsentral rundt aktiviteter i Sandakerveien 61, tilbud til beboerne i samarbeid med hjemmetjenesten, ungdomsklubb i samarbeid med ungdoms-avdelingen og områdesatningen i Søndre Åsen. Det er et ønske å videreutvikle dette samarbeidet.

4 Mål, strategier og tiltak

Treschows hus blir sentral i videreutvikling av tilbudet ved å:

- Samarbeide videre rundt Omsorg+ , husvertfunksjoner og forebyggende og helsefremmende tiltak som ernæring og fysisk- og psykisk helse
- Rekruttering av nye brukere og frivillige, hvor «unge eldre» er en målgruppe
- Utvide kultur- og aktivitetstilbudet som er en viktig forbyggende helsefaktor
- Sørge for at de som har behov får nødvendig helsehjelp, rustiltak, booppfølging, eller andre bo- og omsorgstiltak for å kunne bo hjemme lengst mulig
- Bidra til forbedringer i bo- og nærmiljø med tanke på levekårsforbedring og forebygging

Barn og unge

Barn og unge omfattes av følgende resultatenheter:

- 401 BOU-søknadskontor
- 412 Bjølsen barnehageenhet
- 413 Sagene barnehageenhet
- 414 Torshov barnehageenhet
- 415 Margarinfabrikken barnehageenhet
- 429 Ungdom
- 431 Helsestasjon
- 440 Barnevern
- 450 Familiens hus

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Barn- og ungeavdelingen	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	338 205	337 620
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	57 179	59 528
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	80 581	75 343
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	11 423	11 240
Sum utgifter	487 388	483 731
6 Salgsinntekter	-4	0
7 Refusjoner	-9 217	-5 815
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-4 100	-6 750
Sum inntekter	-13 321	-12 565
Netto driftsramme	474 067	471 166

Barne- og ungdomsavdelingens fokusområder

Bydel Sagene har vekst i barnebefolkningen. Bydelen har stort innslag av lavinntektsfamilier med barn. Dette medvirker til store sosiale forskjeller blant bydelens befolkning.

Barne- og ungdomsavdelingen skal sørge for et godt tjenestetilbud til bydelens barn og unge i tråd med bydelens strategiske plan, barne- og ungdomsavdelingens fokusområder (2014-2017) og plan for hvordan redusere og forebygge barne- og familiefattigdom i Bydel Sagene 2013-17.

Ledelse

Barne- og ungdomsavdelingens ledergruppe mener at god ledelse er en viktig suksessfaktor. Utviklingsarbeid prioriteres og avdelingen oppnår resultater gjennom å arbeide i team, gjennom å være organisert i enheter og gjennom tverrfaglig arbeid i avdelingens ledergruppe. Bydelen ser på de ansatte som vår viktigste ressurs og leter etter muligheter i de daglige utfordringene.
Mål: Bydelen har kunnskapsrike og handlingsdyktige ledere, som sammen med de ansatte skaper utvikling, engasjement og kvalitet i tjenestene.

Omdømme

Godt omdømme bygges innenfra. Bydelen skal kontinuerlig jobbe for et godt omdømme som et ledd i å få fornøyde brukere og stolte ansatte. Et godt omdømme gir et positivt bidrag til å rekruttere og beholde ansatte.

Mål: Bydelen har stolte ansatte som er åpne, vennlige og byr på seg selv.

Kompetanseutvikling

De ansatte er vår viktigste ressurs. Ved å satse på kompetanse oppnår bydelen god kvalitet i

tjenestene.

Mål: Bydelen sikrer kvalitet i tjenestene gjennom kompetanseutvikling hos alle ansatte

Medvirkning

Bydelen vil at våre ansatte skal se og lytte til barn og unge. Alle ansatte har ansvar for å tilrettelegge og sikre at barn og unge har reell medvirkning. Barn og unges egne erfaringer og synspunkter står sentralt i utvikling og gjennomføring av gode tverrfaglige tiltak og tjenester.

Mål: Barn og unge i Bydel Sagene opplever medvirkning i tjenestene.

Tidlig intervensjon

Det er viktig å komme i kontakt med utsatte barn, unge og deres familier så tidlig som mulig for å forebygge en uheldig utvikling. De som har problemer må sikres nødvendig hjelp slik at varige vansker unngås.

Mål: Bydelen har gode tverrfaglige tiltak for å hjelpe utsatte barn og unge

Evaluering

Ved å evaluere alle tverrfaglige og forebyggende tiltak, sikrer bydelen kunnskap om hvilke satsinger som gir gode resultater og som bør styrkes og videreføres.

Mål: Bydelen evaluerer aktivitetene og tiltak for å sikre god kvalitet i tjenestene.

Tverrfaglige tiltak

Strategisk plan

Bydelen bygger opp kunnskap om andre kulturer slik at alle, uansett kulturbakgrunn, blir møtt med respekt og forståelse.

Tverrfaglig Assist er et kompetansehevingsprogram som er utviklet internt i barne- og ungdomsavdelingen. I 2014/15 er temaet «Mangfold, likestilling og integrering». Programmet består av forelesninger med profesjonelle foredragsholdere på ulike fagfelt og refleksjonssamlinger. Målgruppen er fagledere/seksjonsledere og andre med ansvar for å initiere arbeidet. I tillegg til deltakere fra barnehager, barnevern, ungdomstiltak, helsestasjon og søknadskontoret, deltar sosiallærere fra skolene og representanter fra NAV. Programmet startet høst 2014 og avsluttes vår 2015. Programmet vil bli evaluert

Enhet 401: BOU Søknadskontor

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 401: BOU-søknadskontor		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	25 025	23 245
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	4 755	6 410
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	11 719	3 608
Sum utgifter	41 499	33 264
7 Refusjoner	-5 894	-2 732
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-1 350	-300
Sum inntekter	-7 244	-3 032
Netto driftsramme	34 255	30 232

Merknad: Budsjettreduksjon fra 2014 til 2015 skyldes at flere brukere har flyttet fra bydelen eller har fylt 18 år og dermed er budsjettmessig overført til søknadskontoret HOS.

Tabell 41: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	23,00
Engasjementer	10,00

Tabell 42: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelsefornøydhetsvurdering (1-6)	4,7	4,5	4,7	4,5	4,7
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	6,5	7,9	7,0	7,4*	7,0

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

Søknadskontoret for barn –og ungetjenester har følgende hovedoppgaver:

Barnehageområdet:

- Myndighet vedr. tildeling av plasser i bydelens barnehager
- Tilsyn og godkjenning av kommunale og private barnehager
- Søknader om dispensasjoner
- Innhenting av inntektsdokumentasjon, oppsigelser, nedbetalingsavtaler
- Beregne tilskudd til bydelens private barnehager

Barn med spesielle behov:

- Vedtaksmyndighet etter Opplæringsloven § 5-7 for alle barn i bydelen, dvs. både kommunale og private og for fosterhjemsplasserte barn og tildeling av ressurser etter barnehageloven og ressurser til tospråklig assistanse
- Observasjon av barn, veiledning til foresatte og ansatte i alle bydelens barnehager (kommunale og private)
- Direkte logopedisk oppfølging
- Søknadskontoret for barn-og ungetjenester har ansvar for fosterhjemsplasserte barn (i og utenfor bydel/kommune) under opplæringspliktig alder som trenger spesialpedagogisk hjelp etter Opplæringsloven §5-7 og hjelp etter barnehageloven

Habilitering 0-18 år:

- Vedtak etter Lov om helse – og omsorgstjenester
- Koordinering av ansvarsgrupper
- IP
- Rekruttering og veiledning av avlastere og støttekontakter
- Kjøp av avlastningsplasser, barneboligplasser, AKS, BPA (brukerstyrt personlig assistent)

3 Status og utfordringer

Tildeling av barnehageplasser:

Høsten 2013 ble barnehagesystemet i Oslo kommune oppgradert til Hypernett. Dette betyr at søknadsprosessen skjer elektronisk. Gevinsten av dette er: Redusert utgift til porto, enklere og raskere saksbehandling, raskere og bedre utnyttelse av barnehageplasser som igjen medfører bedre omdømme for bydelen som en del av Oslo kommune. Fra mars 2014 ble 02180 1.linjetjeneste for barnehageopptak innført for å redusere antall telefonhenvendelser . Disse effektiviseringstiltakene medførte en nedbemanning på 1 årsverk i revidert budsjett våren 2014.

Barn med spesielle behov:

Bydelen har pr. 20.10.2014 67 barn (63 i 2013) med prioritert barnehageplass på grunn av nedsatt funksjonsevne. 57 (51 i 2013) av disse barna har vedtak etter Opplæringsloven § 5-7. Dette tallet øker utover barnehageåret etter hvert som flere barn er henvist og kommer til å bli til PPT for utredning.

For hvert nytt barnehageår avdekkes store mørketall når det gjelder barn med spesielle behov i bydelens barnehager. Dette tallet er stigende i både de private og kommunale barnehagene. Dette skyldes bl.a at lovfestet rett til barnehageplass og økt antall barnehageplasser i bydelen gjør at mange foresatte ikke lenger er så opptatt av å få en diagnose/dokumentasjon for å få en

barnehageplass som tidligere. I tillegg til de barna som har vedtak etter Opplæringsloven, §5-7 gir spesialpedagogene ved Søknadskontoret veiledning til ca 100 barn med forsinket språkutvikling/språkvansker, atferdsvansker, samspillsvansker, mm. Det er 26 barn (23 i 2013) som har vedtak i h.t. Lov om barnevernstjenester

Bydelen har i byrådets forslag til budsjett for 2015 fått tildelt 7,4 mill i kommunal ramme til vedtak etter Opplæringsloven § 5- 7. Det forventes i 2014 at det fattes vedtak etter denne paragrafen for ca. 13 mill. Det samme forventes i 2015. Vedtak fattes etter utredning og tilråding fra Pedagogisk Psykologisk tjeneste. Tilrådingen har et spenn på 2 timer pr. uke. Bydelen legger seg i hovedsak på laveste tilråding og tilrettelegger for gruppeundervisning der dette er mulig for å få til best mulig ressursutnytting.

Bydelen har en stadig større utfordring i å gi barn med spesielle behov et tilrettelagt, inkluderende og helhetlig tilbud i bydelens barnehager. For hvert nytt barnehageår har bydelen en økning av barn med store sammensatte behov som ikke har fått plass i de byomfattende spesialbarnehagene. Disse barna krever mye oppfølging og tilrettelegging fysisk og mange har store medisinske behov.

Økningen i antall barnehageplasser fører også til at flere barn med språk - og tilpasningsproblemer avdekkes. Bydelen har hatt en økning i antall barn som får vedtak på direkte logopedisk hjelp og antall barn som får vedtak på logopedisk veiledning.

Habilitering:

I aldersgruppen 0-18 år er det pr. 20.10.2014 120 barn som på grunn av sin funksjonshemming har to eller flere tiltak. Tallet har ligget stabilt de siste årene. 74 av disse barna har ansvarsgruppe. 36 barn mottar individuell og/eller gruppeavlastning (39 året før) og 25 mottar sommeravlastning. 23 barn (29 året før) i skolealder har støttekontakt og 11 familier mottar omsorgslønn (8 året før). 7 barn har vedtak om AKS (Aktivitetsskole tilrettelagt for funksjonshemmete) etter fylte 12 år (9 året før). 8 barn har kostnadskrevende tiltak.

Disse har avlastningstilbud, barnebolig eller andre tiltak der de årlige lønnskostnadene overstiger 0,5mill. Det forventes et lavere antall kostnadskrevende ved søknadskontoret for barn og unge i 2015. 3 brukere flytter ut av bydelen og 2 er over 18 og går over til søknadskontoret for eldre og funksjonshemmete.

Det er etablert et godt samarbeid med Søknadskontoret for eldre og funksjonshemmete og dette året har avdelingen etablert et eget drøftingsteam for brukere som er/vil bli kostnadskrevende brukere og som vil ha behov for langvarige tiltak.

4 Mål, strategier og tiltak

Fra Strategisk plan:

Mål 2. Bydel Sagene er et godt sted å vokse opp.

Strategi

Det satses på tidlig intervensjon ved å sikre at barn og familier får riktig hjelp til riktig tid med riktig nivå på hjelpetiltakene. Bydelen vil arbeide målrettet med barn i risikozonen.

MÅL 4: BYDEL SAGENE HAR GOD KVALITET PÅ TJENESTENE

Delmål

Bydelens innbyggere har tilgang til de tjenestene de trenger.

Riktige tjenester gis til brukerne til rett tid.

Brukere med behov for sammensatte og koordinerte tjenester mottar et samordnet tjenestetilbud.

Enhetens tiltak:

- Gi barn med spesielle behov et tilrettelagt tilbud slik at de oppnår optimal læring, føler mestring og blir inkludert. Bydelen skal fortsatt ha fokus på å komme tidlig inn og avdekke behov samt sette i gang tiltak gjennom veiledning og ressurstildeling.
- Gode tidlige tiltak som veiledning til ansatte og foresatte, støttekontakter, individuell avlastning og etablering av gruppetilbud for de utsatte barna og familiene er gode forebyggende tiltak som kan forebygge større tiltak på sikt.
- Bydelen skal videreutvikle gruppetilbud for funksjonshemmede barn. Dette er tiltak som gir god effekt.
- Bydelen vil fortsatt ha fokus på habiliteringsarbeidet slik at det kan gis et samordnet tilbud til brukerne. Det skal legges vekt på å komme tidlig inn og avdekke behov for å gi rett hjelp til rett tid.
- Det skal gjennom et tverrfaglig og tverretatlig samarbeid jobbes målrettet mot å skape realistiske forventninger hos samarbeidspartnere og brukere og gi et kvalitativt godt og kostnadseffektivt tilbud gjennom helhetlig tenkning rundt ressursfordeling.
- Det skal arbeides videre med å utarbeide gode behovsvurderinger ved innhenting av tilbud til kostnadskrevede brukere.
- Samarbeidet med søknadskontoret for eldre skal fortsette slik at enhetlig tiltaksnivå og gode overganger sikres.

Barnehage-enhetene 412 til 415 – felles budsjettekst**1 Ansvarsområde**

Ansvarsområdet omfatter 23 kommunale barnehager fordelt på 4 organisatoriske enheter, i tillegg til 7 private barnehager og 2 private familiebarnehager. Bydelens barnehager drives etter lov om barnehager, rammeplan for barnehager, Oslostandarden, forskrift for kommunale barnehager og bydelens serviceerklæring.

2 Status og utfordringer

Alle i søkere i Bydel Sagene med lovfestet rett til barnehageplass (barn født før 31.08.2013) som ønsket det og som hadde søkt innen fristen til hovedopptaket, fikk tilbud om barnehageplass i egen bydel.

Det er ikke etablert nye kommunale barnehager i 2014. Bjøsenhellinga barnehage (42 plasser) og en avdeling ved Åsenhagen barnehage (18 plasser) har åpnet etter henholdsvis rehabilitering og brann. En ny privat barnehage er etablert i 2014, Espira Torshovdalen med 67 plasser. Øvrig økning av plasser skyldes endring i forholdet mellom antall store og små barn. Det har vært en samlet økning på 134 plasser i 2014. Totalt per 2. tertial 2014 er dekningsgraden på 96,7 % og bydelen har 2 288 barnehageplasser, herav 1 659 kommunale og 602 private.

Per oktober 2014 var det 23 barn (18 forrige år) født i 2009 (førskolebarn) som ikke hadde et ordinært barnehagetilbud. Det vil bli gjort en aktiv innsats for å fange opp disse, fortrinnsvis til en ordinær barnehageplass, alternativt ved plass i språktilbudet Familiens Hus.

Per oktober 2014 er det 407 barn som har bostedsadresse i bydelen som har barnehageplass i annen bydel. 416 barn med bostedsadresse i andre bydeler har barnehageplass i Bydel Sagene.

Ca. 100 barn i alderen 1-5 år i bydelen har ikke et barnehagetilbud. De fleste av disse er 1-2 åringer. 430 (19,9 %) av barna i bydelens barnehager har minoritetsspråklig bakgrunn (423 barn, 20,8% i 2013).

Rekruttering

Per oktober 2014 har bydelen 19 (13%) av tilsammen 150 pedagogiske lederstillinger på dispensasjon fra kravet til førskolelærerutdanning i bydelens kommunale barnehager.

16 (84%) av disse har annen relevant høyskoleutdanning. Antall dispensasjoner er redusert med 39% fra i fjor. I tillegg er 11 under førskolelærerutdanning. Bydelens barnehager har 22 fagpedagogstillinger hvorav alle har relevant høyskoleutdanning. I bydelens private barnehager er 9 (17%) av 54 pedagogiske lederstillinger på dispensasjon. 4 (44%) har annen relevant utdanning. 20% av ansatte i bydelens barnehager var ved årsskiftet menn. Dette er tilnærmet lik fjoråret.

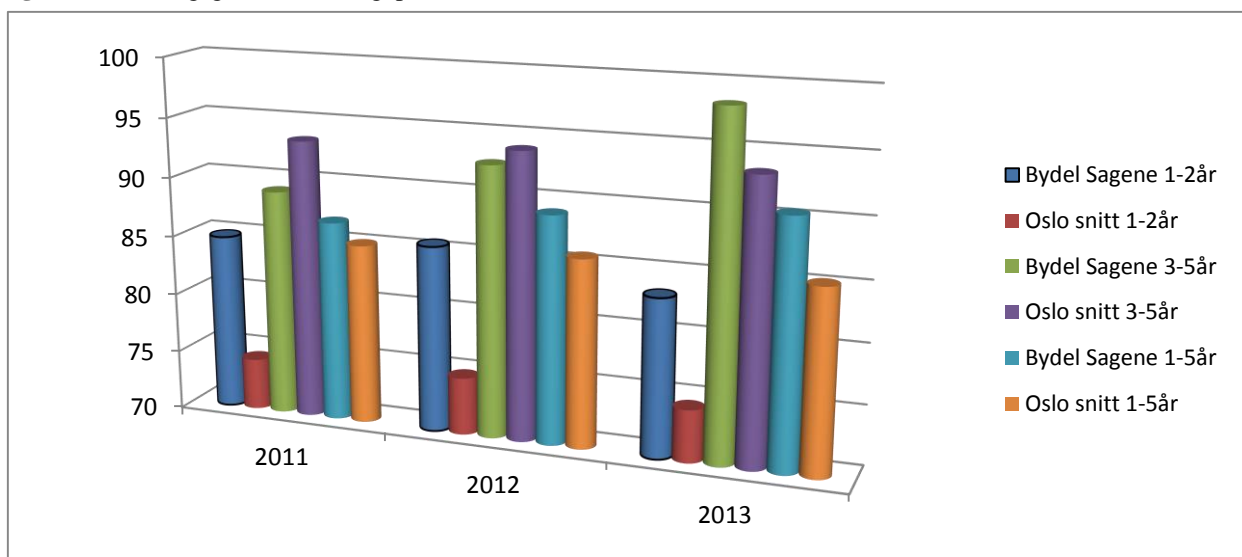
Tabell 43: Nøkkeltall barnehager

Nøkkeltall for FO2A – Barnehager	Oslo 2011	Oslo 2012	Oslo 2013	Bydelen 2011	Bydelen 2012	Bydelen 2013
Foreldres tilfredshet med utvikling og læring i barnehagen	-	4,9	5,0	-	4,9	5
Foreldres tilfredshet med barnets trivsel og trygghet i barnehagen	-	5,3	5,3	-	5,3	5,3
Foreldres tilfredshet med barnehagens ute- og innemiljø	-	4,8	4,9	-	4,7	4,9
Andel barn 1-5 år fra språklige/kulturelle minoriteter med barnehageplass *	69,5 %	71,6 %	73,3 %	62 %	63,4 %	66%
Andel av barna som skolen mottar informasjonsskjema fra barnehagen om**	-	84 %	92%	-	91,8 %	98 %
Andel ansatte i alt i barnehagene med førskolelærerutdanning	28,7 %	30,4 %	30,5%	32%	37%	33%
Andel ansatte i alt i barnehagene med annen pedagogisk utdanning	9,0 %	8,1 %	6,8%	16%	14%	13%
Andel styre/pedagogiske ledere med førskolelærerutdanning	73,4 %	76,1 %	79%	77%	83%	82%
Andel styre/pedagogiske ledere med annen pedagogisk utdanning	14,4 %	13,0 %	11,5%	19%	11%	12%
Antall timer direkte hjelp til førskolebarn etter opplæringsloven § 5-7 pr. uke	10 296	10 206	10 670	382	476	767
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	145 994	153 984	168 948	145 562	158 122	168 489
Utbygging						
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (dekningsgrad)	74,3 %	74,8 %	74,4 %	84,8%	85,6%	83,2%
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (dekningsgrad)	93,1 %	93,4 %	93,1%	89 %	92,6 %	98,4 %
Antall barn 1-2 år med barnehageplass	13 527	13 414	13 358	958	1 007	1 021
Antall barn 3-5 år med barnehageplass	21 697	22305	22 647	942	1 007	1 120

* Barn med barnehageplass fra språklige og kulturelle minoriteter/Barn 1-5 år med innvandringsbakgrunn

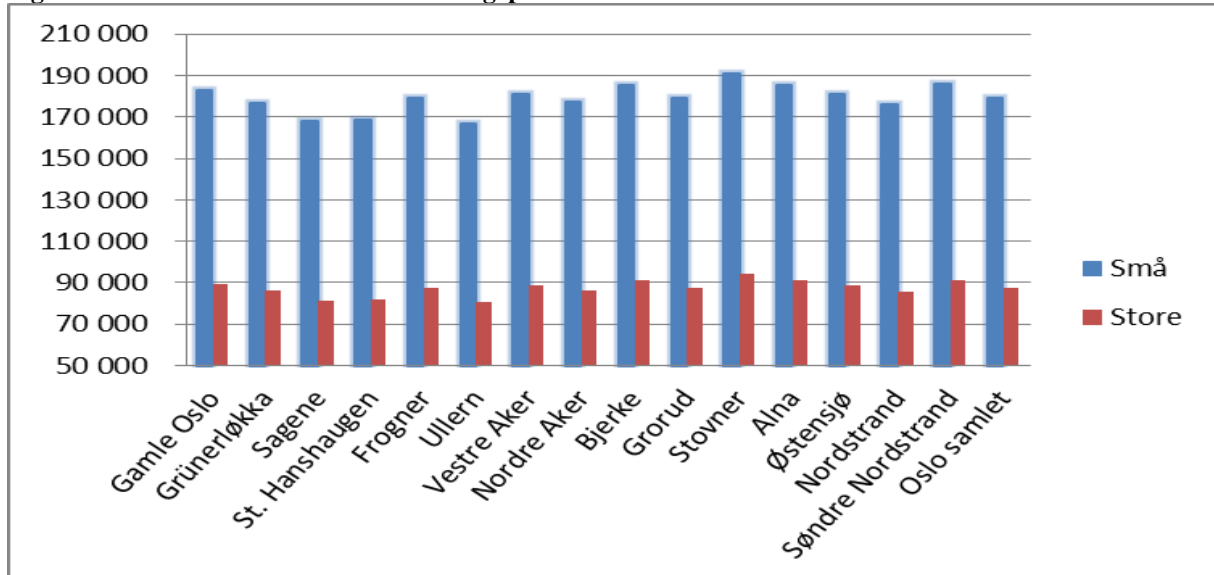
** Barn fra kommunale barnehager

Figur 04: Dekningsgrader barnehageplasser

Kommentar: Bydelen har de siste år hatt kraftig økning i dekningsgrad og ligger nå vesentlig høyere enn bygjennomsnittet i samtlige aldersgrupper.

Figur 05: Kostnader kommunale barnehageplasser eks. FDV 2013

Kommentar: Kostnadene per barn i bydelens kommunale barnehager er blant byens laveste både for små og store barn. Dette kan ha sammenheng med en restriktiv praksis ved bruk av vikarer samt relativt mange unge ansatte med lav lønnsmessig ansiennitet

4 Mål, strategier og tiltak

Mål fra byrådet:

- Oslobarnehagene skal få et likeverdi tilbud av høy kvalitet
- Alle barn skal kunne norsk og være forberedt til skolestart
- Alle ansatte i barnehagen skal kunne godt norsk og bidra til barnas språkutvikling
- Det skal tilbys barnehageplass til flere barn enn de som omfattes av lovfestet rett til barnehageplass.

Fra Strategisk plan:

MÅL 5:BYDEL SAGENE HAR DYKTIGE ANSATTE

Delmål: Bydelens ansatte har faglig kompetanse til å møte komplekse oppgaver.

Enhetenes tiltak:

- Det rekrutteres flere fagledere til nasjonal styrerutdanning
- Det arbeides systematisk med veiledning og kompetanseutvikling av pedagogiske ledere
- Det satses på kompetanseutvikling av assistenter gjennom opplæringsprogrammet Assist og særskilte kompetansetiltak som egne kurs i regi av bydelen. Barnehageenhetene har veiledning av assistenter i ulike fora.

Rekruttere barn til barnehage så tidlig som mulig

Fra strategisk plan

Delmål: Alle barn i bydelen har trygge og utviklende oppvekstvilkår.

Delmål: Alle barn i bydelen har gode språklige og sosiale ferdigheter for å kunne få utdanning og en yrkeskarriere.

Strategier

Alle 3-4-5 åringer har plass i barnehage. Bydelen driver aktiv rekruttering av barn som ikke går i barnehage. Alle førskolebarn har et tilbud som støtter god språklig og sosial utvikling

Enhetenes tiltak:

- Helsestasjonen etablerer en rutine ved 15 mnd. kontroll for å informere om betydningen av å gå i barnehage og veileder familien videre
- Helsestasjonen registrerer ved 4-årskontroll barn som ikke har fått barnehageplass. Disse følges opp av koordinator ved Familiens hus i samarbeid med NAV
- Rutine mellom barnehagene, Nav og søknadskontoret for å unngå at barn mister plassen pga. av økonomi
- Aktiv rekruttering gjennom Familiens Hus (hjemmebesøk o.a.)
- Tett samarbeid med skolene ved skoleinnskriving
- Barnehagepersonalet arbeider aktivt med foresatte for å rekruttere eventuelle småsøsken så tidlig som mulig til barnehagen

Tidlig innsats for utsatte barn*Fra strategisk plan:*

Tverrfaglig innsats rettet mot utsatte familier prioriteres.

Enhetenes tiltak:

- Tett samarbeid mellom barnehageenhetene og NAV for følge opp tiltakene i «Handlingsplan for å redusere og forebygge barne- og familiefattigdom i bydel Sagene»
- Ha et tett samarbeid med bydelenshelsestasjon og barnevern med tanke på å fremme helse og styrke foreldrerollen.
- Styrke ansattes kompetanse i foreldrearbeid (veiledning) for å styrke foreldrerollen og forebygge omsorgssvikt.

Barns språkutvikling og språkmiljø*Fra strategisk plan*

Alle barn i bydelen har gode språklige og sosiale ferdigheter for å kunne få utdanning og en yrkeskarriere.

Enhetenes tiltak:

- Oslostandard for godt språkmiljø og barns norskferdigheter følges opp i alle barnehagene
- 60 barnehageansatte får særskilt opplæring i metoder for å utvikle språk hos førskolebarn gjennom opplæringsprogrammet Assist. Temaet for kurset vil være «lek med språket»

Ansattes norskferdigheter**Enhetenes mål**

Bydel Sagene sine barnehager har som mål at ansatte skal kommunisere godt på norsk. Norsk er viktig for læring og utvikling og kan være avgjørende for barns lese og skriveutvikling. Det er derfor viktig å ha ansatt som behersker et godt norsk språk.

Enhetenes tiltak:

- Det kjøpes inn ytterligere elektroniske verktøy og flere spill som tar sikte på å styrke språkkompetansen hos ansatte med et annet morsmål enn norsk
- Tospråklige ansatte med behov for å utvikle sitt norske språk, vil få tilbud om opplæring og veiledning gjennom systematisk bruk av elektroniske verktøy og spill.
- Søkere til stillinger i barnehagene med et annet morsmål enn norsk og som viser usikkerhet i språkferdigheter, må kunne dokumentere at de har norskferdigheter tilsvarende kravene i norskprøven.

Arbeid for et inkluderende lekemiljø fritt for fordommer, mobbing og diskriminering

Enhetenes mål

Mobbing og utestenging blant barn og unge er et stort problem, som har store konsekvenser for den det gjelder. Det er satt fokus på dette nasjonalt. Bydel Sagene sine barnehager har som mål å skape trygge sosiale møteplasser fritt for diskriminering og utestenging.

Enhetenes tiltak:

- Personalet i barnehagene får opplæring om likestilling og integrering
- Det legges til rette for kompetanseutvikling og refleksjon rundt temaene om mangfold og integrering av etniske minoriteter
- Skape møteplasser i nærmiljøene gjennom å åpne barnehager for bruk utenom åpningstid
- Alle fagledere får opplæring gjennom høstseminar og tverrfaglig Assist i ulike aspekter innenfor temaene mangfold, likestilling og integrering.

Rekruttere barnehagelærere til bydelens barnehager

Fra Strategisk plan:

Bydelen vil styrke barnehagene ved å tiltrekke høyt kvalifiserte førskolelærere til bydelen.

Enhetenes tiltak:

- Bydel Sagene skal inneværende år lage en detaljert plan for rekrutteringsarbeidet
- ABLU videreføres (barnehagelærerutdanning av assistenter).
- Veiledning for alle nyutdannede barnehagelærere
- Satsing på kompetanseheving
-

Tabell 44: Måltall for Funksjonsområde 2A Barnehager

Måltall for Funksjonsområde 2A Barnehager	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Måltall 2015
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (dekningsgrad)*	79,3	83,2	85,0	85,0
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (dekningsgrad)*	97,0	98,4	97,0	97,0
Foreldreundersøkelse: Foreldres generelle tilfredshet **	5,2	-	5,25	5,3

* Gjelder andel barn med barnehageplass av alle barn bosatt i bydelen

**Skala fra 1-6, hvor 6 er høyeste verdi. Undersøkelsen er første gang gjennomført i 2012.

Enhet 412: Barnehageenhet Bjølsen

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 412: Bjølsen barnehageenhet		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	50 908	45 689
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	6 376	6 365
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	4 244	4 256
Sum utgifter	61 528	56 309
Sum inntekter	0	0
Netto driftsramme	61 528	56 309

Tabell 44: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	95,20

Følgende barnehager tilhører enheten: Bjølsen barnehage, Bjølsendumpa barnehage, Bjølsenhellinga barnehage, Bjølsenparken barnehage, Kongsberggata barnehage, Riflegata barnehage og Torshovgata barnehage.

Tabell 45: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhets helhetsvurdering (1-6)	4,6	4,6	4,8	4,4***	4,6
Brukerundersøkelse - fornøydhets (1-6)	5,2	5,02	5,2	5,11	5,2
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	9,0	11,3*	8,0	13,4**	8,0

*Tallene er fra ny organisasjonsmodell.

**Sykefravær januar – august 2014 - ***Tallene er hentet fra før endring til ny organisasjonsmodell i 2014

Enhet 413: Barnehageenhet Sagene

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 413: Sagene barnehageenhet		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	56 338	54 809
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	4 099	4 052
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	8 785	8 811
Sum utgifter	69 223	67 672
Sum inntekter	0	0
Netto driftsramme	69 223	67 672

Tabell 46: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	101,00

Følgende barnehager tilhører enheten: Dr. Louises barnehage, Maridalsveien barnehage, Mor Go'hjertas barnehage, Oscar Braaten barnehage, Pontoppidan barnehage, Sagene barnehage og Vøyensvingen barnehage.

Tabell 47: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,5	4,8	4,9	4,6***	4,8
Brukerundersøkelse – fornøydhetsvurdering (1-6)	5,2	5,08	5,2	5,08	5,2
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	9,0	10,00*	9,0	6,9**	6,5

*Sykefravær er fra ny organisasjonsmodell.

**Sykefravær januar – august 2014 - ***Tallene er hentet fra før endring til ny organisasjonsmodell i 2014

Enhet 414: Barnehageenhet Torshov

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 414: Torshov barnehageenhet		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	53 566	54 050
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	4 128	4 101
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	10 483	10 332
Sum utgifter	68 177	68 482
Sum inntekter	0	0
Netto driftsramme	68 177	68 482

Tabell 48: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	97,50

Følgende barnehager tilhører enheten: Askeladden barnehage, Lilleborg barnehage, Thor Olsen barnehage I, Thor Olsen barnehage II, Torshovtoppen barnehage og Åsenhagen barnehage.

Tabell 49: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,8	4,8	4,9	4,8***	5,0
Brukerundersøkelse - fornøydhetsvurdering (1-6)	5,2	5,19	5,2	5,24	5,3
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	10,0	12,00*	9,0	7,0**	6,5

*Sykefravær er fra ny organisasjonsmodell.

**Sykefravær januar – august 2014 - ***Tallene er hentet fra før endring til ny organisasjonsmodell i 2014

Enhet 415: Barnehageenhet Margarinfabrikken

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 415: Margarinfabrikken barnehageenhet		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	65 747	67 678
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	4 870	5 031
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	22 788	22 865
Sum utgifter	93 406	95 574
Sum inntekter	0	0
Netto driftsramme	93 406	95 574

Tabell 50: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	127,00

Følgende barnehager tilhører enheten: Margarinfabrikken Stavangergt 40 og Stavangergt 42.

Tabell 51: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,7	4,6	4,8	4,7	4,9
Brukerundersøkelse – fornøydhetsvurdering (1-6)	5,2	5,13	5,2	5,22	5,3
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	8,0	11,5	9,0	9,7*	9,0

*Sykefravær januar – august 2014.

Enhet 429: Ungdomstiltak

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 429: Ungdomstiltak		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjet 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	13 987	12 162
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	3 596	3 452
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	2 379	2 467
Sum utgifter	19 961	18 082
7 Refusjoner	-916	-811
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-2 750	-3 950
Sum inntekter	-3 666	-4 761
Netto driftsramme	16 295	13 321

Tabell 52: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	16,41
Engasjementer	0,60

Tabell 53: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,6	4,6	4,8	4,2	4,6
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	4,5	3,3	1,0	2,2*	2,0

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

Ungdomstiltakene skal legge til rette for at alle barn og ungdom i Bydel Sagene får tilbud om varierte og meningsfulle fritidsaktiviteter. I tillegg driftes fritidstilbud til unge og voksne med nedsatt funksjonsevne.

3 Status og utfordringer

Ungdomstilbudene, både de kommunale og frivillige, er selve grunnmuren i det forebyggende ungdomsarbeidet. Det generelle ungdomstilbudet skal være et supplement til organiserte aktiviteter, som idrettslag og foreninger. I tillegg til dette skal ungdomstiltakene tilby aktiviteter og tiltak til de mange utsatte barn og unge som av ulike årsaker ikke deltar i organisert virksomhet. Tidlig inngripen ved uheldig sosial- og helsemessig utvikling blant unge er et prioritert område.

Tabell 54: Status i Ungdomstiltakene

	Aktivitet	Brukere	Ansatte	Bestilling fra barnevernet
Tilrettelegger-tjenesten	9 ulike tiltak <ul style="list-style-type: none"> • Trial • Helgegruppe • 2 Aktivitetsgrupper • Ungdomskollektiv • Tilsyn • Urinprøvekontroll • Veiledning • Kontaktperson 	50	5,8 årsverk + 2 miljøarbeidere (60 timer pr mnd)	Ja
Ung Media	<ul style="list-style-type: none"> • 2 kvelder pr.uke • Åpent 365 dager pr år • Musikkleire • Lørdagsarrangement • UKM • Konserter/scene 	40	2,5 årsverk +1 deltid 20%	Ikke vedtak av barnevernet, men noen brukere med andre BV vedtak
Ung Metro	Juniorklubb 2 kvelder pr uke <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsklubb 2 kvelder pr uke • Ferietilbud og lørdagsarrangement • Sommerjobb for ungdom 	50 faste brukere 40 faste brukere 150 - 200 brukere 18 brukere	4 årsverk +3 deltid 24% +3 deltid 21%	Ikke vedtak av barnevernet, men flere brukere med andre BV vedtak
Fredagsklubben	<ul style="list-style-type: none"> • Fritidstilbud for utviklingshemmede i alderen 16+ • Band • Avlastningsturer 	70	1 årsverk 3 deltid 24% + 2 deltid 15%	Finansiert gjennom særskilt tildeling
Metropolen	<ul style="list-style-type: none"> • Tilbud til 4.-5.trinn en kveld pr uke • Tilbud til 7.trinn en kveld pr uke 	40	1 deltid 24% (lønnet av eksterne midler) +frivillige	3-årig prosjekt
Møteplassen Sagene torg	<ul style="list-style-type: none"> • Juniortilbud en kveld pr uke • Leksehjelp to kvelder pr uke • Lørdagsarrangement • Helgeturer • Jentegruppe en kveld pr uke 	100	1 deltid 24% + frivillige +samarbeid med bomiljøarbeidere fra NAV	3-årig prosjekt

Tabell 55: Nøkkeltall Tilbud til barn og unge

Nøkkeltall	Oslo 2011	Oslo 2012	Oslo 2013	Sagene 2011	Sagene 2012	Sagene 2013
Tilbud til barn og unge						
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge pr innbygger 6-20 år *****	2 136	2 190	2 425	4 427	4 465	4 573

***** Teller/nevner på Kostra bydel - nivå 3 Kulturtilbud. Netto driftsutgifter aktivitetstilbud barn og unge (f. 231)/innbyggere 6-20 år.

4 Mål, strategier og tiltak

Sentrale føringer

Byrådets mål er at:

- alle barn og unge i Oslo har tilbud om gode og inkluderende fritidsaktiviteter hvor de medvirker i utformingen av tilbudene
- at rusbruk og kriminalitet blant barn og unge reduseres
- at barn og ungdom deltar i og fullfører utdanning

For å nå målene vil byrådet:

- opprettholde inkluderende og forebyggende ungdomstiltak i bydelene og i sentrum
- legge vekt på tverrfaglig samarbeid og tidlig inngripen for utsatte barn og unge
  - gi ungdomsarbeidere økt kompetanse herunder kunnskap om barn og unges psykiske helse

Mål og strategier

I bydelens strategiske plan for perioden 2014-2016, er det under målområde 2 mål og strategier som er særskilt aktuelle for bydelens ungdomstiltak.

Delmål fra strategisk plan

Alle barn i bydelen har trygge og utviklende oppvekstvilkår.

Enhetens tiltak:

Ungdomstiltakene bidrar til trygge, rusfrie arenaer for alle barn og unge i bydelen, og bidrar til vekst og utvikling gjennom aktiviteter, voksenkontakt og oppfølging. Tilretteleggertjenesten vil videreutvikle samarbeidet med Nye Familiens hus og barneverntjenesten og NAV for å sikre gode tjenester til utsatte barn og unge.

Alle barn i bydelen har gode språklige og sosiale ferdigheter for å kunne få utdanning og en yrkeskarriere.

Enhetens tiltak

Barn og unge som deltar i tilbudene i regi av bydelens ungdomstiltak vil gjennom interaksjon med andre barn og unge få trene seg i sosiale ferdigheter. Dette er et fokusområde i alle tilbudene i regi av tjenesten.

Enhetens tiltak

Barn og unge har muligheten til å delta i lokaldemokratiet.

Enhetens tiltak

Gjennom barne- og ungdomsråd, klubbåd, barnetråkk, elevrådssamarbeid, ungdomshøringer og deltakelse i den daglige driften, blir barn og unge aktive deltakere i lokaldemokratiet.

Bydelen har gode fritidsaktiviteter for barn og unge.

Enhetens tiltak

Ungdomstiltakene tilstreber å tilby tidsriktige og attraktive fritidstilbud til bydelens barn og unge. Barn og unges egne ønsker blir tillagt stor vekt. I 2015, vil bydelen opprette et tilbud til ungdom i aldersgruppen 16-19 år, samt utvide åpningstider ved fritidshuset ungMetro.

Strategier fra strategisk plan

Det satses på tidlig intervensjon ved å sikre at barn og familier får riktig hjelp til riktig tid med riktig nivå på hjelpetiltakene. Bydelen vil arbeide målrettet med barn i risikozonen og forsterke det rusforebyggende arbeidet i skolen og på aktivitetsstedene for ungdom.'

Enhetens tiltak

Skolene i bydelen er svært viktige samarbeidspartnere for å nå ut til alle barn, og for å fange opp barn og unge som det er knyttet bekymring rundt. Høsten 2014 iverksettes en ny forpliktende samarbeidsavtale med tre av de fire skolene i bydelen. Avtalen har som hovedmål å bidra til å forebygge mobbing, skolefravær og problemer knyttet til rus, kriminalitet og psykiske vansker hos elevene. Ungdomstiltakene gjennomfører årlig en «Unge og rus» undersøkelse ved bydelens ungdomsskoler. Dette gir god informasjon om rusbruk i ungdomsbefolkningen, og gir en rettesnor for arbeidet med rusforebygging. Ungdomstiltakene samarbeider tett med bydelens SALTO-koordinator, barneverntjenesten, politiet, NAV og skolene for å intervensjonere ved negativ utvikling i barne- og ungdomsmiljøene. Ungdomstiltakene har i flere år hatt fokus på rask intervensjon både ved enkelthendelser og ved tendenser som har utviklet seg over tid.

Ungdom som står i fare for eller har falt ut av skolen får et samordnet tilbud om oppfølging med sikte på arbeid eller utdanning.

Enhetens tiltak

Oppfølgingstjenesten i bydel Sagene er lagt til NAV, ungdomsteamet. To ganger per år innkalles det til et møte med aktuelle instanser for en gjennomgang av ungdom som de videregående skolene ikke er i kontakt med. Nødvendige tiltak blir satt inn overfor ungdom som ingen instanser har kjennskap til. Den nye samarbeidsavtalen med skolene vil også på en bedre måte kunne fange opp elever på ungdomstrinnet som har et begynnende skolefravær.

Bydelen etablerer et langsiktig og strategisk samarbeid med idrettslag, frivilligsentraler og andre aktører i bydelen som bidrar til å skape idretts- og fritidsaktiviteter og kulturtilbud for barn og unge.

Enhetens tiltak

Ungdomstiltakene samarbeider tett med flere frivillige organisasjoner. Gjennom tiltakene Metropolen og Sagene torg er det opprettet samarbeid med Sagene frivilligsentral, organisasjonene SAIFF og IBU. I 2015 vil Ungdomstiltakene inngå et samarbeid med Sagene IF om sambruk av Bjølsenhallen til aktivitetstilbud til barn og ungdom etter skoletid.

Barn og unge sikres medvirkning i saker som berører sine oppvekstvilkår, gjennom barnetråkk, ungdomshøring og barne- og ungdomsrådet.

Enhetens tiltak

Gjennom barne- og ungdomsråd, klubbråd, barnetråkk, elevrådssamarbeid, ungdomshøringer og deltakelse i den daglige driften, blir barn og unge aktive deltakere i lokaldemokratiet.

Enhet 431: Helsestasjon

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 431: Helsestasjon		
	Opprinnelig budsjet 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	16 894	16 277
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	2 260	2 055
Sum utgifter	19 154	18 332
7 Refusjoner	-765	-610
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	0	-1 000
Sum inntekter	-765	-1 610
Netto driftsramme	18 389	16 722

Tabell 56: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	22,50
Engasjementer	1,50

Tabell 57: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,5	4,1	4,5	4,4	4,5
Brukerundersøkelse (%) - fornøydhetsvurdering	5,0	-	5,0	-	-
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	6,0	10,8	9,0	13,0*	9,0

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er hjemlet i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Området omfatter svangerskapsomsorg, helsestasjon 0-5 år, skolehelsetjeneste, Helsestasjon for ungdom (HFU) og fysioterapitjeneste til barn.

Helsestasjonen har en sentral rolle i forebyggende og helsefremmende arbeid for barn og unge, blant annet fordi nesten alle barn og deres foreldre mottar denne tjenesten. Mål for tjenesten er å tilby et helhetlig og samordnet tilbud til gravide, barn og unge i alderen 0-20 år.

Helsestasjonen har et friskfokus og skal vektlegge ressurser som fremmer helse og positiv utvikling hos barn, unge og familier. Barn og unge skal tilbys helsefremmende og forebyggende tjenester, og tidlig innsats vektlegges.

Tjenesten følger barn og deres familier med helseopplysning, veiledning, standardiserte undersøkelser, vaksiner og annen målrettet oppfølging på faste tidspunkter. Oppfølgingen omfatter barnets fysiske og psykososiale utvikling og skal bidra til gode oppvekstvilkår. I tillegg skal helsestasjonen fange opp risikofaktorer, problemer og skjevutvikling, samt sette inn forebyggende tiltak. Helsestasjonen skal ha oversikt, avdekke og gi et lavterskeltilbud om oppfølging for utsatte grupper.

3 Status og utfordringer

Foreldreveiledning og helseopplysning omkring ulike tema som amming, mat og søvn gjøres både individuelt og i barselgrupper. Foreldre tilbys veiledning omkring barns motoriske utvikling i barselgruppe. En del familier trenger tettere oppfølging og tilbys ekstrakonsultasjoner. Det kan være problemstillinger omkring både fysisk og psykisk helse og behov for støtte i foreldrerollen.

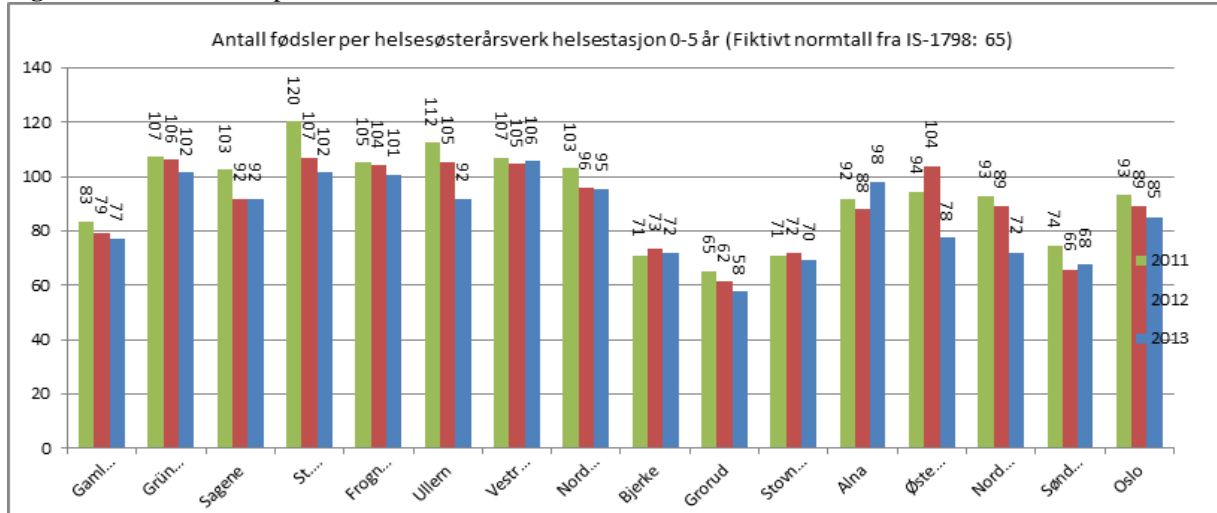
Byrådets mål er at tjenesten skal følge anbefalingene i nasjonal veileder. Helsestasjonen i Bydel Sagene avviker fra det anbefalte programmet på enkelte punkter. Et mål for helsestasjonen er

en tilnærming til nasjonal veileder for tjenesten.

Det er fortsatt stigende fødselstall i bydelen, og det forventes omtrent 950 fødsler i 2014. Det medfører et press på tjenesten, særlig fordi 11 av helsestasjonens 14 rutinekontroller for aldersgruppen 0-5 år gjennomføres i løpet av første leveår. Helsedirektoratets anbefalinger for normtall* er 65 nyfødte pr helsesøster. I Bydel Sagene har hver helsesøster gjennomsnittlig oppfølging av 92 nyfødte.

*Normtall er ikke pålagt å følge for tjenesten

Figur 04: Antall fødsler per helsesøsterårsverk

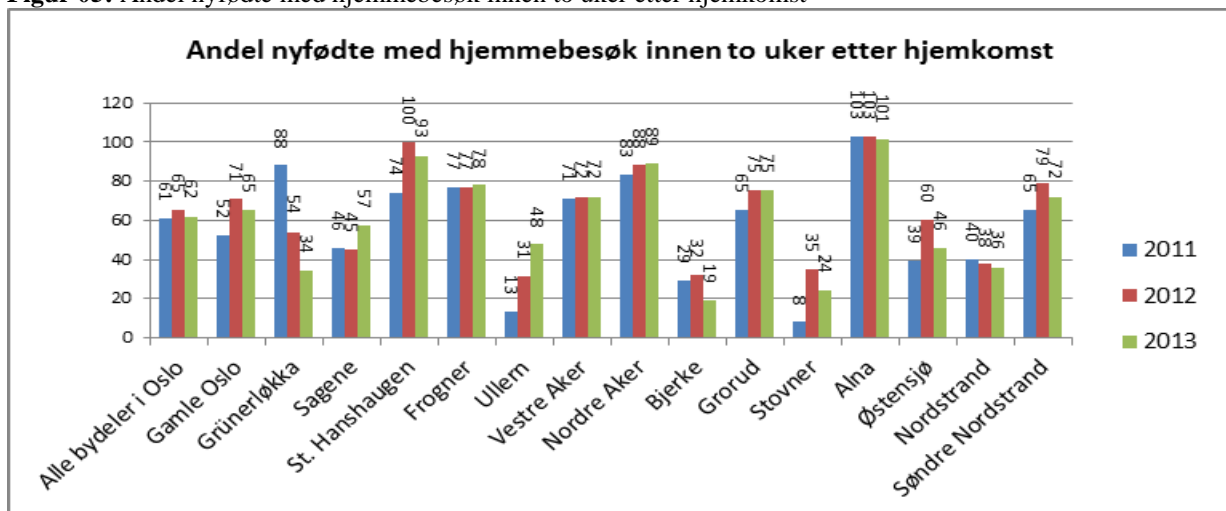

Merknad: Bydel Sagene ligger nær Oslo kommunes gjennomsnitt for antall fødsler per helsesøsterårsverk, men under Helsedirektoratets anbefalte normtall.

I Helsestasjonen har de siste to årene hatt tilbud om «åpen helsestasjon» hvor foreldre kan komme uten timebestilling for å motta enkle tjenester som veiing, rest-vaksinering og enkel rådgivning. Dette for å kunne tilby en bedre overgang mellom barselavdeling og hjem og gi økt tilgjengelighet for foreldre, særlig i nyfødtp perioden. «Åpen helsestasjon» bemannes med 2 helsesøstre en dag i uken. Antall besøk er 60-70 pr. dag. Ulike problemstillinger som manglende vektøkning hos barnet og fødselsdepresjoner kan avdekkes på et tidlig tidspunkt. Tilbudet avlaster den øvrige tjenesten og har ført til en mer effektiv drift.

Det er et mål at alle som ønsker det får tilbud om hjemmebesøk innen 2 uker etter hjemkomst fra barselavdeling. Antallet familier som får tilbud om hjemmebesøk er stigende fra 45% i 2012 til 57% i 2013. Et realistisk mål med nåværende bemanning er å oppnå 70% hjemmebesøk.

Figur 05: Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst

Merknad: Bydel Sagene ligger noe under bygjennomsnittet for andel hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst.

Barn i aldersgruppen 0-5 år gis tilbud om vaksinerings ved helsestasjonen. Høsten 2014 innføres en ny vaksine mot rotavirus i barnevaksinasjonsprogrammet.

Som et ledd i «Områdesatsning Oslo indre øst» med midler fra Helsedirektoratet, økes kapasiteten i svangerskapsomsorgen i en periode med 0,5 årsverk jordmor i engasjementstilling. Helsestasjonen deltar i et prosjekt «Tverrfaglig familiestøtte», hvor gravide med et rusproblem skal få et tilbud om oppfølging i samarbeid med Oslo Universitetssykehus og Barne- og familieetaten.

Fysioterapeut i engasjement gjennomfører, i samarbeid med Thor Olsen barnehage, et program for å bedre barns motorikk før skolestart. I tillegg får barn i alderen 2-5 år tilbud om barneyoga. Dette som et ledd i «områdesatsning Oslo indre øst» med midler fra Helsedirektoratet.

Skolehelsetjenesten deltar i utarbeidelse av handlingsplan mot vold og overgrep mot barn. I 2014 er bemanningen i skolehelsetjenesten redusert med 0,5 årsverk helsesøster grunnet omdisponering til helsestasjon 0-5 år. Det er på sikt behov for justering av bemanningen i skolehelsetjenesten i takt med utbygging av antallet skoler i bydelen.

Forekomsten av overvekt og fedme er økende i Norge. Endrede kostvaner og inaktivitet er en del av årsaken til dette. Gruppetiltak «Hopp og Sprett» for barn i 2.- 5. klasse ved Nordpolen skole videreutvikles. Målgruppen er barn som er inaktive. I en periode benyttes 1,0 årsverk fysioterapeut i engasjement til forebyggende tiltak i skolehelsetjenesten, dette med midler fra Helsedirektoratet.

Helsestasjon for ungdom (HFU) er en del av helsestasjonens tilbud til bydelens ungdom. De kommer til helsestasjonen med ulike problemstillinger knyttet til seksuell og psykisk helse. Antallet brukere og konsultasjoner har gått yt ned, og det har i perioden mars - september vært til sammen 10 ungdommer som har benyttet tjenesten. På bakgrunn av nedgangen i besøkstall kan det være aktuelt å prøve ut en ordning med HFU som en fleksibel tjeneste. Ungdom kan kontakte helsesøster pr telefon eller mail. Den ordinære åpningstiden avvikles, og det gjøres en personlig avtale om oppfølging.

Tjenesten skal være tverrfaglig og har et helhetlig perspektiv på barn og unges helse og utvikling i det individ- og grupperettede arbeidet i tråd med krav som stilles til forsvarlighet og god kvalitet. Helsestasjonen har fokus på tidlig intervensjon for å fange signaler på omsorgssvikt, mistriivsel og utviklingsavvik og for videre oppfølging og iverksetting av tiltak. Det er et tett samarbeid med Familiens hus, barnevernet, barnehagesektoren og sosialtjenesten for å utvikle lett tilgjengelige lavterskeltilbud og foreldrestøttende arbeid. Helsestasjonen deltar også i felles satsning omkring bekjempelse av barne- og familiefattigdom.

Publikumsundersøkelsen 2014 viser at brukere av helsestasjonen har positive erfaringer med bruk av tjenesten. Helsestasjonen 0-5 år ligger godt over gjennomsnitt for Oslo og skolehelsetjenesten ligger litt over gjennomsnitt.

Tabell 58: Nøkkeltall for Helsestasjon- og skolehelsetjeneste

Nøkkeltall for Helsestasjon- og skolehelsetjeneste	Oslo 2011	Oslo 2012	Oslo 2013	Sagene 2011	Sagene 2012	Sagene 2013
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelse pr innbygger 0-20 år (f. 232)	2 115	2 076	2 290	2 554	2 642	2 801
Årsverk i alt pr 10 000 innbyggere 0-20 år (f. 232)****	29,8	31,1	31,1	38,9	38,3	1)

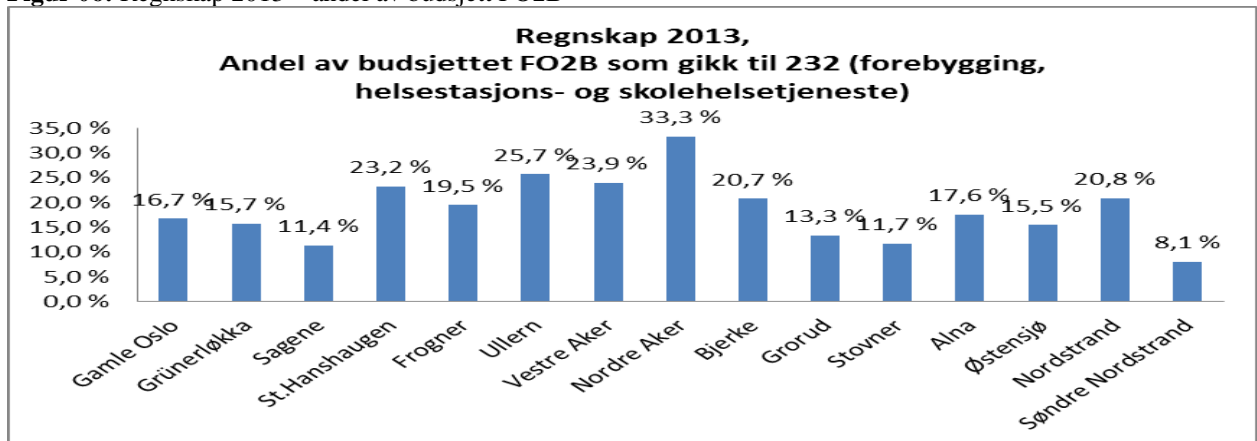
**** Teller/nevner på Kostra bydel - nivå 3 Kommunehelsetjeneste og Behovsprofil. Antall årsverk per år/innbyggere 0-20 år
1) Har foreløpig ikke fått tall for helsestasjons- og skolehelsetjenesten 2013 fra ssb på bydelsnivå

Til tabell «nøkkeltall for helsestasjons- og skolehelsetjeneste» kan det bemerkes at

helsestasjonen i 2014 er saldert med 2,75 årsverk.

Bydel Sagene har høye fødselstall, men nærmere 2/3 av barna har flyttet ved 4 års alder. Den mest ressurskrevende perioden for helsestasjonen er første leveår med 11 av 14 konsultasjoner før skolestart. Tabellen er derfor lite egnet til å stipulere hensiktsmessig bemanning for helsestasjon 0-5 år. Da vil normtall for antall fødsler pr helsesøster være bedre egnet. Regnskap for 2013 viser at andel av budsjettet FO2B som gikk til kostra 232, var relativt lavt sammenlignet med de fleste bydeler.

Figur 06: Regnskap 2013 – andel av budsjett FO2B

Merknad: Bydelens andel av midler på funksjonsområde FO2B som går til helsestasjonstjeneste, ligger relativt lavt da barnevernet i i Bydel Sagene tar en vesentlig del av midlene på dette funksjonsområdet.

4 Mål, strategier og tiltak

Byrådets mål:

- At barn og unge kommer i kontakt med helsestasjonene og skolehelsetjenesten når de trenger det
- At barn og unge får helsekontroller i samsvar med anbefalinger fra nasjonal veileder
- God vaksinasjonsdekning for å forebygge smittsomme sykdommer
- At barn og unge ikke utsettes for vold og overgrep
- At andelen 5-åringar med friske tenner øker til 80%

Fra strategisk plan:

Strategier

- *Tverrfaglig innsats rettet mot utsatte familier prioriteres.*
- *Barn og voksne som trenger det får helsefremmende veiledning og oppfølging når det gjelder fysisk og psykisk helse, familieplanlegging, kosthold og tannhelse*
- *«Handlingsplan for barn og unge i vanskelige livssituasjoner 2010-2013» rulleres.*

Enhetens tiltak:

- Tilpasse tjenesten til en økende barnebefolkning
- Tilnærming av tjenesten til nasjonal veileder
- Fortsette opptrappingen av andelen hjemmebesøk etter fødsel til 70%
- Samarbeidsavtale med tannhelsetjenesten videreføres
- Svangerskapsomsorgen styrkes i en periode som et ledd i «områdesatsning Oslo indre øst».
- Gravide med et rusproblem får tilbud om oppfølging gjennom prosjektet «Tverrfaglig familiestøtte», et samarbeid mellom helsestasjonen, Oslo Universitetssykehus og Barne- og familieetaten.
- Førskolebarn i Barn i Thor Olsen barnehage deltar i et program for å bedre barns motorikk før skolestart. I tillegg får barn i alderen 2-5 år tilbud om barneyoga
- Opptrapping av skolehelsetjenesten i takt med skoleutbyggingen i bydelen

- Det utvikles samarbeidsavtaler mellom skolehelsetjenesten og skolene
- Skolehelsetjenesten deltar i arbeidet med handlingsplan mot vold
- Ved Nordpolen skole videreføres gruppe «hopp og sprett», et tiltak for å forebygge inaktivitet
- HFU opprettholdes som en fleksibel tjeneste hvor ungdom kan kontakte helsesøster og gjøre en personlig avtale om oppfølging, og den ordinære åpningstiden avvikes.
- Helsestasjonen deltar i felles satsning omkring bekjempelse av barne- og familiefattigdom i bydelen
- Familier med psykisk helseproblematikk og barn med vanskelige oppvekstvilkår, sikres oppfølging gjennom tverrfaglig satsning.
- Helsestasjonen deltar i barne- og ungdomsavdelingens kompetanseprogram

Tabell 59: Vaksinasjonsdekning 16 åringer

Måltall for FO2B – Helsestasjon og skolehelsetjeneste	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Måltall 2015
Vaksinasjonsdekning 16 åringer	-	Ikke tilgjengelig	-	93%

Enhet 440: Barnevern

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 440: Barneverntjenesten		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	51 769	56 149
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	26 700	27 660
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	19 747	22 567
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	11 423	11 240
Sum utgifter	109 638	117 616
6 Salgsinntekter	-4	0
7 Refusjoner	-525	-525
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	0	-1 500
Sum inntekter	-529	-2 025
Netto driftsramme	109 109	115 591

Merknad: Det er overført 3,2 millioner kroner til nyopprettet enhet 450 Familiens Hus.

Tabell 60: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	38,00

Tabell 61: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhet helhetsvurdering (1-6)	4,8	4,4	4,8	4,3	4,8
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	6,0	9,5	6,0	6,3*	6,0

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

Barneverntjenestens ansvar er hjemlet i Lov om barneverntjenester m.v. Barnevernets hovedoppgave er å gi barn, unge og familier hjelp og støtte i vanskelige livssituasjoner og ha en sentral rolle i det lokale samarbeidet om barn og unges oppvekstvilkår.

Barneverntjenesten skal kjennetegnes ved faglig godt arbeid, rettsikkerhet for brukerne og god ressursutnyttelse.

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres

helse og utvikling får nødvendig bistand, og likeledes bidra til at barn og unge får trygge oppvekst-vilkår. Barneverntjenesten har en sentral rolle i arbeidet med barn og unge i vanskelige livssituasjoner. Målet for tjenesten er at familier skal få rett hjelp til rett tid. Iverksatte tiltak kan opprettholdes eller erstattes med andre tiltak fra myndighetsalder og fram til fylte 23 år på bakgrunn av samtykke. Ettervernstiltak kan kun avsluttes dersom ungdommen trekker samtykke, eller det kan begrunnes at avslutning av tiltak vil være til ungdommens beste.

3 Status og utfordringer

De økonomiske rammene for bydelens barnevernstjeneste i 2015 tilsvarer forventet forbruk i 2014. Forventet økning i fosterhjems plasseringer som følge av flere omsorgsovertagelser og bundne utgifter til institusjons plasseringer gjør at budsjettet har høy risiko.

Barneverntjenesten mottok i 2013 298 meldinger. Per utgangen av august 2014 har det innkommet 168 meldinger mot 192 samme periode i fjor. Nedgangen kan ha sammenheng med at det har vært stort fokus på hva bydelens øvrige tjenester selv kan gjøre for utsatte barn og familier. 38% av meldingene hittil i år er henlagt mot 17% i fjor. Årsak til økt prosent henleggelse antas også å ha sammenheng med at familier får bistand fra øvrige tjenester og tiltak.

Bydelen har i dag omsorgen for 75 barn mot 71 på samme tid i fjor. 71 barn er i ordinære fosterhjem, 6 omsorgsplassert i institusjon og 5 er plassert i familiehjem tilknyttet institusjoner. Antall barn plassert i ordinære fosterhjem har økt med 6. Slik situasjonen ser ut, kan man forvente en ytterligere økning i 2015. I tillegg er 6 barn plassert i påvente av avklaring om omsorgsovertakelse. I tillegg er 14 barn som ikke er under omsorg plassert i fosterhjem. 3 av disse er enslige mindreårige asylsøkere, 6 er i ettervern og 5 er plassert med samtykke fra foresatte. Til sammen har bydelen 89 barn og unge plassert i fosterhjem.

Det er en utfordring å rekruttere fosterhjem, og barn kan bli boende en periode i beredskapshjem eller akuttinstitusjon også etter at vedtak om omsorgsovertakelse er fattet. Det er et mål å redusere antall oppholdsdøgn i midlertidige tiltak. For å nå dette målet jobber barneverntjenesten for å rekruttere fosterhjem selv, og enkelte barn flyttes også over i fosterhjem før saken er behandlet i Fylkesnemda. Dette gjelder spesielt de minste barna.

Bydelen er i ferd med å rekruttere to egne beredskapshjem, og dette er et tiltak som forventes å ha positiv effekt på bydelens utgifter til akutt plasseringer.

Alle unge som har vært under omsorg har takket ja til hjelpetiltak etter fylte 18 år. Dette samsvarer med erfaringer fra tidligere år. De fleste som mottar hjelpetiltak ved myndighetsalder takker også ja til videre tiltak. Barneverntjenesten legger vekt på at disse ungdommene skal få mulighet til å fullføre videregående skole selv om de ikke greier dette på normert tid.

Ettersom antallet av barn og unge som har kontakt med bydelens barneverntjeneste er stabilt høyt, og disse familiene har store utfordringer og hjelpebehov, stiller dette store krav til gode og hensiktsmessige tiltakskjeder både i og utenfor bydelen. Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid er nødvendig for å sikre de mest utsatte familier den hjelpen de trenger. Tiltakene som nå er etablert i Familiens Hus vil være viktige for barneverntjenestens mulighet til å tilby gode endringsrettede tiltak til familier.

Tabell 62: Nøkkeltall for FO2B Oppvekst Barnevern

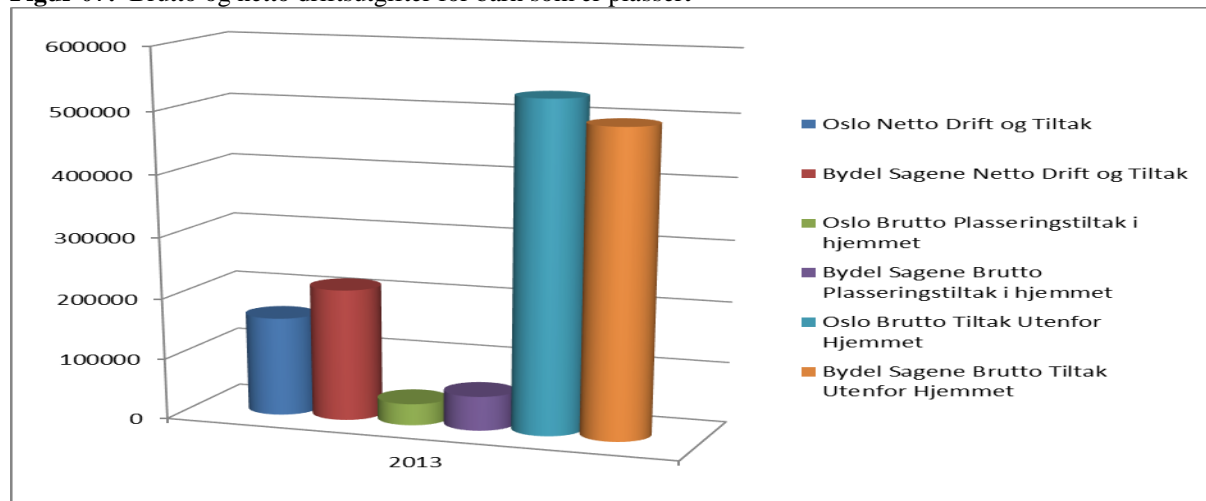
Nøkkeltall for FO2B Oppvekst Barnevern	Oslo 2011	Oslo 2012	Oslo 2013	Sagene 2011	Sagene 2012	Sagene 2013
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år - barneverntjenesten	10 416	10 679	11 528	19 751	21 734	22 444
Andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere 0-17 år	4,6	4,4	4,7	7,9	7,7	7,8
Antall barn i tiltak som ikke er plasseringstiltak i løpet av året *	3 952	3 793	3 974	253	242	252
Antall barn med plasseringstiltak i løpet av året *	1 661	1 667	1 859	132	148	163
Antall barn i tiltak som ikke per plasseringstiltak pr 31.12	2 682	2 622	2 458	198	182	151
Antall barn med plasseringstiltak pr 31.12	1 276	1 297	1 396	106	124	137
Netto driftsutgifter (f. 244, 251 og 252) pr barn i barnevernet	151 650	158 514	162 281	183 721	208 518	216 195
Brutto driftsutgifter pr barn (f. 244)	40 554	45 651	48 451	38 361	44 215	49 063
Brutto driftsutgifter pr barn med tiltak som ikke er plasseringstiltak (f. 251)	34 759	30 547	35 424	63 522	54 764	56 460
Brutto driftsutgifter pr barn utenfor opprinnelig familie (f. 252)	521 340	549 835	533 456	508 318	500 000	495 589
Andel barn som ikke er i plasseringstiltak av alle barn i tiltak i løpet av året **	70	69	68	66	62	61
Antall oppholdsdøgn i barnevernsinstitusjoner***	103 991	115 699	64 227	6 671	10 376	5 207
Gjennomsnittlig oppholdsdøgn pr barn i barnevernsinstitusjon	182	194	158	159	182	145
Andel barn med hjelpetiltak som har gyldig tiltaksplan per 31.12.	95 %	96 %	93 %	100 %	100 %	95 %
Antall gjennomførte tilsynsbesøk pr fosterbarn under 18 år hvor Oslo har plasseringsansvaret	3,0	3,0	3,0	3,7	3,8	3,2
Antall ubehandlede undersøkelser per 31.12	1 039	1 038	1 066	48	55	43

* Grunnet feil i datagrunnlaget til to bydeler for 2013, er antall barn uten plasseringstiltak i ca. 100 for lavt og antall med plasseringstiltak ca. 100 for høyt.

**Feil i datagrunnlaget gjør at resultatet for 2013 er litt for lavt

***Begrenset til de typer institusjoner som er omfattet av forskrift om godkjenning. Nytt, og mer korrekt tallgrunnlag f.o.m. 2013

Nøkkeltallene over for Oslo = bydelen totalt

Figur 07: Brutto og netto driftsutgifter for barn som er plassert

Kommentar: Bydel Sagene har vesentlig høyere totale utgifter til barn i barnevernet enn gjennomsnittet i Oslo. Årsaken til dette er at en stor andel av undersøkte saker i bydelen fører til tiltak og ofte til plasseringer utenfor familien. Høyere andel henleggelse i 2014 vil trolig endre dette bildet. Bydelen ligger lavere enn gjennomsnittet for barn plassert utenfor familien men høyere for barn med tiltak i familien. Det siste skyldes relativt mange barn på utredningsplasser hvor det ennå ikke er tatt standpunkt til omsorgsovertakelse.

4 Mål, strategier og tiltak

Byrådets mål er at:

- At barn, unge og familier får oppfølging og tiltak i tråd med sine behov
- At brukere av barneverntjenesten sikres medvirkning i egen sak, ved at deres synspunkter blir hørt
- At barn og unge med tiltak i barnevernet går på skole

Strategier og tiltak:

For å nå målene vil byrådet:

- Gjennomføre metodiske utredninger av det enkelte barn og barnets familie, som grunnlag for valg av tiltak
- Utvikle og implementere flere kvalitetsindikatorer i barnevernet

- Følge opp barn og unge som flytter, for at bytte av skole ikke skal få negative konsekvenser
- Gi fosterforeldre tett oppfølging

Fra strategisk plan: Delmål

- *Alle barn i bydelen har trygge og utviklende oppvekstvilkår.*

Strategier:

- *Tverrfaglig innsats rettet mot utsatte familier prioriteres.*
- *Det satses på tidlig intervensjon ved å sikre at barn og familier får riktig hjelp til riktig tid med riktig nivå på hjelpetiltakene. Bydelen vil arbeide målrettet med barn i*
- *Ungdom som står i fare for eller har falt ut av skolen får et samordnet tilbud om oppfølging med sikte på arbeid eller utdanning.*
- *«Handlingsplan for barn og unge i vanskelige livssituasjoner 2010-2013» rulleres.*
- *Bydelen vil prioritere rekruttering av besøks- og fosterhjem.*
- *Bydelen vil støtte opp om ettervernet for ungdom i alderen 18-23 år som har bodd i barneverntiltak.*

Enhetens tiltak

- Tilby gode endringsrettede hjelpetiltak som bidrar til gode omsorgsbetingelser for barn og unge i utsatte familier.
- Styrke bydelens tverrfaglige og tverretatlige samarbeid rettet mot utsatte familier, og bruke det etablerte samarbeidet rundt Fattigdomsplanen til å nå målene i Strategisk plan.
- Bidra til at ungdom som mottar hjelpetiltak eller omsorgstiltak i størst mulig grad skal få mulighet til å fullføre videregående skole og utvikle selvstendighet og selvhjelpenhet.
- Få ned oppholdstiden for midlertidige plasseringer i institusjon og beredskapshjem
- Arbeide for at Familiens Hus og tilretteleggertjenesten i størst mulig grad har tiltak og kompetanse som kan bidra til å skape endring i barn og unges livssituasjon, og sikre at de riktige sakene prioriteres. Det må sikres gode samarbeidsrutiner mellom barneverntjenesten som bestiller og tiltakene som utfører.
- Bruke det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet initiert i Fattigdomsplanen til å styrke samarbeidet rundt enkeltsaker.
- Bruke «Oppstartmøte» som metode i barneverntjenesten for å få aktuelle instanser på banen tidlig i en barnevernsak
- Opprettholde godt samarbeid med bydelens skoler. Bruke barnets /ungdommens tiltaksplan til å sette fokus på skolesituasjonen og oppfølging av denne.
- Sikre at ungdom får ettervernstiltak i tråd med deres utvikling og modenhet, og at tiltaket innebærer tilstrekkelig fokus på skole og kvalifisering i samsvar med Byrådets føringer og bydelens Strategiske plan.
- Fortsatt arbeide for å rekruttere egne fosterhjem, og gi fosterhjem god oppfølging.
- Fremme aktuelle saker om adopsjon for Fylkesnemda
- Etablere egne beredskapshjem
- Utvikle god og hensiktsmessig oppfølging av enslige mindreårige asylsøkere som meldes til barnevern fra NAV.
- Arbeide for å være en attraktiv arbeidsplass med godt arbeidsmiljø, høy faglig og etisk standard og mulighet for kontinuerlig faglig utvikling hos den enkelte medarbeider.

Tabell 63: Barneverntiltak i familien

Kostrafunksjon 251	Budsjett 2015
Antall barn med tiltak i familien i løpet av budsjettåret	270
Brutto årlige driftsutgifter pr barn i opprinnelig familie (brutto driftsutgifter kf. 251 / antall barn med tiltak i familien i løpet av året)	54 314

Tabell 64: Barneverntiltak utenfor familien

Kostrafunksjon 252	Budsjett 2015
Antall barn med tiltak utenfor familien i løpet av budsjettåret	160
Brutto årlige driftsutgifter pr barn utenfor opprinnelig familie (brutto driftsutgifter kf. 252 / antall barn med tiltak utenfor familien i løpet av året)	512 845
Antall oppholdsdøgn i løpet av året (kun institusjoner som faller inn under godkjenningforskriften – ikke fx familiesenter – og kun til barn under 18 år)	6 570
Gjennomsnittlig pris pr oppholdsdøgn (kun selve døgnprisen, dvs artene 12929 og 13795 – ikke utgiftsdekning og liknende)	5 921

Tabell 65: Mål for tjenesteproduksjonen – kostrafunksjonene 251 og 252

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Måltall 2015
Antall barn i tiltak i familien i løpet av året	290	269	290	270
Antall barn i tiltak utenfor familien i løpet av året	127	170	150	160
Antall ungdom mellom 18 og 23 år i løpet av året	70	90	70	75
Antall barn i tiltak per 31.12.	280	289	290	300
- herav barn i tiltak utenfor familien per 31.12.	84	137	120	130
- herav barn i tiltak i familien per 31.12	196	152	170	170
Ungdom mellom 18-23 år per 31.12.	48	54	55	50
Antall meldinger	270	298	280	280
- herav undersøkelser opprettet i perioden	238	232	230	200
Antall tvangssaker (omsorgsovertakelse/atferd)	10	19	12	10
Antall barn i fosterhjem (inkl. frivillige plasseringer)	65	71	65	83
- herunder i forsterket fosterhjem	35	*	40	*

*Ikke mulig å hente ut fra statistikk

Tabell 66: Obligatoriske sentrale og lokale måltall for barnevernet

Måltall for FO2B – Barnevern	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Måltall 2015
Andel avsluttede undersøkelser innen 3 mnd	100%	80%	100%	100%
Antall gjennomførte tilsynsbesøk pr fosterbarn under 18 år av hvor Oslo har tilsynsansvaret	4	3,4	4	4
Antall gjennomførte oppfølgingsbesøk per fosterbarn	4	3,7	4	4
Andel barn i hjelpetiltak med gyldig tiltaksplan per 31.12	100%	95%	100%	100%

Enhet 450: Familiens hus

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 412: Bjølsen barnehageenhet	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	1 332	7 559
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	0	402
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	0	438
Sum utgifter	1 332	8 399
7 Refusjoner	-1 117	-1 137
Sum inntekter	-1 117	-1 137
Netto driftsramme	215	7 262

Tabell 67: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	11,00

Tabell 68: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	-	-	-	-	4,5
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	-	-	-	-	6,0

Merknad

Enheten er nyopprettet i 2014. Den er finansiert ved overføring av midler fra enhet 440 Barneverntjenesten, nå nedlagte enhet 411, Akerselva barnehageenhet og øremerkede statlige stillinger.

2 Ansvarsområde

Familiens hus skal primært være rettet mot barnevernets behov for lokale og kostnadseffektive tiltak i familien, samt utøve godt forebyggende arbeid overfor utsatte grupper gjennom lavterskeltilbud.

3 Status og utfordringer

Familiens Hus består av lavterskeltiltak og tiltak på bestilling fra barnevernet og utgjør grunnmuren i det forebyggende arbeidet mot utsatte barn og familier i bydelen. Tjenesten som forebyggende arena, ivaretar bydelens utsatte brukere og sørger for at barn og familier får riktig hjelp på riktig nivå.

Familiens hus har 11 årsverk og 13 ansatte, som med ulike funksjoner og oppgaver, skal sikre best mulig effektiv bruk av ressursene og fange opp risikofaktorer og skjevutvikling hos brukere. Ressursene er fordelt med 3 stillinger i lavterskeltiltakene og et familieteam med 7 familieveiledere.

Følgende tiltak er knyttet til Familiens hus:

- Mobanosa, mor/barn norsk sammen
- ABC sammen, en innføring i hvordan det er å gå på norsk skole
- Åpen barnehage (Åsenhagen og Vannvokterboligen)
- Familiegruppa
- Språkgruppa
- Lavterskel foreldreveiledning og foreldrestøttene arbeid.
- Foreldre – og familieveiledning individuelt og i gruppe.
- Miljøterapeutisk oppfølging i familier
- Kartlegging av samspill som utgangspunkt for iverksetting av hjelpetiltak etter Lov om barneverntjenester
- Veiledning til fosterhjem og evt. akutthjem
- Veiledning til aktuelle samarbeidspartnere som helsestasjon og barnehage i
- barnevernssaker
- Foreldrestøttene arbeid
- Oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelser
- Familievernkoordinator
- Tilsyn i hjemmet og ved samvær

Tjenesten har et tett samarbeid med Helsestasjonen, Tilretteleggertjenesten og NAV med fokus på tidlig intervensjon og de utsatte barna og familiene.

4 Mål, strategier og tiltak

Fra strategisk plan

1. Bydel Sagene er et godt sted å vokse opp.

Delmål:

Alle barn i bydelen har trygge og utviklende oppvekstvilkår.

Alle barn i bydelen har gode språklige og sosiale ferdigheter for å kunne få utdanning og en yrkeskarriere

Strategier

Alle 3-4-5 åringer har plass i barnehage. Bydelen driver aktiv rekruttering av barn som ikke går i barnehage. Alle førskolebarn har et tilbud som støtter god språklig og sosial utvikling.

Tverrfaglig innsats rettet mot utsatte familier prioriteres.

Det satses på tidlig intervensjon ved å sikre at barn og familier får riktig hjelp til riktig tid med riktig nivå på hjelpetiltakene. Bydelen vil arbeide målrettet med barn i risikozonen

Barn og voksne som trenger det får helsefremmende veiledning og oppfølging når det gjelder fysisk og psykisk helse, familieplanlegging, kosthold og tannhelse.

Bydelen vil prioritere rekruttering av besøks- og fosterhjem.

MÅL 4: Bydel Sagene har god kvalitet på tjenestene.

Delmål

Bydelens innbyggere har tilgang til de tjenestene de trenger.

Riktige tjenester gis til brukerne til rett tid.

Enhetens tiltak:

Lavterskeltilbudet:

- tilby lett tilgjengelig støtte og tiltak
- tidlig identifisere fysiske, psykiske og sosiale utfordringer hos barnet og i familien
- støtte og styrke foreldre i deres omsorgs- og oppdragerrolle
- legge til rette for at barn, unge og deres familie får styrket sitt sosiale nettverk
- utvikle kommunikasjons- og arbeidsmåter der barn og foreldre er delaktige
- utvikle god, samordnet og tverrfaglig service til brukerne
- være tilgjengelig som møteplass der folk bor

Tiltak på oppdrag fra barnevernet:

- Familiens hus har som hovedmål å komme tidlig inn med systematisk endringsarbeid i usatte familier for å påse at barn får god nok omsorg og avdekke endringspotensialet. alternativt komme tidlig inn med omsorgsovertagelse før barnet påføres skade der hvor potensialet for endring ikke finnes.
- Det er en målsetting at Familiens Hus skal jobbe med 30 – til 40 familier til enhver tid i saker på bestilling fra barneverntjenesten. I tillegg skal tjenesten kunne gi et tilbud om forebyggende tiltak til ca. 50 familier i løpet av et år.
- De utsatte familiene skal møte en samlet og støttende tjeneste i sin bydel for å få styrket handlingskompetansen i sin egen hverdag.
- Familiens hus skal rekruttere, etablere og drifte 2 beredskapshjem
- Familiens Hus skal arbeide på oppdrag fra barneverntjenesten
- Familiens Hus skal delta i felles satsning omkring bekjempelse av barne – og familiefattigdom i bydelen
- Utsatte barn og familier med psykisk og fysisk helseproblematikk sikres oppfølging gjennom tverrfaglig satsning
- Familiens Hus deltar i barne- og ungdomsavdelingens kompetanseprogram

- Familiens hus skal samarbeide tett med ansatte i Ungdomstiltakene og spesielt tilretteleggertjenesten
- Familiens Hus skal delta i et tverrfaglig ressursteam med NAV, Ungdomstiltak, Helsestasjonen og bydelens barnevern
- Ved best mulig ressursutnyttelse, redusere barnevernets utgifter

Kultur og nærmiljø

Kultur og nærmiljø omfattes av følgende resultatenheter:

601 Kultur- og frivillighetsmidler

611 Enhet for bærekraft

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Kultur- og nærmiljøavdelingen		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	6 319	5 715
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	5 413	4 653
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	4 661	4 038
Sum utgifter	16 394	14 406
6 Salgsinntekter	-2 950	-3 000
7 Refusjoner	-200	-200
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-100	-100
Sum inntekter	-3 250	-3 300
Netto driftsramme	13 144	11 106

Fra Strategisk plan 2014 – 2016:

MÅL 1: BYDEL SAGENE ER ET GODT STED Å LEVE

Delmål

Alle har muligheten til å delta på og bidra til kulturaktiviteter og -tilbud

Bydelen har en sterk frivillig sektor

Det legges til rette for åpne kulturaktiviteter som når et bredt spekter av befolkninger

Bydelen stimulerer den frivillige innsatsen og samarbeider med frivillige organisasjoner

MÅL 2: BYDEL SAGENE ER ET GODT STED Å VOKSE OPP

Delmål

Bydelen har gode fritidsaktiviteter for barn og unge.

Bydelen etablerer et langsiktig og strategisk samarbeid med idrettslag, frivilligsentraler og

andre aktører i bydelen som bidrar til å skape idretts- og fritidsaktiviteter og kulturtilbud for

barn og unge.

MÅL 3. BYDEL SAGENE HAR GODE BOLIGER FOR EN MANGFOLDIG BEFOLKNING

Delmål

Bydelen har gode og varierte boliger og bomiljøer, særlig for vanskeligstilte på boligmarkedet.

Bydelen sikrer nødvendig tilgang til gode boliger og bomiljøe.

Bydelen har stabile bomiljøer

Bydelen har en klima – og miljøvennlig byutvikling.

Det avgis uttalelser i gyutviklingsaker med formål å sikre boligområder av god kvalitet, en stabil befolkningsmasse og en klima- og miljøvennlig byutvikling.

Det arbeides for at nybygg blir etablert med grønne tak og grønne vegger, og at utbyggere tilrettelegger for bruk av fornybar energi.

Bydelen arbeider for at det bygges nok store leiligheter.

MÅL 4: BYDEL SAGENE HAR GOD KVALITET PÅ TJENESTENE

Strategier

Bydelen samarbeider med andre bydeler for å utvikle nye tjenester og forbedre eksisterende tjenester.

Bydelen bygger opp kunnskap om andre kulturer slik at alle, uansett kulturbakgrunn, blir

møtt med respekt og forståelse.

Fra byrådets budsjettforslag 2015:

- Oslo skal være en ledende kunst- og kulturby
- Oslo skal tilby alle barn og unge kulturopplevelser av høy kvalitet

Enhet 601 Kultur og frivillighetsmidler

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 601: Kultur og frivillighetsmidler		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	3 625	3 033
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	1 543	1 091
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	3 167	2 500
Sum utgifter	8 334	6 624
6 Salgsinntekter	-200	-203
7 Refusjoner	-200	-200
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-100	-100
Sum inntekter	-500	-503
Netto driftsramme	7 834	6 121

Tabell 69: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	3,50

2 Ansvarsområde

- Støtte og samarbeide med byens og bydelens kulturliv for å skape gode kulturtilbud for bydelens befolkning
- Stimulere bydelens frivillige sektor gjennom tilrettelegging og samarbeid, og ved aktiv bruk av frivillighets- og kulturmidler
- Arbeide for å ivareta og formidle bydelens lokalhistorie og kulturminner

3 Status og utfordringer

Kultur

Bydelsadministrasjonen har løpende kontakt og godt samarbeid med våre kulturinstitusjoner. Dette forventes å vedvare også i 2015.

Kulturarenaene i bydelen er mange. Enkelte av disse har også et betydelig regionalt / nasjonalt publikumstilfang, slik som

- Torshovteatret (Nationalteatret)
- Oslo Nye Trikkehallen (dukketeatret)
- Cosmopolite
- Det Andre Teatret
- Ringen kino

Av steder med noe mer lokalt publikumstilfang kan nevnes

- Deichmanske bibliotek, filial Torshov
- Sagene samfunnshus (eget tiltak)
- Vøienvolden gård & museum
- Biermannsgården
- Hønse-Lovisas hus
- Sagene Festivitetshus
- Kirkene

Bydelen yter gjennom frivillighetsmidlene tilskudd til en rekke kulturarrangementer der det ytes betydelig frivillig innsats. Utenom dette behandles årlig ca 40 søknader fra mer profesjonelle kulturaktører om tilskudd til arrangementer i bydelen.

Kulturtilbudene er mange. I 2013 ble det registrert ca 1 270 enkeltarrangementer, i gjennomsnitt *fire tilbud pr dag*, ferier unntatt. Tilsvarende tall forventes i 2014 og også i 2015.

Publikumsoppslutningen er god. Som eksempler fra i år kan nevnes: Elvelangs i fakkellys vel 40 000 og konsert med Oslo-filharmonien på Myraløkka ca 11 000. «Barnas kulturhelg» og andre arrangementer på Sagene samfunnshus, bydelsdager, Cosmopolite og en rekke andre arenaer har også meget gode besøkstall.

Av årsrapporter framgår at Det Andre Teatret har vokst kraftig og solgte vel 25 000 seter i 2013, Oslo Nye Trikkehallen ca. 28 000. Etter suksessen med Torshovteatrets «Komilab», var aktiviteten i 2013 liten, kun 3 oppsetninger og 5 800 besøkende. Ringen kino er bydelens best besøkte kulturarena, med et stipulert besøkstall på ca. 190 000. Et er altså grunn til å tro at det er ca. 350 000 årlig besøkende på kulturarrangementer i bydelen, ca. 10 pr innbygger, men her er selvfølgelig også mange fra andre bydeler.

Frivillighet

Den frivillige innsatsen har vært, og er, betydelig i bydel Sagene. Frivilligheten generelt er i endring. Tendensen er mer løse nettverk som oppstår raskt, men også forsvinner raskt. Også på Sagene sliter noen foreninger med rekrutteringen. Men generelt vurderes frivilligheten i bydelen på et stabilt høyt nivå, men endres som følge av befolkningsendringene.

En oversikt over tilskudd de tre siste år viser at

- i 2014 mottok 34 av 46 søkere tilskudd – samlet ca. 1,3 mill.
- i 2013 mottok 40 av 50 søkere tilskudd – samlet ca. 1,6 mill.
- i 2012 mottok 40 av 48 søkere tilskudd – samlet ca. 1,4 mill.

Fire av søkerne, de to frivillighetssentralene og de to store barneidrettsforeningene (Sagene IF og Skeid), mottok over 60 % av midlene.

Lokalhistorie

Det forventes ikke store utgifter under dette kapitlet. Bydelen opprettholder det gode samarbeidet med Arbeidermuseet og historielaget, og Fortidsminneforeningen, med deres fredete løkkeeiendom Vøienvolden. Det er grunn til å anta at bydelens historiebok «Livet langs elva», utvidet og relansert av Motor forlag, vil selge bra også 2015.

4 Mål, strategier og tiltak

Styringsdokumenter

- Strategisk plan for Bydel Sagene 2014 – 2016
- Kulturstrategi for Bydel Sagene

Mål

Frivillighet

Bydelens bidrag skal bidra til fortsatt, og forhåpentligvis økt, frivillig innsats ved økonomiske, sosiale og andre ressursmessige stimuli.

Kultur

Bydelens innsats skal styrke lokalt baserte kulturtiltak drevet av både amatører og profesjonelle. Gjennom kultur, lokalt engasjement og lokalhistorie, prioriterer bydelen identitetsbyggende tiltak der fellesskapsfølelsen styrkes. Bydelen vil fortsette samarbeidet med det profesjonelle kulturliv for å trygge og utvikle tilbudene. Dette arbeidet skal generere gode opplevelser for bydelens

innbyggere og bidra til at også personer med funksjonshemninger kan nyttiggjøre seg tilbudene og bidra til at mennesker med fremmedkulturell bakgrunn får en naturlig plass i lokalsamfunnet.

Strategier

Kultur og frivillighet

- Stimulere den frivillige innsatsen – økonomisk, sosialt og med infrastruktur
- Holde god kontakt med frivillige aktører
- Styrke alle typer *lokalt basert kultur*, amatører og profesjonelle
- Vektlegge *egenaktivitet* fra bydelens innbyggere innen kulturområdet
- Tilrettelegge for *differensierte kulturarenaer* som er tilgjengelige for alle
- Satse på identitetsbyggende tiltak og tiltak der *felleskapsfølelsen* styrkes.
- Prioritere tilbud til *barn og unge*, men også sørge for tilbud til hele befolkningen
- Uttrykke bydelens kultursatsing ved tydelig bruk av betegnelsen ”*Kulturbydelen*”

Metoder i dette arbeidet vil være å

- følge opp og følge med, være til stede der det skjer
- unngå kulturbyråkrati – mest mulig budsjettmidler direkte til aktiviteter
- gi rask respons – ”å smi mens jernet er varmt”

Tiltak

Frivillighet

Som følge av nødvendige kutt i fjorårets budsjett, ble tilskuddene generelt redusert med ca. 25 % for 2014. Dette nivået framføres i 2015.

Søknadene fra organisasjonene vil bli behandlet individuelt og i forhold til de prioriteringer Bydelsutvalget har lagt for tildeling av midlene.

Som Bydelsutvalget enstemmig vedtok i møte 6.2.2014, vil Frivillighetsmidlene og Grønne midler lyses ut og behandles samtidig.

Kultur

Det foreslås ikke endringer i mål, strategier og tiltak innen dette feltet. Det ser ut til at tradisjonen «Sagene sommerkonserter» med Oslo-filharmonien på Myraløkka i midten av juni videreføres i overskuelig framtid. Norsk Hydro bidro med vesentlig beløp til inneværende års konsert. Det vites ikke om denne støtten videreføres i 2015. Uansett vil konserten være et stort løft for bydelen.

Noen milepæler i kulturlivet neste år:

- Django-festivalen, Cosmopolite – støttes av Bydel Sagene
- Sosiokulturell aften (lukket arrangement – medio februar)
- Barnas kulturhelg, ca. 10 helger vår / 10 helger høst
- Kammerkonserter på Sagene Torshov seniorsenter, 4 vår / 4 høst (avhengig av statlig støtte fra Den kulturelle spaserstokken)
- Frivillighetsmidler fordeles (med søknadsfrist 1. februar)
- Bydelsdager m/ utdeling av Lovisaprisen (lørdag 9. & søndag 10. mai)
- Dukketeaterfestivalen Fri figur, Trikkehallen – støttes av Bydel Sagene
- Musikkfest Oslo lørdag 6. juni
- Sagene Sommerkonserter (lørdag 13. & søndag 14. juni)
- Elvelangs i fakkellys (torsdag 24.sept)
- Oslo World Music Festival, Cosmopolite – støttes av Bydel Sagene
- Sagene cabareten 2015 – Sagene Festivitetshus (november)
- Utarbeide medvirkningsprosjektet – Fargespill .

Tabell 70: Oversikt over registrerte kulturarrangementer 2009 – 2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ³⁾
Alle ¹⁾	962	1 224	1 267	1 330	1 270	1 250
- herav støttet ²⁾	299	364	338	357	320	320
- herav egne ²⁾	69	62	70	99	105	100

1) mange tilbud, som kino og institusjonsteatrene skjer uavhengig av bydelens budsjett

2) noe usikre tall; ofte litt vrient å kategorisere

3) estimat

Tabell 71: Fordeling av kultur- og frivillighetsmidler

	Budsjett 2015
Større prosjekter / samarbeidsprosjekter	750 000
Kulturarrangementer – støtte til mindre arrangementer	500 000
Bydelsdager og Musikkens dag	150 000
Sum kulturtiltak	1 400 000
Tilskudd til frivillige organisasjoner	1 300 000
Total kultur & frivillighet under KON-avdelingen	2 700 000

Enhet 611 Enhet for bærekraft

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Resultatenhet 611: Enhet for bærekraft		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	2 694	2 681
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	3 870	3 563
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	1 495	1 538
Sum utgifter	8 059	7 782
6 Salgsinntekter	-2 750	-2 797
Sum inntekter	-2 750	-2 797
Netto driftsramme	5 309	4 985

Tabell 72: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	4,00

Styrings dokumenter:

Strategisk plan 2014 – 2016

Andre dokumenter

Oslo kommunes Strategi for miljøeffektivitet

Oslo kommunes Byøkologisk program 2011- 2026

Bydelens Plan for bærekraftig bydelsutvikling 2008-2012.

Bydelens Strategisk plan 2014–2017

Kulturstrategi for bydelen 2008-2011

Servicerklæring for Parker i Bydel Sagene

Bydelens strategi for Internasjonal Arbeid

Andre interne bydelsplaner f.eks. Plan for å Redusere og forebygge fattigdom blant barn og unge.

2 Ansvarsområde

Parkforvaltning. Drift, utvikling og skjøtsel for 21 parker, lekeplasser og torg.

Tilrettelegging for Universell utforming i friområdene.

Sagene samfunnshus. Drift og annen møteplassutvikling.

Miljøarbeid og miljøfyrtårnsertifisering innen bydelen.
 Nærmiljøutvikling; også samarbeid for et bedre bomiljø i områder med tett konsentrasjon av kommunale boliger.
 Utleie av kommunal grunn.
 Miljøinformasjon og henvendelser.

3 Status og utfordringer

Enhet for bærekraft - Status

Enhet for bærekraft er en fagenhet som arbeider med integrert utviklings- og drifts prinsipper som tar hensyn til miljø, sosiale og økonomiske forhold i bydelen. Dette er hensiktsmessig i henhold til bydelens utfordringer som følge av rask vekst i antall beboere, økt bolig og annen utbygging, og sosiale gap som følge av en konsentrasjon av både høy og lavinntektsgrupper innenfor samme nærmiljø.

Driftsmodellen for Sagene samfunnshus har hatt overføringsverdi for tre andre av Oslos bydeler i sitt arbeid med områdeløft samt har vært utgangspunktet for et vellykket Norway Grants prosjekt i Slovakia; Nurturing Active Citizenship: Community Centers and Community Action 2013 – 2015. Det er etablert to samfunnshus i to byer basert på vår driftsmodell og funksjon for å bidra til et godt nærmiljø.

Arbeidet med å koordinere aktivitet, strukturer og resulater fra Plan for Områdeløft på Søndre Åsen ligger innen avdelingen og innen enheten. I 2014 har vi fått Husbankens Kompetansetilskudd fra Boligsosiale midler for arbeidet med nærmiljøutvikling og boligsosialesatsinger.

Enheten har også arbeidet med å koordinere bydelens Miljøfyrtårnsertifiseringsarbeid, oppfølging av enkelte miljøprosjekter, og arbeid med mangfold og medvirkning. Dette innebærer tiltak for universal utforming, tiltak med forebyggende folkehelse som formål og tiltak som møter behov på tvers av generasjoner og etnisitet.

Utfordringer

Utfordringer for 2015 blir å analysere og strukturere det langsiktige, målrettede utviklingsarbeidet mens de daglige driftsutfordringer løper.

Det må bergenes tid for nye oppgaver og krav til effektivisering og tidsbruken for den enkelte ansatte. Det skal settes et fokus på personaloppfølging, godt omdømme og kvalitet i tjenestene.

4 Mål, Strategi, Tiltak

Enheten arbeider for å møte utfordringene, ved å systematisere samarbeid med andre tjenester, frivillige organisasjoner, bruk av medvirkningsmetoder og arbeide med vedtatte planer for samordning med andre instanser i nærmiljøet.

Deltagelse i fagnettverk og prosjekter, både interne og internasjonale gir muligheter for å møte resursser som det kan være nyttig å samarbeide med i utviklingen av gode tjenester og gjennomføringen av oppgaver; særlig innenfor «Community Development» dvs. nærmiljøutviklingsarbeid og innen miljøoppgaver.

Enheten tar imot studenter for praksis innen samfunnsarbeid hvert år.

Arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering foreligger på eget rapporteringssted..

Parkforvaltning - Status

Alle parkene forvaltes av Vaktmesterkompaniet i en felles avtale med Bydel Gamle Oslo og Bydel St. Hanshaugen. Avtalen løp til 2013, men er resignert to ganger, for 2014 og 2015. Fornytt

driftsavtale fra 2016 skal ut på anbudskonkurranse i 2015.

Utfordringer

Bydelen søker årlig byrådet om investerings- og utviklingsmidler for parkene, og mottok i 2014 1,6 mill kr øremerket videre utvikling av Bjølsenparken og Haarklous plass.

4 Mål, strategier og tiltak

- Søke eksterne tilskudd til gjennomføring av de større vedlikeholds- og utviklingsprosjektene.
- Slutføre arbeidet med å få overført de nedlagte barneparkene i Iladalen, Bjølsenparken og Torshovparken til bydelen. Dette vil gi store muligheter til etablering av nye aktiviteter og tilbud i parkene.
- Videreføre samarbeidet med Oslo REN m.fl. om prøveprosjektet med kildesortering i Iladalen
- Videreføre og utvide prøveprosjektet «Spiselige Sagene», med dyringskasser i fire av parkene.
- Etablere prosjektet «Barn, biomangfold og byparker», der ekstern finansiering er søkt.
- Søke å utvide samarbeidet med ulike eksterne aktører når det gjelder bruk av bydelens parker som arena for ulike kulturarrangementer
- Gradvis utskifting av avfallsbeholdere til standardtype i metall
- Videreføre prosjektet med oppussing av nedslitte benker i bydelens parker
- Det er en målsetting at det skal etableres faste toaletter i de største parkene, noe som delvis vil oppnås i forbindelse med overføringen av de tre nedlagte barneparkene til bydelen
- Videreføre ordningen med sommertoaletter i de parkene der det ikke finnes mer permanente løsninger gjennom overtakelse av barneparkene
- Søke fagbistand og finansiering for å installere resirkulerings- og styringssystem på et utvalg av bydelens fontener og vannanlegg

I 2015 vil følgende plasser bli prioritert som utviklingsprosjekter:

- Utvikling av Bjølsenbanen nærmiljøanlegg

Bydelen igangsatte i 2011-2012 planlegging av oppgradering og utvikling av det nåværende spill- og lekeområdet i Bjølsenparken. Det er gitt tilskudd til prosjektet fra tilskuddsordningen for utvikling av nærmiljøanlegg og investeringsmidler fra Oslo kommune sentralt og disse midlene vil bli overført. Prosjektet er igangsatt i 2013 og denne delen av oppgraderingsarbeidet fullføres i 2015.

Bydelen fikk nye 800.000 i investeringsmidler fra byrådet. Disse midlene vil bli brukt til ytterligere forbedring av tilbudet i Bjølsenbanen og ellers i parken i 2015.

- Haarklous plass

Som et ledd i den tverrfaglige satsingen for å bedre bo- og nærmiljøet i Søndre Åsen- området, vil det bli arbeidet videre med å utvikle friområdet på Haarklous plass. Møteplassen «skilpadden» og «skilpaddeløypa» ble bygget i 2014, og vil bli supplert med flere fysiske tiltak i 2015, delvis basert på nye 800.000 i investeringsmidler fra byrådet.

- Arkitekt Rivertz plass og Sandaker ballplass

Bydelen søkte investeringsmidler også til disse parkområdene, men fikk ikke tilskudd her i denne omgang. Mindre vedlikeholdstiltak og oppgraderinger vil imidlertid vurderes i 2015.

Sagene samfunnshus - Status

Administrasjonen anslår at det avholdes omlag 2500 små og store arrangementer på Sagene samfunnshus i 2014. Veksten i aktiviteter flater nå noe ut, da det stort sett er fullt på huset i prime time kveldstid. Vekst i aktivitetene har som tidligere blitt møtt med mer effektiv drift.

Det har vært gjort målrettede grep vedrørende pris, egnethet og tilgjengelighet for å øke tilgangen for frivillige grupper. Det er også gjort investeringer som gjør huset mer tilgjengelig for variert bruk, og kultur- og kurstilbudet har derfor økt på bekostning av selskapsutleie.

Målgruppe:

Samfunnshuset skal være tilgjengelig for flest mulig av bydelens innbyggere i alle aldre. Huset bidrar som arena og ressurs for tverrfaglig samarbeid for ulike tiltak som skal motvirke sosial eksklusjon/barnefattigdom.

Aktivitetsutvikling:

Det er ikke gjort kvantitative aktivitetsmålinger i 2014. Likevel er det en trend at åpne aktiviteter knyttet til kultur og helse vokser, mens lukkede aktiviteter som møter og selskap er noe redusert.

Kultur:

Funksjonen som møteplass for kulturopplevelser for barn og familier har blitt styrket i 2014:

Tabell 73: Møteplass for kulturopplevelser

Arrangement	Antall 2014	Besøk 2014	Antall 2013	Besøk 2013	Økning besøk
Barnas kulturhelg, vår	17	3200	17	2275	40 %
Barnas kulturhelg, høst	17	*	17	1855	*

Til tross for at mange av arrangementene i dette programmet er gratis, så er det en del barnefamilier som ikke benytter seg av dette tilbudet. Administrasjonen har derfor, i samarbeid med ulike artister, utnyttet ledig kapasitet på dagtid og også fått styrket gratistilbudet til barnehager og skoler i 2014:

Tabell 74: Styrket gratistilbud

Arrangement	Antall 2014	Besøk 2014	Antall 2013	Besøk 2013	Økning besøk
Barnehage, lav pris	4	680	7	920	--
Barnehage, gratis	7	920	-	-	--
Skole, gratis *	4	250	-	-	--
Totalt	15	1850	7	920	50 %

*I tillegg arrangerte Sagene samfunnshus gratis dukkeverksted for alle de fire 1. klassene på Nordpolen skole i september 2014, som startet på kulturdelen av områdeløftet på Søndre Aasen.

I tillegg huser samfunnshuset ulike kurs for barn og familier; kreativ dans, teaterlek, tegnekurs, førstehjelp for foreldre etc. Tilbudet om varierte kulturarrangement for familier og barnehager videreføres i 2015.

Helse:

Sagene samfunnshus har differensierte priser for utleie av treningsrom, for å stimulere til økt aktivitet i kurs og trening. Administrasjonen vil trekke fram:

- Sangkor for voksne på dagtid; ukentlig sosialt og helsebringende sangtilbud for dagledige
- Yoga 60+; ukentlig treningstilbud for seniorer (i regi av Oslo Idrettskrets).

Utfordringer

Utfordringen for Sagene samfunnshus i 2015 vil være å finne nye områder å effektivisere driften på, dele ressurser med øvrige tjenestesteder, og bidra til bydelens arbeid mot barnefattigdom.

4 Mål, strategier, tiltak Barnefattigdom:

Administrasjonen vil fokusere på to viktige tiltak i 2015:

- Samarbeidet med SAIFF om aktiviteter for barn og ungdom. Enheten viderefører i 2015 utlån av lokaler til SAIFFs felles kulturfestivaler, bytteavtaler med SAIFFs medlemmer, samt utlån av lokaler til aktiviteter som faller inn under Forskrift om utlån og utleie av skoler og andre kommunale lokaler til frivillige organisasjoner i Oslo kommune.
- Initiere et kulturelt samarbeidsprosjekt innenfor områdeløft for Søndre Aasen.

Økonomi:

Økonomien for Sagene samfunnshus går i balanse. Med stramme driftsrammer også i 2015 vil det være fornuftig å forsøke å gjennomføre følgende tiltak:

- La Sagene samfunnshus sin ledige kapasitet på dagtid i større grad bli benyttet av bydelens øvrige tjenester, hvis det kan bidra til reduserte kostnader for andre driftsenheter
- Bistå i ulike tverrfaglige prosjekter og fora, og de øvrige aktivitetene på kulturfeltet i bydelen.

Administrasjon

Administrasjon og fellesavsetninger omfattes av følgende enheter:

- 111 Bydelsdirektør med stab
- 202 Personal- og administrasjonsavdeling
- 301 Helse- og sosialavdeling
- 490 Barn- og ungdomsavdeling
- 701 Økonomiservice
- 711 Økonomiservice

1 Budsjettspesifikasjon

hele tusen kroner

Administrasjon og fellesavsetninger (enhetene 111, 202, 301, 490, 701, 711)		
	Opprinnelig budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	64 808	57 508
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	26 924	31 935
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	76 079	99 317
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	0	2 578
Sum utgifter	167 811	191 338
6 Salgsinntekter	-38 384	-42 084
7 Refusjoner	-19 596	-15 608
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-1 700	-1 175
Sum inntekter	-59 681	-58 868
Netto driftsramme	108 130	132 470

Tabell 75: Årsverk

	Årsverk 2015
Faste stillinger	27,00
Engasjementer	1,60

Tabell 76: Kvalitetsmål

	Måltall 2013	Resultat 2013	Måltall 2014	Resultat 2014	Måltall 2015
Medarbeiderundersøkelse fornøydhetsvurdering (1-6)	4,7	4,5	4,6	4,6	4,7
Sykefravær (%) (samlet kvinner og menn)	4,1	6,9	6,0	4,1*	4,0

*Sykefravær januar – august 2014.

2 Ansvarsområde

Bydelsadministrasjonen har følgende oppgaver:

- Ledelse av tjenesteproduksjonen og søknadsenhetene med hensyn til drift og organisasjonsutvikling
- Bydelens budsjettering, økonomistyring og regnskapsføring
- Personalfaglig utviklings- og systemarbeid, herunder helse, miljø og sikkerhet, kompetanseutvikling og bistand til enhetene i saker innenfor personalområdet
- Forvaltning av innleid eiendomsmasse
- Drift av IKT-systemer
- Drift av lønns- og personalsystem
- Drift av post- og arkivsystem
- Utredninger, rapportering, kvalitetsutvikling og strategiske planer
- Beredskapsplanlegging for bydelen og oppfølging av tjenestene
- Tilsyn med egne og kjøpte tjenester
- Anskaffelsesfaglig rådgiving og gjennomføring
- Støttefunksjoner til produksjonsapparatet
- Sekretariat for den politiske ledelsen
- Ansvar for bydelens informasjonstiltak

- Arbeid knyttet til bolig- og byutvikling (se Kultur og nærmiljø)
- Kulturtiltak (se Kultur og nærmiljø).

Administrasjonen utøver sitt arbeid i.h.t kommune-, forvaltnings- og offentlighetsloven og reglement for bydelene fastsatt av bystyret.

3 Status og utfordringer

Området omfatter foruten administrative felleskostnader, avsetninger til forventet lønnsjustering, førtidspensjon og uførepensjon. Avsetningene til lønnsregulering vil bli fordelt på enhetene etter at resultatet av lønnsoppgjøret er klart. Under enhet 711 er det avsatt 2,5 millioner kroner til senere fordeling. En million kroner til lederopplæring, innovasjon og organisasjonsutvikling er avsatt under enhet 202.

Bydelen tilstreber å ha en nøktern administrasjon som på en effektiv måte understøtter driften av de utøvende tjenestene. Fra 2014 er det innført nye sentrale retningslinjer for føring av administrative kostnader. I henhold til disse skal det aller meste av administrative felleskostnader fordeles på de ulike funksjonsområdene. Tallene er derfor ikke sammenliknbare med tidligere år.

Bydelen gjennomfører en rekke opplæringstiltak innen fagområdene og innen områder som HMS og brannvern. Disse tiltakene vil bli videreført i 2015. Sykefraværsforebyggende arbeid prioriteres i all ledd i organisasjonen.

Det stilles stadig strengere krav til dokumentasjon av kvalitet i offentlige tjenester og en rekke av bydelens tjenester er under regelmessig lovbestemt tilsyn og revisjon. Bydelen har siden 2010 benyttet kvalitetsstyringssystemet Kvalitetslosen for dokumentasjon og registrering av avvik. Kommunens rammeavtale med leverandøren har utløpt og det vil ikke bli inngått noen ny sentral avtale. Bydelen vil derfor prioritere arbeidet med å få på plass egen avtale om kvalitetssystem.

I 2015 innføres for alle arbeidsgivere A-melding til erstatning for tidligere separate meldinger til Skatteetaten, NAV og Statistisk sentralbyrå. Ordningen vil stille nye og strengere krav til lønns- og personaldata. Oslo kommune skal sende inn A-melding fra august 2015. Innføring av den nye ordningen vil kreve et omfattende forberedelsesarbeid.

Bydelen driver det meste av sin virksomhet i lokaler som leies av de kommunale eiendomsforetakene, men noen tjenester drives også i lokaler leid på det private markedet. Det er bydelens oppfatning at samarbeidet med kommunale og private gårdeiere i det vesentlige fungerer godt, men at vedlikehold og utvikling av eiendommene hemmes av manglende midler i de kommunale eiendomsforetakene.

Internett er den viktigste informasjonskanalen både overfor publikum og ansatte. Arbeidet med fornyelse og utvikling av bydelens nettjenester blir videreført i 2015.

4 Mål, strategier og tiltak

Bydelen er i gang med et organisasjonsutviklingsprosjekt. Prosjektet skal avsluttes våre 2015. Ett av fem hovedområder for prosjektet er vurdering av bydelens administrative støttefunksjoner. I prosjektplanen er dette formulert slik:

Administrasjon/støttefunksjoner

Se på utnytting av ressursene, organisasjonsstruktur, rolleavklaring/hvem skal gjøre hva til hvilken tid? Se på fordeler og ulemper ved ulike løsninger. Eventuelt gjøre en analyse av gapet/avstanden mellom forventet mål og oppnådde resultater. (GAP- analyse) Fremskaffe en oversikt over dagens kompetansekrav, kompetansekapital og kompetansebehov. Hva har vi? hva trenger vi? er det områder vi ikke dekker?

DEL 4 TALLBUDSJETTER

Innhold

- Inneholder tallbudsjetter per funksjonsområde, enhet og per kostrafunksjon
- Matrise som viser sammenhengen mellom budsjettet på enhets-, kostra- og funksjonsnivå

Tabell 77: Budsjett Bydel Sagene, artsgrupper hele tusen kroner

Budsjett pr. artsgruppe	Opprinnelig	
	budsjett 2014	Budsjett 2015
0 Lønn og sosiale utgifter	701 900	690 181
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	294 693	308 394
3 Kjøp av varer og tj som erstatter egenprod	245 245	266 252
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	89 873	101 218
Sum utgifter	1 331 711	1 366 045
6 Salgsinntekter	-96 684	-99 870
7 Refusjoner	-73 572	-70 616
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	-23 615	-28 493
Sum inntekter	-193 871	-198 979
Netto driftsramme	1 137 840	1 167 066

Tabell 78: Budsjett per avdeling hele tusen kroner

Budsjett per avdeling	Opprinnelig	
	budsjett 2014	Budsjett 2015
Administrasjon og fellesavsetninger (enhetene 111, 202, 301, 490, 701, 711)	108 130	132 470
Helse- og sosialavdelingen	542 500	552 324
Barn- og ungeavdelingen	474 067	471 166
Kultur- og nærmiljøavdelingen	13 144	11 106
Sum:	1 137 840	1 167 066

Budsjett pr. funksjonsområde

Tabell 79: Budsjett Funksjonsområde 1

hele tusen kroner

Funksjonsområde 1: Helse, sosial og nærmiljø	Budsjett-2015			Budsjett 2014		
	Artsgr	Brutto	Inntekt	Netto	Brutto	Inntekt
0 Lønn og sosiale utgifter	90 407	0	90 407	123 640	0	123 640
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	44 604	0	44 604	62 067	0	62 067
3 Kjøp av tj som erstatter egenprod	24 776	0	24 776	24 041	0	24 041
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	991	0	991	450	0	450
6 Salgsinntekter	0	-22 857	-22 857	0	-22 686	-22 686
7 Refusjoner	0	-16 413	-16 413	0	-16 211	-16 211
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	0	-17 760	-17 760	0	-16 858	-16 858
Totalt	160 778	-57 030	103 748	210 198	-55 756	154 442

Tabell 80: Budsjett Funksjonsområde 2A

hele tusen kroner

Funksjonsområde 2A: Barnehager	Budsjett-2015			Budsjett 2014		
	Artsgr	Brutto	Inntekt	Netto	Brutto	Inntekt
0 Lønn og sosiale utgifter	266 658	0	266 658	266 584	0	266 584
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	31 232	0	31 232	21 981	0	21 981
3 Kjøp av tj som erstatter egenprod	146 934	0	146 934	123 474	0	123 474
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	696	0	696	0	0	0
6 Salgsinntekter	0	-42 023	-42 023	0	-38 300	-38 300
7 Refusjoner	0	-17 435	-17 435	0	-21 403	-21 403
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	0	-300	-300	0	0	0
Totalt	445 519	-59 757	385 762	412 040	-59 703	352 337

Tabell 81: Budsjett Funksjonsområde 2B

hele tusen kroner

Funksjonsområde 2B: Oppvekst	Budsjett-2015			Budsjett 2014		
	Artsgr	Brutto	Inntekt	Netto	Brutto	Inntekt
0 Lønn og sosiale utgifter	90 358	0	90 358	84 452	0	84 452
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	37 276	0	37 276	32 233	0	32 233
3 Kjøp av tj som erstatter egenprod	23 024	0	23 024	20 327	0	20 327
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	11 652	0	11 652	11 423	0	11 423
6 Salgsinntekter	0	-13	-13	0	-4	-4
7 Refusjoner	0	-1 946	-1 946	0	-2 206	-2 206
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	0	-6 450	-6 450	0	-2 750	-2 750
Totalt	162 309	-8 409	153 900	148 435	-4 960	143 475

Tabell 82: Budsjett Funksjonsområde 3

hele tusen kroner

Funksjonsområde 3: Pleie og omsorg	Budsjett-2015			Budsjett 2014		
	Artsgr	Brutto	Inntekt	Netto	Brutto	Inntekt
0 Lønn og sosiale utgifter	208 634	0	208 634	192 936	0	192 936
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	194 709	0	194 709	177 851	0	177 851
3 Kjøp av tj som erstatter egenprod	71 150	0	71 150	77 046	0	77 046
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	928	0	928	0	0	0
6 Salgsinntekter	0	-34 977	-34 977	0	-35 693	-35 693
7 Refusjoner	0	-28 322	-28 322	0	-27 253	-27 253
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	0	-2 595	-2 595	0	-2 570	-2 570
Totalt	475 421	-65 894	409 527	447 832	-65 516	382 317

Tabell 83: Budsjett Funksjonsområde 4

hele tusen kroner

Funksjonsområde 4: Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogrammet	Budsjett-2015			Budsjett 2014		
	Artsgr	Brutto	Inntekt	Netto	Brutto	Inntekt
0 Lønn og sosiale utgifter	34 125	0	34 125	34 287	0	34 287
1 Kjøp av varer og tj som inngår i egenprod	573	0	573	561	0	561
3 Kjøp av tj som erstatter egenprod	368	0	368	358	0	358
4 Overføringsutgifter (inkludert mva)	86 950	0	86 950	78 000	0	78 000
6 Salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
7 Refusjoner	0	-6 500	-6 500	0	-6 500	-6 500
8 Overføringsinntekter (inkludert mva-refusjon)	0	-1 388	-1 388	0	-1 437	-1 437
Totalt	122 017	-7 888	114 129	113 207	-7 937	105 270

Merknad

Som følge av sentralt pålegg om fordeling av administrasjonskostnader, er funksjonsområde 1 vesentlig redusert og funksjonsområdene 2 A og 3 tilsvarende økt da administrasjonskostnader i hovedsak er fordelt på disse områdene.

Budsjett pr. kostrafunksjon

Tabell 84: Budsjett per kostrafunksjon

Hele kroner

	Brutto 2014	Inntekt 2014	Netto 2014	Brutto 2015	Inntekt 2015	Netto 2015
100 Politisk styring og kontrollorganer	1 295 724		1 295 724	1 301 333		1 301 333
110 Kontroll og revisjon	351 942		351 942	360 047		360 047
120 Administrasjon	44 407 943	-1 328 410	43 079 533	2 382 468	-843	2 381 625
130 Administrasjonslokaler	3 135 449		3 135 449	172 787		172 787
180 Diverse fellesutgifter	9 283 619	-900 000	8 383 619	-300 000	-	-300 000
190 Interne serviceenheter	-		-	-		-
201 Førskole	334 610 748	-58 308 811	276 301 937	363 759 596	-56 925 448	306 834 148
211 Styrket tilbud til førskolebarn	18 642 489	-1 394 000	17 248 489	22 670 279	-2 831 843	19 838 437
221 Førskolelokaler	58 786 267	-	58 786 267	59 089 351	-	59 089 351
231 Aktivitetstilbud barn og unge	18 109 494	-3 666 000	14 443 494	16 561 105	-4 762 686	11 798 419
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	19 249 137	-764 680	18 484 457	19 074 941	-1 611 686	17 463 255
233 Annet forebyggende helsearbeid	2 821 193	-	2 821 193	1 691 809	-183 120	1 508 689
234 Aktiviserings- og serv.tj. overfor eldre og fxhm	27 902 327	-1 445 000	26 457 327	31 171 407	-1 222 529	29 948 878
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	24 543 570	-8 430 184	16 113 386	23 459 000	-8 624 766	14 834 234
242 Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid	44 282 884	-633 597	43 649 287	45 669 126	-642 869	45 026 256
243 Tilbud til personer med rusproblemer	12 087 571	-1 436 982	10 650 589	13 863 112	-3 316 248	10 546 864
244 Barneverntjeneste	27 691 471	-4 368	27 687 103	29 953 475	-10 115	29 943 359
251 Barneverntiltak i familien	12 150 241	-	12 150 241	14 664 687	-	14 664 687
252 Barneverntiltak utenfor familien	71 234 657	-525 000	70 709 657	82 055 263	-2 025 000	80 030 263
253 Pleie, omsorg, hjelp og rehabil. i institusjon	200 468 579	-43 877 029	156 591 550	209 080 589	-35 301 483	173 779 105
254 Kjermetjen. pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	203 805 458	-20 193 579	183 611 879	220 994 456	-29 369 449	191 625 006
255 Medfinansiering somatiske tjenester	-		-	40 168		40 168
261 Institusjonslokaler	4 166 704		4 166 704	3 878 803		3 878 803
265 Kommunalt disponerte boliger	21 614 528	-21 465 190	149 338	25 562 709	-21 172 456	4 390 253
273 Kommunale sysselsettingstiltak	17 015 551	-12 111 141	4 904 410	16 900 830	-13 587 891	3 312 939
275 Introduksjonsordningen	7 518 667	-6 200 000	1 318 667	7 724 151	-6 200 000	1 524 151
276 Kvalifiseringsprogrammet	34 789 480	-1 437 019	33 352 461	35 066 584	-1 387 727	33 678 857
281 Økonomisk sosialhjelp	78 417 255	-6 500 000	71 917 255	86 950 500	-6 500 000	80 450 500
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen	4 705 505		4 705 505	4 538 178		4 538 178
301 Plansaksbehandling	770 206	-	770 206	2 453 685	-1 686	2 451 999
335 Rekreasjon i tettsted	3 570 244	-950 000	2 620 244	3 231 206	-966 150	2 265 056
385 Andre kulturaktiviteter	6 775 647	-300 000	6 475 647	5 878 543	-300 000	5 578 543
386 Kultur og idrettsbygg DV	6 017 293	-2 000 000	4 017 293	5 849 127	-2 034 000	3 815 127
733 Transport for funksjonshemmede	11 489 147	-	11 489 147	10 295 648	-843	10 294 805
Totalsum	1 331 710 991	-193 870 989	1 137 840 001	1 366 044 962	-198 978 838	1 167 066 123

Merknad: Som følge av sentralt pålegg om fordeling av administrasjonskostnader, er kostra 120 vesentlig redusert ved at administrasjonskostnader er fordelt på øvrige funksjoner.

Budsjett per enheter og kostrafunksjoner

Tabellene 85 a,b,c.

Tabell 85a: Budsjett for enheter

hele tusen kroner

		Budsjett 2014	Budsjett 2015
111	Resultatenhet 111: Direktør med stab	4 504	4 629
202	Resultatenhet 202: Personalsjef	52 613	53 725
301	Resultatenhet 301: HOS-sjef tjenester	3 189	2 497
302	Resultatenhet 302: Tilskudd til fysioterapeuter	4 044	4 416
310	Resultatenhet 310: Enhet for fleksible tjenester	30 078	33 223
311	Resultatenhet 311: Sagene lokalmedisinske senter	4 445	3 840
321	Resultatenhet 321: Sosialtjenesten	56 065	51 281
324	Resultatenhet 324: Utviklingscenteret	39 756	40 712
401	Resultatenhet 401: BOU-søknadskontor	34 255	30 232
411	Resultatenhet 411: Akerselva barnehageenhet	3 471	0
412	Resultatenhet 412: Bjølsen barnehageenhet	61 528	56 309
413	Resultatenhet 413: Sagene barnehageenhet	69 223	67 672
414	Resultatenhet 414: Torshov barnehageenhet	68 177	68 482
415	Resultatenhet 415: Margarinfabrikken barnehageenhet	93 406	95 574
429	Resultatenhet 429: Ungdomstiltak	16 295	13 321
431	Resultatenhet 431: Helsestasjon	18 389	16 722
440	Resultatenhet 440: Barneverntjenesten	109 109	115 591
450	Resultatenhet 450: Familiens hus	215	7 262
490	Resultatenhet 490: BOU-sjef	25 126	51 549
501	Resultatenhet 501: Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete	186 347	190 483
513	Resultatenhet 513: Møllehjulet bosenter	25 635	23 570
521	Resultatenhet 521: Hjemmetjenesten	77 117	78 139
523	Resultatenhet 523: Enhet for tilrettelagte tjenester	42 523	41 590
580	Resultatenhet 580: Eldresentrene og frivillighetsmidler	4 990	4 620
601	Resultatenhet 601: Kultur og frivillighetsmidler	7 834	6 121
611	Resultatenhet 611: Enhet for bærekraft	5 309	4 985
701	Resultatenhet 701: ØS-felles	7 867	7 030
711	Resultatenhet 711: ØS-felles	14 831	13 040
810	Resultatenhet 810: Økonomisk sosialhjelp	71 500	80 450
	Sum totalt	1 137 840	1 167 066

Tabell 85b: Budsjett for kostrafunksjoner og enheter Del I

hele kroner

Kostra funksjon / Enheter ->	111	202	301	302	310	311	321	324	401	412	413	414	415	429
100 Politisk styring og kontrollorganer		1 288 206												
110 Kontroll og revisjon		255 501												
120 Administrasjon	1 457 055	717 303	-											
130 Administrasjonslokaler		178 198												
180 Diverse fellesutgifter		-300 000												
201 Førskole	48 620	15 962 087							3 233 439	47 895 427	56 734 605	56 927 174	70 265 811	
211 Styrket tilbud til førskolebarn	1 870	730 273							14 370 616					
221 Førskolelokaler		801 890							746 747	8 413 959	10 937 637	11 555 298	25 308 191	
231 Aktivitetstilbud barn og unge	3 740	590 438												10 438 138
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	3 740	1 088 947												
233 Annet forebyggende helsearbeid	-	42 080	-			1 451 484								
234 Aktiviserings- og serv.tj. overfor eldre og fxhm	5 610	1 265 982	60 960		3 271 738	150 000			1 438 006					
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	1 232 009	884 451	100 000	4 416 139	1 546 206	2 238 191			697 771					
242 Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid	20 570	4 668 416	-				37 870 918	1 825 527						
243 Tilbud til personer med rusproblemer	3 740	447 039					9 029 596	932 073						
244 Barneverntjeneste	22 440	3 848 166												
251 Barneverntiltak i familien		70 035												
252 Barneverntiltak utenfor familien		17 838												
253 Pleie, omsorg, hjelp og rehabil. i institusjon	1 788 449	6 466 181	1 102 536						5 042 100					
254 Kjermetjen. pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	29 920	11 353 364	2 026 852		27 872 553				4 703 420					
255 Medfinansiering somatiske tjenester		40 168												
261 Institusjonslokaler		475 194												
265 Kommunalt disponerte boliger		698 765			532 489									
273 Kommunale sysselsettingstiltak	5 610	851 494	-800 000					3 155 446						
275 Introduksjonsordningen		224 584						1 286 305						
276 Kvalifiseringsprogrammet		166 624						33 512 233						
281 Økonomisk sosialhjelp														
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen		112 785					4 380 142	-						
301 Plansaksbehandling	3 740	358 702												
335 Rekreasjon i tettsted		15 994												
385 Andre kulturaktiviteter		108 624	6 488											
386 Kultur og idrettsbygg DV		59 399												2 882 423
733 Transport for funksjonshemmede	1 870	236 414												
Totalsum	4 628 983	53 725 139	2 496 836	4 416 139	33 222 986	3 839 676	51 280 655	40 711 583	30 232 100	56 309 386	67 672 241	68 482 471	95 574 003	13 320 561

Tabell 85c: Budsjett for kostrafunksjoner og enheter Del II

hele kroner

Kostra funksjon / Enheter ->	431	440	450	490	501	513	521	523	580	601	611	701	711	810	SUM
100 Politisk styring og kontrollorganer													13 128		1 301 333
110 Kontroll og revisjon												104 546			360 047
120 Administrasjon												3 839	203 428		2 381 625
130 Administrasjonslokaler													-5 411		172 787
180 Diverse fellesutgifter															-300 000
201 Førskole				50 132 986								1 839 875	3 794 126		306 834 148
211 Styrket tilbud til førskolebarn			3 681 807	827 387								3 839	222 644		19 838 437
221 Førskolelokaler				997 981									327 648		59 089 351
231 Aktivitetstilbud barn og unge										596 820		7 678	161 605		11 798 419
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	16 071 798											96 178	202 592		17 463 255
233 Annet forebyggende helsearbeid													15 125		1 508 689
234 Aktiviserings- og serv.tj. overfor eldre og fxhm					14 019 926	739 685		4 026 581	4 620 210			11 518	338 662		29 948 878
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	650 575				1 510 462		1 330 350					50 878	177 200		14 834 234
242 Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid												42 231	598 594		45 026 256
243 Tilbud til personer med rusproblemer					- 35 213							7 678	161 951		10 546 864
244 Barneverntjeneste		25 493 860										115 371	463 523		29 943 359
251 Barneverntiltak i familien		11 594 383	2 854 930										145 339		14 664 687
252 Barneverntiltak utenfor familien		78 502 386	725 577										784 463		80 030 263
253 Pleie, omsorg, hjelp og rehabil. i institusjon					135 606 789	19 637 762						2 037 344	2 097 944		173 779 105
254 Kjerne-tjen. pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende				-409 306	28 034 221		75 689 096	37 413 919				2 612 493	2 298 476		191 625 006
255 Medfinansiering somatiske tjenester															40 168
261 Institusjonslokaler					319 943	3 192 106						10 800	-119 239		3 878 803
265 Kommunalt disponerte boliger					1 079 339		1 119 799	149 987				61 200	748 674		4 390 253
273 Kommunale sysselsettingstiltak												11 518	88 871		3 312 939
275 Introduksjonsordningen													13 262		1 524 151
276 Kvalifiseringsprogrammet															33 678 857
281 Økonomisk sosialhjelp														80 450 500	80 450 500
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen													45 251		4 538 178
301 Plansaksbehandling										2 010 713		7 678	71 166		2 451 999
335 Rekreasjon i tettsted											2 226 451		22 612		2 265 056
385 Andre kulturaktiviteter										3 227 395	2 180 530		55 507		5 578 543
386 Kultur og idrettsbygg DV										285 791	578 054	1 500	7 960		3 815 127
733 Transport for funksjonshemmede					9 947 305							3 839	105 378		10 294 805
Totalsum	16 722 373	115 590 629	7 262 314	51 549 047	190 482 772	23 569 553	78 139 244	41 590 487	4 620 210	6 120 718	4 985 034	7 030 005	13 040 477	80 450 500	1 167 066 123

DEL 5 VEDLEGG

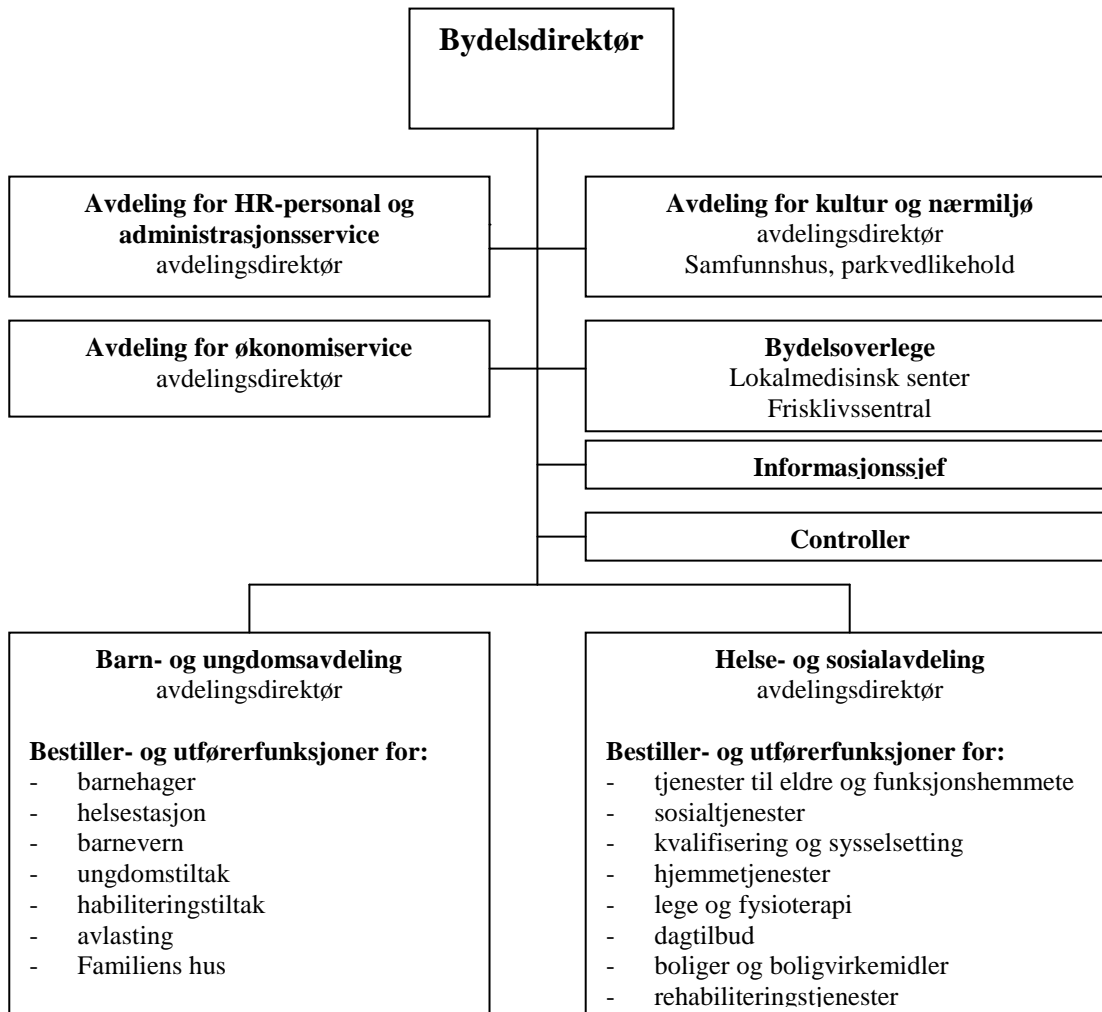
Innhold

- Organisasjonskart
- Personelloversikt
- Ordliste

Organisasjonskart 2015

Figur 08: Organisasjonskart 2015

Personelloversikt 2015

Tabell 86: Personelloversikt 2015

Antall hjemler/stillinger pr. 01.01.2015			
Enhet	Enhet navn	Faste	Eng
111	Direktør med stab	3,00	
202	HR- Personal- og administrasjonsservice	9,50	1,60
301	HOS-sjef tjenester	3,50	
310	Enhet for fleksible tjenester	46,90	3,00
311	Sagene lokalmedisinske senter	11,90	
321	Sosialtjenesten	66,00	
324	Utviklingssenteret	22,00	17,60
401	BOU-søknadskontor	23,00	10,00
412	Bjølsen barnehageenhet	95,20	
413	Sagene barnehageenhet	101,00	
414	Torshov barnehageenhet	97,50	
415	Margarinfabrikken barnehageenhet	127,00	
429	Ungdomstiltak	16,41	0,60
431	Helsestasjon	22,50	1,50
440	Barneverntjenesten	38,00	
450	Familiens hus	11,00	
490	BOU-sjef	2,50	
501	Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete	24,00	
513	Møllehjulet bosenter	25,36	
521	Hjemmetjenesten	114,93	2,80
523	Enhet for tilrettelagte tjenester	62,48	
601	Kultur og frivillighetsmidler	3,50	
611	Enhet for bærekraft	4,00	
701	ØS-felles	8,50	
Totalsum		939,68	37,10

Merknader: For noen enheter vil antallet hjemler/stillinger ikke samsvare med antall ansatte. Dette vil bli gjennomgått og fulgt opp i egen sak.

Ordliste

ABC og 1-2-3 veileder	Byrådets veileder til satsingen på norsk språk og matematikk
ABF	Arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning
ADAD	Kartleggingsverktøy Adolescent Assessment Dialogue
ADHD	Attention Deficit Hyperactivity Disorder → minimal hjernedysfunksjon
AFP	Avtalefestet pensjon
AMO-tiltak	Arbeidsmarkedsopplæringstiltak
AMU	Arbeidsmiljøutvalg
ART	Agression Replacement Training, er et program for trening av sosial kompetanse
ASSIST	Structured in-service training for pre-school assistants and pre-school teachers
BCG-vaksine	Vaksine (tuberkulin) er en suspensjon av Bacille Calmette Guérin, som er en svekket versjon av bakterien Mycobacterium bovis
BFE	Barn og familieetaten
Boligbygg Oslo KF	Boligbygg Oslo kommunalt foretak
BOU	Barn og ungeavdeling
CAMHEE	Child and adolescent mental health in enlarged EU-development of effective policies and practices
CHAIN	Et Eu –partnerskapsprosjekt som gjennom studieturer mellom partnere skal utvikle gode metoder i arbeidet med utsatte barne og familier tidligst mulig (foreldrearbeid)
Comenius-programmet	Gjennom et partnerskap kan barnehager, grunnskoler og videregående skoler samarbeide om selvvalgte tema på tvers av landegrensene i Europa.
Daphne 3 programmet	- finansierer forsknings- og utviklingsprosjekter på feltet vold mot kvinner, unge og barn. Det kan søkes om midler til internasjonale samarbeidsprosjekter.
Dok.3	Bystyrets budsjettvedtak
DPS	Distriktpsikiatrisk senter
EST	Byrådsavdeling for Eldre og Sosiale tjenester
FFU	Fritidstilbud for utviklingshemmete
FO1	Funksjonsområde 1 (Helse, sosial og nærmiljø)
FO2a	Funksjonsområde 2a (Barnehager)
FO2b	Funksjonsområde 2b (Oppvekst)
FO3	Funksjonsområde 3 (Pleie og omsorg)
FO4	Funksjonsområde 4 (Økonomisk sosialhjelp)
HEV	Helse- og velferdsetaten
HMS	Helse, miljø og sikkerhet
HOS	Helse- og sosialavdeling
HPV	Humant papillomavirus
HUSK	Høgskole og Universitets Sosialkontor (samarbeidsprosjekt)
IA	Inkluderende arbeidsliv
ICDP	International Child Development programmes
IKT	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
IP	Individuell plan
IPLOS	Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk
IT	Informasjons teknologi
KA-seksjon	kvalifisering og arbeidsseksjon
KF	kostrafunksjon
KNB	Kompetanse nærmest brukeren. Et opplærings- og kompetansetilbud for barnehageansatte
KON	Kultur- og nærmiljøavdeling
KOSTRA	Kommune Stat Rapportering

KREM	Kreativt og mangfoldig arbeidsliv (brukerorganisasjon)
KS	Kommunenes sentralforbund
LAR	Legemiddelassistert rehabilitering
mill	million/millioner
NAFO	Norsk atferdsanalytisk forening
NAV	Ny arbeids- og velferdsordning
NFF	Norsk fysioterapeutforbund
Omsorgsbygg KF	Omsorgsbygg kommunalt foretak
Park og Idrett Oslo KF	Park og Idrett Oslo kommunalt foretak
PDA	Personlig Digital Assistent (en liten, bærbar datamaskin)
PFF	Privatpraktiserende fysioterapeuters forbund
RCT	Randomized controlled trial
RME	Rusmiddeletaten
SAIFF	Sagene internasjonale og flerkulturelle frivillighetssentral
Sak 1	Byrådets budsjettforslag
SaLTo	Sammen lager vi et trygt Oslo (samarbeid om lokale kriminalforebyggende forebyggende tiltak)
SFO	Skolefritidsordning
SH-DIR	Sosial- og helse direktoratet
SSB	Statistisk sentralbyrå
SYE	Sykehjemsetaten
TT	Transporttilbud for personer med forflytningshemming
UDE	Utdanningsetaten
UKE	Utviklings- og kompetanseetaten
UUS	Ullevål universitets sykehus